

YENİ ÇAĞ

- **B. Roca:** Kübada sınıf mücadelesi
- **F. Nassar:** Yeni sömürgecilik
- **F. Bilioux:** Komünist hareketinin meseleleri

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN
KOVUŞTURULMASINA KARŞI

Bon  rneği adliye

MEKTUPLAR VE NOTLAR

Kürt meselesi  dil bir c z m bekliyor

I. ENTERNASYONALİN YÜZÜNCÜ
YILDÖNÜMÜ

Milletlerarası ilmi toplantı

KOMÜNİST VE İŐŐİ PARTİLERİNDE

Sudan komünistlerinin gazetesi

OZEL SAYFALARIMIZ

Türkiye halkına c ğrılar

Kapitalist olmıyan gelişme yolu ve Türkiye gerceği

2

Şubat

1965

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

B u s a y ı d a :

Blas Roca

Sosyalist Devrimin Birleşik partisi Milli yönetim Sekreterliği üyesi

Fuad Nassar

Ürdün Komünist Partisi Genel Sekreteri

François Bilioux

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi Polit-büro üyesi

TÜSTAV

Kûba'da sınıf mücadelesi gelişmesinin bazı yönleri üstüne

Blas Roca

I

Kuba'da unutulmaz 1959 Ocak devriminin zaferi, eşine az rastlanan politik oybirliğiyle karşılanmıştır. Devrim ordusunun zaferi, güçlü devrimci genel grevin vuruşları, zalimleri savuşup gitmek zorunluğunda bıraktı ve yanki emperyalistlerinin kulis hareketine dayanan manevralarını suya düşürdü. Yıkılan rejimin dağıtılan ordu kalıntıları da ateşi keserek dayatmayı durdurdu. Üstün gelen devrim, her tarafta selâmlanarak zafer türküleriyle karşılandı.

Ocak ayı sona erdi. Fakat durum değişmedi. Gerçekten, Jules Dubois ve «Merkezi Casusluk Şebekesi»nin ajanları devrim güçlerini, parçalamak, bazı politik akımları diğer akımlara karşı kıskırtmak ve böylece devrime, emperyalistleri tatmin edecek bir yön vermek için her çareye başvurdular, gürültülü bir anti-komünist kampanya açmağa yeltendiler. Ama Kûba'nın bütün sosyal sınıfları ve bu sınıfların temsilcileri, siyasi elemanlar, gazeteciler, yüksek din adamları vs. bazı özel düşünce ve tezlerini savunmakla beraber devrimi tuttuklarını açıkça gösteriyorlardı.

Şehirler — özel olarak ülkenin politik merkezi Havana, «sana teşekkür ederiz Fidel» yazılı beyannameler tufanına tutulmuştu. Bu beyannamelerden, konforlu köşklerin kapılarında, büyük ticaret

merkezlerinin vitrinlerinde, ithalat ve ihracat daireleri hallerinde, fakir insanların evlerinin kapılarında, küçük işyerlerinde ve büyük endüstri işletmelerinde, lüks arabalar ve kırık dökük taşıt vasıtalarının camlarında görmek mümkündü. Bu durum karşısında, fakir ve zenginlerin, sömürülenler ve sömürücülerin, büyük çiftlik sahipleri (latifundistler) ve tarım işçilerinin, işçilerin, ev sahiplerinin, genel olarak herkesin oybirliğiyle devrimi destekledikleri ve devrim önderi Fidel Kastro'ya bağlılık gösterdikleri kanısı doğmakta idi.

Ama Şubat ayında, Fidel görünüşlü oybirliği» silinmeğe başladı.

Ev kiralarda önemli bir indirim yapıldığı duyulur duyulmaz, söz konusu beyannameler bazı evlerin kapılarından kayboldu.

İşçi aileleri gelirlerinin % 30—35-ini ev kirası olarak alan ve böylece mutluluklarını emekçilerin sırtından sağlıyan apartman sahipleri, artık Fidel Kastro'ya «teşekkür etmek» istemiyorlardı. Yeni kira kanunu sosyal durumlarına dokunmüyordu ama, ne de olsa, önemli derecede ekonomik çıkarlarını sarsıyordu.

Mayıs ayında — yani devrinin zaferinden dört buçuk ay sonra ilk günlerin «oybirliği» gözden kayboldu. Toprak reformu kanununun çıkması, bu «dış görünüşlü birliği» tamamiyle havaya uçurdu; böylece büyük sömürücülerin devrime karşı gerçek düşünce ve tutumları meydana çıktı.

Emperyalist yankiler «durumu kontrol etmek» amacıyla, o zamana kadar, devrim politikasına taraftar olduklarını söylüyorlardı. Ama şimdi yeni kanuna açıkça karşı çıkıyorlar, devrime ve en seçkin liderlerine karşı gerçek tutumlarını gösteriyorlardı.

Toprak reformunun uygulanması için devrim hükümetine «onbin buzağı» «yüzbinlerce torba şeker» «yüzlerce traktör» vaadeden latifundistler (büyük çiftlik sahipleri) ve büyük tüccarlar bu vaadelerinden vazgeçiyor, devrimci iktidara ve liderine karşı enerjik ve hummalı faaliyete geçiyorlardı.

Birleşik Amerika Devletleri ve Küba sömürücü sınıflarının, devrime ve liderlerine karşı tutumlarının bu açık değişikliği beklenmekteydi ve kaçınılmazdı. Çünkü, toprak reformu ile ilgili kanun, devrimin gerçek sosyal-ekonomik yapısını ve devrim iktidarının gerçek sınıf karakterini açıklayan ilk adımıydı. Fakat köklü değişimleri o zamanın Cumhurbaşkanı Urrutia ve bir avuç taraftarı hiçte gerçekleştiremezlerdi. Böylece gerçek devrimin, dağlardan zafer ile inen devrim olduğu, bu devrimin yalnız politik değişikliklerle yetinmiyerek Küba'nın karşılaştığı problemleri çözecek biricik yolun, ülkenin sosyal-ekonomik yapısını yenileştirecek köklü dönüşümler yolu olduğu gerçeği ortaya çıkıyordu. Aynı zamanda devrimci iktidarın — yani gerçek iktidarın — fakirlerin, sömürülenlerin, işçilerin ve

çiftçilerin çıkarlarını dile getirdiği, devrimin ortaya koyduğu tarihi problemleri çözebilecek nitelikte olduğu açıklandı.

Toprak reformu kanunu çıktıktan sonra, sosyal ve ideolojik süreçte iki karşıt kutuba ayrılma eğilimi hızlanmağa başlamıştır: Bir tarafta devrimci güçler, (Ulusal egemenlik, bağımsızlık ve sosyalizm yolunda sosyal-ekonomik dönüşümler gerçekleştirmek) devrimci amaçlar, diğer kutupta ters devrim (yeni sömürgecilik, Birleşik Amerika Devletlerine baş eğmek, feodalizm) taraftarları toplanmışlardır.

İşçiler, çiftçiler, orta sınıfın az varlıklı kesimi, devrimden yana kalarak tutumlarını daha fazla güçlendiriyorlardı; yanki tekelcileri lâtifundistler, büyük toprak sahipleri — büyük burjuvazi ve onun hizmetkârlığını yapanlar, kesin ve kararlı olarak ters-devrim hareketi tarafına geçiyorlardı. Böylece, sırf partililik karakteri taşıyan ayrılıklar ikinci plânda kalarak, doğrudan doğruya ve açık olarak, sınıfların mücadelesi başlıyordu. Bu mücadelede bir tarafta devrime karşı gelen büyük sömürücüler; diğer tarafta devrimi geliştirmek için savaşan sömürülen yığınlar yer alıyorlardı.

Sömürücü sınıflar, devrimi yolundan çıkarmak, felce uğratmak, «safi politik değişiklikler» ve önemsiz reformlar çerçevesi içerisinde sınırlamak amacını güdüyorlardı. Bu amaçlarını gerçekleştirmek için devrimi riyakârca destekledikleri — kısmen sakın geçen — süreden sonra, Kûba'da devrimin sosyal-ekonomik problemleri etrafında açık bir sınıf mücadelesi gelişmekte ve gittikçe keskinleşmekteydi.

II

Devrimin üstün gelişi ülkemizde sınıf savaşının gelişmekte olduğu, söz konusu sürenin, koşullarını tamamen değiştirmiştir.

Düne kadar somürülenler, yoksulluk içerisinde kıvrananlar, yalanın, riyanın ve kovuşturulmaların kurbanları olanlar, işçilerimiz ve çiftçilerimiz bugün iktidar sınıfları olarak ülkemizin esas üretim araçlarına sahiptirler.

Devrime kadar, hükümet, ordu, adalet organları, bütün devlet mekanıması, lâtifundistlerin, burjuva sınıfı temsilcilerinin, politika cambazlarının, riyakârların elinde bulunmakta ve halk yığınlarına karşı kullanılmaktaydı. Devlet, sömürücülerin çıkarlarını koruyan ve bir avuç sömürücüye milyonlarca emekçiye sömürmek için fırsat veren bir sosyal kuruluşu savunuyordu. Devrimden sonra devlet mekanıması devrimcilerin, işçi ve çiftçi temsilcilerinin eline geçerek sömürücülere karşı döndü, eski sosyal düzeni yıktı, insanlığı sömürülme-ten kesinlikle kurtaracak yeni sosyal düzeni kuran bir organ oldu.

Devrime gelinceye kadar geçen uzun aşamada sınıf mücadelesinin esas şekli — sebepleri daha fazla ekonomik olan — sınıflararası

mücadeleydi. Örneğin: Topraklarından sökülüp atılmak isteyenlerin, bu duruma karşı ve aynı zamanda ellerinden alınan topraklarının geri verilmesi için yaptıkları ve çiftçilerle latifundistlerin doğrudan doğruya çarpıştıkları mücadele. Ücretlerin artırılması, çalışma şartlarının düzenlenmesi, sürekli éalışma koşulları yaratılması için işçilerin yürüttükleri mücadele; bu mücadelede işçiler, doğrudan doğruya, büyük iş sahipleriyle karşı karşıya geliyorlardı. Yanki emperyalistlerinin plânlarına, işsizliğe, kamu hizmetlerinde fiatların yükselişine, ırk ayrımına karşı savaş yürütüyorlardı. Öğrenci ve kadın hakları savaşlarında işçi, öğrenci, serbest meslek sahipleri gibi halk yığınları, — belirli ölçüde bütün egemen sınıflara karşı yer alıyorlardı. Devlet bu savaşlara karışır, çiftçilere, işçilere, öğrencilere halk yığınlarına karşı harekete geçerdi. Sömürücüler enerji olarak desteklediğini saklamak için de sömürülenlere bazı küçük tavizler verirdi. Bu küçük tavizler, emekçilerin bilgi edinmelerine, faaliyetlerini koordine ederek temel amacı — yani sömürücülerin politik iktidarlarını devirerek, devrimci işçi çiftçi iktidarı kurma amacını — gerçekleştirmek yoluna yönelmelerine engel oluyordu.

Sendika özgürlüğü, demokratik haklar ve seçimlere katılma hakları etrafında gelişen sınıf mücadelesi şekilleri, doğrudan doğruya sömürücülerin hükümetine yöneltmişti. Fakat halk yığınları, politik savaş sürecinde de, gerici iktidarı devirmek için şuurlu ve kesin hareketlere girişmiyorlardı. Birçok defalar günlük sınırlı dilek ve isteklerini, savaşın son amacı olarak anlıyorlardı.

Ama bütün bu savaşlarda okbjetif etkisi olan yine, iktidar problemiydi.

1959 yılının Ocak ayından sonra da, sömürücüler bütün enerjileriyle aynı yolu izleyerek devrim iktidarını yıkmak ve yerine kendi gerici, halk düşmanı iktidarlarını kurmak amacını güdüyorlardı.

Komplocu, gerici, emperyalist taraftarı hükümete karşı — sınıf savaşının en yüksek şekli olan — silâhlı savaş, Fidel Kastro yolundaşın önderliğinde başlamış ve yönetilmiştir. Silâhsız yığın savaşlarıyla desteklenen bu savaş, temel amacına başarıyla ulaştı: Sömürücülerin gerici hükümetini devirdi; burjuva latifundist ve emperyalistlere dayanan devlet mekanizmasını dağıttı ve yerine işçi çiftçi devletini kurarak devrim hükümetini iktidara getirdi.

Bugün devlet iktidarına ve devrimci hükümetine dayanan işçiler, çiftçiler, bütün emekçiler, bozguna uğratılan, esas üretim araçlarını kaybeden ama, tamamiyle yenilgeye uğramıyan sömürücülere karşı sınıf mücadelesi yürütüyorlar. Bu savaş üç esas temel şekil üzerinde yürütülmektedir.

1. Ekonomik mücadele

Sosyalizmin öncü (modern) teknolojiye dayanarak kurulması sürecinde, üretim artar, emek verimliliği çoğalır ve ürünlerin kaliteleri yükseltilir. Sömürücülüğe kesinlikle son verilmesini isteyen her işçinin, her çiftçinin tarım üretiminin mümkün olan en kısa sürede artırılması, hayvan sayısının, şeker üretiminin ve hayvancılık ürünlerinin çoğalması, maden ve endüstri üretiminin artırılması için, bütün güçlerini seferber ederek ellerinden gelen her şeyi yapmaları gerekmektedir. Aynı zamanda, yeni fabrikalarda, endüstrimizin gelişmesine emekleriyle katılmalıdırlar. Üretimimizin ve genel ekonomimizin en yüksek teknoloji temeli üzerinde gelişmesi için her işçi, her çiftçi, her öğrenci, ehliyet seviyesini yükseltmeli ve bilgisini artırmalıdır. Hiçbir çabanın boşa gitmemesi, gereksiz yere tek bir sent harcanmaması, bütün makinelerin ve üretim araçlarının tam kapasiteyle çalışması ve uygulanmıyacak plân kalmaması için her memur, her yönetmen yönettiği insanları ve işi en iyi şekilde örgütlemelidir.

2. İdeolojik mücadele

Halk yığınlarında, proleter, sosyalist, komünist şuur yaratmak için, Marksizme-Leninizme yabancı olan her akıma karşı ideolojik mücadele yürütülmesi gerekmektedir. Bütün, burjuva ve küçük burjuva ideoloji belirtilerinin kökünden kazılması, uzun süre yürür-lükte kalarak emperyalistler, sömürücüler ve ajanları tarafından kışkırtılan bu ideolojinin bütün yönlerinin tamamen yok edilmesi, devrim düşmanlarının tamamen yenilgiye uğraması, sosyalizmin ve daha sonra komünizmin kurulması için kaçınılmaz şartlardır. Bu savaşın en önemli tarafları, Marksizmin-Leninizmin yayılması, devrimci tip okulların faaliyeti, Sosyalist Devrimin Birleşik Partisinin kurulması; ve bu partinin politik ve ideolojik çalışmalarıdır.

3. Silâhlı savunma

Sosyalist yurdumuzun, devrimci işçi-chiftçi iktidarının silâhla savunulmasıdır. Bunu söylerken sadece silâh seslerinin duyulduğu süreyi kastetmiyoruz. Bu savaş şekli, düşmanın silâhlı saldırı plân-larını boşa çıkarmak, için silâhlı kuvvetlerimizin, halk savunma müfrezelerimizin savaşçı gücünü yükseltmekle; güvenlik organ-larımızı kuvvetlendirmekle sürekli olarak gelişecektir.

Bu savaş şekillerinin, yukarıda gösterdiğimiz sıralama usulüne göre, yani biri diğerinin arkasından giderek gelişmeleri gerektiği anlamına alınmamalıdır. Söz konusu savaş şekilleri, bilâkis birbirine sıkıca bağlı olarak, birbirini etkiliyerek aynı süre içinde gelişecektir ve gelişmelidir. Bunlardan biri veya diğeri duruma veya koşullara göre öncelik alabilirler. Ama bu savaş şekillerinin hiçbir, hiçbir sürede ihmal edilmemelidir.

Eskiden, emekçilere karşı savaşta, daha fazla devlete dayanan sömürücüler şimdi devrimci hükümeti yıkmak, sosyalizm kuruculuğunu durdurmak veya aksatmak için her çeşit savaş araçlarına baş vurmaktadırlar. Bunun için ülkemizde sınıf mücadelesi kaçınılmaz olarak milletlerarası bir karakter taşımaktadır. Çünkü, «tekelci kapitalizm» döneminde sınıf mücadelesi genel olarak, uluslararası bir karakter alır: Bir tarafta emperyalistlerin ve gericilerin, bütün ters-devrimci hareketlerle dayanışmaları; diğer tarafta, proleter enternasyonalizmi, ülkenin devrimci savaşını bütün dünya halklarının desteklemesi; başta Sovyetler Birliği olarak, sosyalist ülkelerin — hiçbir politik şart koşmadan — emperyalist boyunduruğundan kurtularak bağımsızlık, kapitalist olmyan veya sosyalizm gelişme yolunu seçen halklara yaptıkları kardeşçe yardımı. Birleşik Amerika Devletlerinin öncü dünya jandarması rolünü üzerine alması da, Küba'da sınıf savaşının milletlerarası karakterini tanımlamaktadır. Ülkemizde sınıf mücadelesinin bu özelliği — her şeyden önce — devrimin almış olduğu ilk sosyal ekonomik nitelikte olan tetbirlerin, *Küba sömürücü sınıflarının bir parçasını* teşkil eden yanki emperyalistlerinin çıkarlarına dokunmuş olmasındandır.

Kübada yanki şirketleri, latifundistler, bankerler, çiftlik sahipleri, büyük iş adamları demektir. Toprak reformu yalnız, aşırı toprak kiralariyle köylüleri soyan, yarı-feodal latifundistlerin mülkiyetlerine değil, işlenen verimli arazinin $\frac{1}{3}$ ünü ellerinde bulunduran yankilerin kapitalist tekellerine de darbe indiriyordu. Bankaların, petrol rafinerlerinin, şeker fabrikalarının, ulaştırmanın elektrik santrallerinin, telefon sisteminin, limanların, mağazaların millileştirilmesiyle, bu gibi üretim araçları, birçok tekelci yanki şirketlerinin ellerinden kurtarılmıştır.

Bilindiği gibi, devrimin almış olduğu bu tedbirlerle, doğrudan doğruya çıkarlarına dokunulan şirketler, tekeller, yerli latifundistler ve burjuva sınıfı devrim iktidarına karşı ölüm saçan bir savaşa geçtiler. Çünkü bu şirket ve tekellerin sahipleri, Amerikan hükümetini kontrolleri altında tutan bir sınıfın — BAD tekelci kapitalistlerinin bir kısmıdır. Bundan dolayıdır ki, Kuzey Amerika kapitalistlerinin ülkemizin emekçi sınıflarına karşı saldırısı Birleşik Amerika Devletlerinin Kübaya karşı milletlerarası bir savaş karakterini almıştır.

Miami'ye kaçan Küba'nın sömürücü kalıntıları, bütün tedhişçi katiller, hırsızlar, gazeteciler, ahlâk düşkünleri, politika cambazı demagoglar, eroin — haşis müptelâları guruplar, bu savaş devresinde Birleşik Amerika Devletlerinin ücretli adamları olmuşlardır.

Kübaya karşı bütün saldırıları, devrime karşı bütün faaliyetleri örgütleyen ve finanse eden Birleşik Amerika Devletleri ve yanki emperyalistleri, ters-devrimci ana kuvvettir. Vatan hainliğini ve ülkemize karşı yabancı bir kuvvetin hizmetine girmeyi daimi bir meslek edinen «Kusano» (Kübalı ters-devrimciler) tamamiyle BAD-nin emri altındadır. Bunlar, BAD-nin Kübaya karşı saldırı yapılmasını ve ülkemizin Kuzey Amerika orduları tarafından işgal edilmesini istiyorlar. Çünkü bu tip kimselerin, devrimci iktidarı yıkmak, kanunları ortadan kaldırmak ve eski sömürücü düzeni geri getirmek için başka araçları yoktur.

Yankilerin güçlü emperyalist devletleri tarafından yönetilen ters-devrimci hareket, devrim hükümetini yıkmak çabasında her çeşit araç kullanmaktan çekinmemektedir. 1959 yılının ortalarından bu yana Kübayla resmi ve hukuki bakımdan barış halinde bulunan bir devlet, uluslararası hükük kaidelerini çiğneyerek ülkemize karşı gerçek bir savaş yürütmektedir.

Bu savaş içten ve dıştan, açık ve kapalı, ekonomik, askeri, psikolojik, diplomatik şekillerle yapılmaktadır. Bu savaşta her çeşit araç kullanılıyor. Örneğin: Ekonomik abluka, ücretli askerlerin saldırısını örgütleme, diplomatik abluka, Kübaya eşya taşıyan devletlerin gemilerine korsanca saldırılar, yalan ve iftira kampanyaları, ülkemize provokatör ve sabotörler gönderme, U-2 uçaklarının Küba hava sınırları üzerinde sürekli uçuşları, Guantanamo üssüne yerleşen, ücretli askerlerin yeni bir saldırı hazırlığı için Nicaragua ve Casta-Rica'ya askeri kışlalar kuran Kuzey Amerikan militaristlerinin tahrikleri, Amerikan vatandaşlarının Kubayı ziyaretlerinin yasak edilmesi, BAD ile bağları olan ülkeleri, Kübayla ticaret ilişkilerini kesmeleri için tehdit, bu savaşta kullanılan araçlardandır.

Birleşik Amerika Devletleri bu savaşa — halkların savaşları için bir örnek niteliği taşıyan Küba devriminden nefret eden oligarşi idarelerin, gerici militarist «Camarilla»ların desteklerini sağlayarak — Lâatin Amerika devletlerini de çekmiştir. Meksika müstesna, bütün Lâatin Amerika Devletleri ardı sıra devrimci, halkçı, anti-emperyalist işçi ve çiftçilere dayanan sosyalist Kübayla ilişkilerini kesmişlerdir. Bu olay da sınıf savaşının uluslararası bir karakter aldığını göstermektedir. Çünkü Kübayla ilişkilerini kesenler, gerici ve sömürücü sınıflardır. Oysa halklar, işçiler, çiftçiler, öğrenciler ileri aydınlar enerjik ve savaşçı gösterilerle (Urugvay'da olduğu gibi) bizimle dayanışmalarını bildirmekte ve ülkelerinin Kübayla normal ilişkilerinin sürmesi için savaşmaktadırlar.

BAD-nin Kübaya saldırısı, kıtamızın bütün ülkelerine karşı saldırı demektir. BAD K bayle i şkilerini kesmeleri için Lâtin Amerika ülkelerine baskı yaparken, yalnız bu ülkelerin oligarşilerinden elde edebildikleri yardımı istemekle kalmadılar, aynı zamanda, oligarşı iktidarının tam olmadığı yerlerde askeri darbeler örgütlediler. Böyle ülkelerde iktidara ‐gorilla‐ lar getirildi ve halk kitlelerine, işçilere, çiftçilere  niversitelilere ve serbest meslek sahiplerine baskı ve kanlı kovu turmalar daha da artırıldı.

Kübaya karşı girişilen savaşın bir kısmını teşkil eden bütün bunlar, aynı zamanda *Lâtin Amerika devrimlerine karşıda bir savaştır*. Burada meydana gelen durumun genel şeklinin ı ı ı altında, kıtamızda her ülkenin — bütün özellikleriyle — durumunu göz önünde bulundurdu umuzda, kesin olarak diyebiliriz ki, Lâtin Amerika halkları için, anti-emperyalist halkçı, işçi- ift i iktidarı yolunda savaş, tarihi bir  dev olarak günlük mesele olmuştur.

Zafer kazanan K ba devrimine karşı yanki emperyalistlerinin saldırıları bütün Lâtin Amerika halklarına karşı saldırı demektir. Bu halkların tam egemenlik, ekonomik bağımsızlık, serbest gelişme issizli in, sefaletin, k lt rs zl   n, hastalıkların, ırk farkının kaldırılması gibi özlemlerine karşı savaş açmak demektir.

Diğer taraftan Lâtin Amerika halkları da K ba devrimiyle dayanışma göstermekle, Kübaya karşı yapılan iftiraları reddetmekle, aldığı tetbirleri desteklemekle, Kübayla diplomatik i şkilerinin düzenlenmesi için sava makla kendi ülkelerinin çıkarlarını desteklemiş olurlar; bu şekilde egemenliklerini, geleceklerini yarınki anti-emperyalist iktidarlarını savunmuş olurlar.

Küba'da sosyalizm kuruculu u sürecinde yapılan sınıf savaşının uluslararası karakterinin başka bir tarafı daha vardır: Eğer Kuzey Amerika emperyalistlerinin açık d  manlı ı ve saldırısı karşısında kalırsak, başta Sovyetler Birliği olarak bütün sosyalist kampın dayanışması ve kardeş yardımları —  imdiye kadar olduğu gibi bizden yana olacaktır.

Emperyalist saldırıları karşısında kesin karar ve yüksek cesaretle hareket eden devrimci h k metimiz ve savaşçı ruhu sarsılmıyan halkımız, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerden daima karşılıklı i birli ine, ulusal egemenliğe karşılıklı say ı gösterilmesine ve karde  e yardımlaşmaya dayanan dayanışma görmüştür.

Emperyalistler bize petrol  kesince, Sovyetler Birliği yakıt ihtiyacımızı tamamıyla karşıladı. Kuzey Amerika pazarı K ba  ekerini, tek taraflı ve hukuk kaidelerine karşı olarak boykot edince sosyalist ülkeler bütün  eker ihracatımızı satın aldılar. Emperyalistler K bayı abluka altına alınca sosyalist ülkelerle ticaretimiz hızla gelişmeye ba ladı. Okadarki, BAD-ne bağlı kapitalist ülkeler ablukanın mana-

sızlığını anlıyarak, Küba'dan tekrar şeker satın almağa ve kendi mallarını bize satmağa başladılar.

«La coubre» kanlı provakasyonu başlayınca Sovyetler Birliği, Çin ve diğer ülkeler bize silâh verdiler; bu silâhlar şanlı devrim ordusu ve milis kuvvetlerimizin elinde egemenliğimizi, toprağımızı, devrimimizi ve barışı korumaktadır.

Sosyalist kampı içinde gelişen ilişkiler, devrimcilerle gericilerin sömürgecilik ve yeni sömürgecilikle emperyalizme, milli kurtuluş hareketlerinin, dünya proleterleri ve baskı altında bulunan halklarla tekelcilerin ve yamaklarının, harp kuvvetleriyle barış kuvvetlerinin, sosyalizmle kapitalizm arasında dünya, çapında yapılan savaşın bir parçasını teşkil etmektedir.

Bu savaş sürecinde herşey ayrılmaz bir şekilde birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

III

Küba devriminin en önemli belirtilerinden biri de halk yığınının — işçi — çiftçi ve öğrencilerin geniş ölçüde devrimi tutmaları; devrimin öne sürdüğü ödevleri butünüyle uygulamak için gösterdikleri şevk ve devrimci ruh; devrim hükümetine, Sosyalist Devrimin Birleşik Partisine ve parti başkanı Fidel Kastro'ya karşı besledikleri büyük güvendir.

Bu destek ve güvenin genişliği bizzat devrimin gelişme sürecinden doğmuştur, bu gelişmenin bir sonucudur.

Bir askeri darbe sonucunda, 1952 yılında kurulan diktatörlük zülmu hiçe halk kitlelerine dayanmıyordu. Muhal «Camarilla»sı ve organlarıyla kurmuş olduğu bağ, Batista diktatörlüğüne işçilerin desteğini sağlamıyordu. Bilâkis diktatörlüğe, sendikalara saldıranlara, sendika hazinesini yağma edenlere ve işçi liderlerini öldürenlere karşı işçilerin nefreti daha da arttı.

26 Temmuz 1953 kahramanlarına verilen ağır cezalar, kovuşturmalar işkenceler ve yeni katliamlar diktatörlük rejimine karşı halkın düşmanlığını artırdı. Batista istediğini — halkta korku yaratmayı — yapamadı.

Silâhlı partizan savaşı süresinde diktatör idare o kadar tecrit olunmuştu ki, ordunun başına yerleştirdiği kumandanlara bile güvenemiyordu. Bütün halk, aktif veya pasif olarak Batista diktatörlüğüne ve «Camarilla» sına karşı çıkıyordu. Devrim zaferinin ilk günlerinde görülen garip oybirliğinin anlamı — bir dereceye kadar — bu olayla açıklanmaktadır.

Bir taraftan devrimci reformlar uygulanması; ülkenin ve kendi kaderlerinin efendisi olmak isteyen, ısrarla tam bağımsızlık, latifundizmin yok edilmesini işsizliğin şefaletin, cehaletin sona ermesini isteyen halk yığınlarının bu istemlerinin yerine getirilmesi netice-

sinde söz konusu olan oybirliği ilk haftalarda kaybolmuştur. Diğer taraftan bu devrimci reformların uygulanması işçileri, çiftçileri, öğrencileri ve bütün emekçileri devrim hükümeti ve önderi etrafında daha sıkı birleştirmiştir.

Sosyalizmin kurulması süresinde birliği kuvvetlendiren, emekçilerin devrimci şevkini sürdüren diğer önemli bir etkende şehir proleterleri ve köylülerin geleneksel devrimciliklerinin ve politik şuurlarının nisbeten yüksek bir aşamaya ulaşmasıdır.

Toprak reformunun uygulanması latifundizmin, toprak köleliğinin, kiracılığın ve ortaklık sisteminin kaldırılması, devrimden sonra küçük toprak sahiplerine karşı olumlu bir tarım politikası uygulanması, çiftçilerin bu kesiminin devrimci iktidara karşı güven ve desteğini sağlayarak sosyalizmin kurulmasında işçi-çiftçi birliğini kuvvetlendirdi.

Halkımızın birliği, devrimci şevki, gelişen devrimci şuur, devrim ve sosyalizm yolunda gerekli fedakârlıkların karar ve azimle yapılmasında kendini göstermiş ve yanki emperyalistlerinin bütün saldırı faaliyetlerini çürüten bir iç etken olmuştur.

Bu etken sayesinde ki, yanki emperyalistleri ters-devrimciler ve onların ajanları, halkın bir kısmını diğer kısmına karşı koymadılar, ülkede vatandaş harbi tutuşturamadılar.

Devrimi torpillemek ve yoketmek amacıyla yapılan tars-devrimci komplolar kolayca bertaraf edilmiş, buna paralel olarak komplocu önderler de etraflarına önemli sayıda kuvvet topluyamamışlardır.

Ücretli ajanların «Domuz Körfezi» saldırılarına karşı bütün halk ayağa kalkmış, yanki emperyalistlerini Amerikada ilk askeri yenilgiye uğratarak büyük bir zafer kazanmışlardır.

Yalan ve terörle bazı köylü tabakalarını aldatarak devrime karşı çevirmek amacı güden emperyalistlerin, ülkemizin bazı bölgelerine saldırdığı küçük ama, iyi silâhlendirilmiş ters-devrimci guruplar iflâs ettiler, tecrit olundular ve zamanla dağıtıldılar.

Emperyalist ablukası karşısında halk, birlik halinde yoksulluğa ve ekonomik güçlüklerle karşı savaş açtı; bu güçlükleri yenmek, mümkün olan en kısa zamanda ürünlerimizi çoğaltmak için üretimin de emek verimliliğini artırdı.

Emperyalist tehdit ve saldırıların ölçüleri ne olursa olsun emekçiler, bütün halk, hiç sarsılmadan daima devrimci iktidarın yanında yer aldılar ve devrimin başarısı için ödevlerini şevk ve heyecanla yerine getirdiler.

IV

Marksizm-Leninizm ilkeleri, emekçi-halkımızın, özellikle işçi sınıfımızın şuuruna gittikçe daha fazla yerleşip kökleşmektedir. Bu,

devrim düşmanlarına karşı bütün alanlarda yapılan savaşın başarısı için gerekli etkenlerden biridir.

Şüphesiz ki, bugün ideolojik alanda yürütülen sınıf mücadelesi çok zordur ve uzun süreli olacaktır. Bu mücadele bazan çok çetin, bazan da kapalı olarak yapılmaktadır. Bu mücadelede ikili ödev karşısında bulunmaktayız: Kapitalist toplum düzeninde doğup büyüyen milyonlara ve dünya görüşleri, geçici karışık sürede şekillenmiş yüz binlere, sosyalist şuur edinmeleri için yardım etmeliyiz; aynı zamanda ülkemize çeşitli kanallardan sızan düşman ideolojinin yayılmasına karşı savaşmalıyız.

Bu ideolojik mücadelede başarının ilk şartı, emperyalizmin kasten cahil braktığı ve şimdi de din, zararlı felsefe ve edebiyat araçlarıyla aldatmağa yeltendiği halk yığınlarının genel kültür seviyesini yükseltmektir.

Devrim hükümeti, bir yıl içinde ülkede okuma yazma bilmeyenin kalmaması için tarihte ilk defa görülen geniş bir kampanya örgütledi ve başarıyla çalıştı. Ücretli askerlerin saldırısı da bile bu kampanyayı durduramamıştır.

Okuma yazma öğrenme kampanyasından sonra okuma yazma öğrenenlerin bilgilerini geliştirip genişletmek için yeni bir kampanya örgütlendi. Yeni kampanyaya, altı genel öğrenim savaşına kadın ve erkek sekiz yüz bin emekçi katılmıştır.

Bu arada ideolojik eğitimde geri bırakılmamıştır. Bu alanda yüz binlerce kişi devrim okullarını bitirmiştir. Şimdi bu okullarda politik — ideoloji öğrenimiyle teknolojik eğitim birleşmektedir. Ülkenin her tarafında, özel olarak ekonomik problemleri inceleyen çok sayıda guruplar faaliyet halindedir.

Bütün bunlar başka alanlarda, başka araçlarla yapılan ideolojik savaşın yalnız bir parçasıdır.

Devrimci işçi-çiftçi devletimizin yöneltilmesinde öncü rol oynamağa çağrılan Marksist-Leninist parti — Sosyalist Devrimin Birleşik Partisinin — başarıyla kuruluşunun bu savaşta önemli yeri vardır. Ülkenin savunmasında ve diğer üretim işlerinde başarı gösteren seçkin ve şuurlu emekçilerin kurduğu mahalli parti örgütleri hemen hemen bütün endüstri işletmelerinde ve kamu sektöründe, birçok ordu birliklerinde ve diğer örgütlerde aktif rol oynamaktadırlar.

Parti üyeleri ülkenin savunmasında, kültür işlerinde ve diğer çeşitli iş alanlarından kendilerini örnek göstererek, halk, yığınlarının sosyalist şuurlarını güçlendirmek çabasını göstermekte Marksizmi-Leninizmi, parti ve hükümet politikasını yaymaktadırlar. Devrim, düşman sınıflara karşı bütün alanlarda savaşmaktadır.

1 Ocak 1959 yılından bu yana geçen 6 yıllık süre, devrimin canlılık niteliğini, sağlamlığını ve seçtiği sosyalizm kuruculuğu yolunun

doğruluğunu göstermiştir. Bu yılların olayları, emperyalistlerin ve ücretli yamaklarının yapabilecekleri bütün saldırıların bozguna güratılacağına Küba'da sosyalizmin başarı kazanacağına olan inancımızı daha fazla kuvvetlendirmiştir.

Bugün halkımız ana çabası şeker kamışını toplamaya yöneltilmiştir. Şehirlerden binlerce gönüllü işçi ve memur, şevkle şeker kamışını işlemeğe akın etmektedirler. Kesilen ve işlenen şeker kamışının her tonu, şeker için yapılan savaşta başarıya doğru, yani ekonomik alanda zafere doğru atılan bir adımdır. Ülkemizi ve halkımızı uçuruma götürmek istiyen fakat yenilgi den yenilgiye uğrayan düşman sınıflara indirilen ağır darbedir.

Yeni-sömürgecilik nedir

Fuad Nassar

I

Eski sömürgecilikle yeni sömürgecilik, aynı nitelikte oldukları, aralarında belirli bir sınır olmadığı halde, ayrı ayrı sistemlerdir. Aralarındaki amaç ve özellik farkları, milletlerarası durumun özelliklerinden doğmakta olup, emperyalizmin ekonomik ve politik yapısında meydana gelen büyük değişimlerin sonucudur. Birinci Dünya Harbi, Oktobr Devrimi ve Sovyetler Birliğinin doğuşundan önceki dönemde, sömürgeciliğin niteliğini ve amaçlarını tâyin eden başlıca etkenler şunlardı: 1. Dünya emperyalizminin gücü, kapitalizmin mutlak egemenliği, bütün dünyayı kaplıyan bir sistem oluşu, ekonomik ve uluslararası ilişkilerin gelişimini kesin olarak etkilemesi; 2. Emperyalist devletlerin, tekellerin geniş topraklar ele geçirmek, sömürgeleri aralarında yeniden bölüşüp ham maddelerini, pazarlarını tekellerine almak üzere aralarında amansız bir savaş yürütmeleri.

O dönemde, yarı-bağımsız, hattâ bağımsızlıkların bulunması, emperyalizmin güçsüzlüğünden, sömürge imparatorluklarının yıkılmasından ileri gelmiyordu. Tersine, bağımsız veya yarı-bağımsız ülkelerin varlığı, emperyalist gücün, emperyalist devletlerin aralarında yürüttükleri amansız mücadelenin sonucuydu. Lenin'in belirttiği gibi: «Bütün ekonomik ve uluslararası ilişkilerde, mali sermaye, eksiksiz bir siyasi bağımsızlığa kavuşmuş devletler üzerinde bile egemenliğini kurabilecek kadar güçlü, kesin bir etkidir.»

Birleşik Amerikanın, Lâtin Amerika ülkelerine; emperyalistlerin, iki dünya harbi arasında bütün sömürge ve yarı-sömürgelere uyguladıkları ve bugünkü yeni-sömürgecilğe çok benzeyen politika bu niteliği taşıyordu. O dönemde, Amerikan emperyalizminin gücü, diğer emperyalist devletlere — özellikle İngiltereye — karşı yürüttüğü savaş, Birleşik Amerikanın Lâtin Amerikadaki sömürgeci politikasını tâyin eden etkenlerdi.

Bununla beraber, emperyalizmin her hangi bir direnişle karşılaşmadığı, emperyalist devletlerin aralarında yürüttükleri savaşlardan başka bir endişeleri olmadığı sanılmamalıdır. Milletlerarası işçi sınıfı ile bu sınıfı temsil eden partiler, mali sermayenin egemenliğine, saldırı ve ilhak politikasına karşı kahramanca savaşıyordu. Sömürge

halkları, emperyalist devletlerin gelişme çabalarına çetin bir direnişle karşı koyuyorlardı. Dünya emperyalizmin içindeki ekonomik, siyasi, sosyal ve ulusal çelişmeler o dönemde fevkalâde keskinleşti.

Kapitalist dünya sisteminde ilk geldiği açan, Büyük Oktober Sosyalist Devriminin zaferi oldu. Bu dönem, kapitalizmin genel buhranının ilk safhası, emperyalist ve sömürgecilik sistemi buhranı ve yıkımının başlangıcıdır.

İki dünya harbi arasında, yani ilk sosyalist devlet meydana geldiği, güçlendiği, dünya olaylarını günden güne daha çok etkilediği devre içinde, işçi hareketiyle milli kurtuluş hareketi gelişti; emperyalizm ve sömürgecilik aleyhine dünya çapında bir cephe kuruldu ve kuvvetlendi; kapitalizmi sarsan genel buhran gittikçe derinleşti, emperyalist devletler arasındaki çelişmeler arttı. İşte o devre içinde sömürgeciliğin yeni yeni şekilleri belirmeğe başladı. Askeri çıkarımlar, silâhlı zorbalıklar gibi metotlardan vazgeçildi. Sömürgecilik politikasının sosyal temelini genişletmek, yerli burjuvazinin üst tabakaları ile sömürgeci idare arasında işbirliği sağlamak, Asya ve Afrika'da bazı ülkelere gerçekle ilgisi olmayan bir siyasi bağımsızlık başlatmak eğilimleri belirdi.

İkinci Dünya Harbinde demokratik güçlerin faşizmi yenilgiye uğratması, birçok Avrupa ve Asya ülkelerinde kapitalist sistemin yıkılması, emperyalizmi daha da sarstı. Sosyalizm, insan toplumunun gelişmesini günden güne daha şiddetle etkileyen bir dünya sistemi haline geldi. Emperyalist sömürge sistemindeki kriz gelişti, sistem parçalandı. Bu olumlu şartlar içinde, milli kurtuluş hareketi fevkalâde gelişti, dünya emperyalizmi yenilgiye uğratan büyük bir devrimci güç haline geldi.

İkinci Dünya Harbinden sonra, sömürgecilik sistemi bozulunca, yeni-sömürgecilik, emperyalist devletlerin — özellikle Amerika ile Federal Almanyanın — yürüttüğü sömürgecilik politikasında birinci plâna geçti. Bugün artık yeni-sömürgeciliğin niteliği, şekilleri, emperyalizmin gücüyle, emperyalist devletler ve emperyalist bloklar arasındaki çelişmelerle tâyin edilmez. Yeni-sömürgeciliğin aldığı şekiller, çağımızın ve onun başlıca özünün, kapitalizmden sosyalizme devrimci geçiş niteliğinin sonucudur.

Yeni-sömürgecilik politikası, emperyalizmin güçsüzlüğünü, sömürge veya uyruk ülkelerle eskisi gibi sadece zorbalığa dayanan ilişkiler kuramaz hale geldiğini göstermektedir. Bu politika, emperyalizmin sosyal ve ekonomik yapısında gerçekleşen başkalaşmaların; tekellerin gücü ile devlet gücünü birleştiren devlet tekelci kapitalizminin haline gelmesinin sonucudur. Devlet tekelci kapitalizminin milli kurtuluş hareketini durdurmak, kapitalist rejimi kurtarmak, saldırgan harpler tutuşturmadır. Devlet tekelci kapitalizminin yardımcı

olmasa, emperyalist devletler tek başlarına, hattâ ortaklaşa (örneğin Ortak Pazar devletlerinin yardımı ile) yeni-sömürgecilik politikasını uyguluyamazlardı.

Yeni-sömürgecilik politikasının amaçları her şeyden önce ekonomik niteliktedir; ama siyasi, askeri, ideolojik alanlarla da ilgilidir. Başlıca amaçları, bağımsızlığa yeni kavuşmuş devletlerin gelişmesini etkilemek, siyasi bağımsızlıklarını sağlamlaştırmalarını, eksiksiz bir iktisadi bağımsızlığa kavuşmalarını, sosyalizmi kurma yoluna girmelerini engellemek, her ne pahasına olursa olsun, bu devletleri kapitalist ekonomi sistemi içinde tutmaktır.

Emperyalizm, hiçbir zaman, bu kadar kesin bir ölüm-kalım meselesiyle karşılaşmamıştı. Eskiden, başlıca endişesi, her yola, her metoda başvurarak muazzam kazançlar sağlamaktı. Geleceği için en ufak endişesi yoktu. Bugün ise, devlet tekelci kapitalizmi ve bu kapitalizmin yeni bir şekli olan yeni-sömürgeciliğin tek tasası sömürme ve soygunculuk değildir. Başlıca amacı, çökmekte olan kapitalist dünya sistemini korumak; sosyalizme, milli kurtuluş hareketine, demokrasiye ve sosyal ilerlemeye karşı bütün gerici güçleri seferber etmektir.

Eskiden emperyalizm, sömürgelerin ve bağımlı ülkelerin iktisadi gelişmesini açıkça engelliyordu. Ama bugün durum oldukça değişmiştir. Kapitalizm bu alanda da tâvizler vermeğe hazırdır. Bazı ülkelerde, örneğin Hindistanda, kapitalist gelişmeyi özendirmek zorunda kalıyor... Emperyalist devletlerin, bağımsızlıklarına yeni kavuşmuş ülkeleri kapitalist gelişme yoluna sevk etme eğilimi gittikçe kuvvetleniyor. Amaçları, Asya ve Afrikada bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkelerin, kapitalist işbölümü ve eşit olmayan alış veriş sisteminin çıkmalarına engel olmaktır. Emperyalistler dayandıkları sosyal temeli genişletmeğe çalışıyorlar. Milli burjuvaziyle, bu burjuvazinin hiç olmazsa bazı tabakalarıyla ittifak kurmağa, hattâ kazançlarını onlarla bölüşmeğe hazırdırlar; genç devletleri, kapitalist olmayan ve sosyalizme giden yoldan çevirmeğe çalışan tabakalarla, sağcı sosyalistlerle işbirliği yapmağa çalışıyorlar. Örneğin, Irak'ta, Amerikan ve İngiliz emperyalistleri, 1963 Şubat ters-devriminde gerici Baas'çılara yardım ettiler. Bu küçük-burjuva, sözde sosyalist partisinin yardımıyla İraktaki petrol tekellerini devam ettirmek, demokratik hareketi durdurmak, bu ülkenin demokratik gelişme yoluna girmesini engellemek istediler.

II

Sömürgelerin ele geçirilmesi; dolaysız idare, protektora, manda, vb. şekilleri alan bir sömürge idare sisteminin kurulması, büyük sermayenin sömürme, soygun, ezgi ve kölecilik mekanizmasının genişletilmesini gerektiriyordu. Mali sermaye, tufeyli ve gerici bir nitelikte

olduğu için, nüfuzu altındaki ülkelerde en gerici sınıf ve tabakalarla birlik kurmuştur ve kurmaktadır. Bu gerici unsurlar, büyük feodaller, aşiret başkanları ve gerici büyük burjuvalardır.

Eskiden, sömürgelerdeki kapitalist sömürme, kapitalizm-öncesi üretim bağintılarının devam ettirilmesini gerektiriyordu. Sömürge rejiminin üst yapısı, başka bir deyimle, ülkenin gerici sınıf ve tabakalarıyla birlik kuran mali sermayenin diktatoryası, bu temele dayanıyordu. Sömürge sisteminin çöküşü ve yıkılması ile, sömürge halklarını ezgi ve baskı altında tutmak, sömürölmelerini devam ettirmek, ülkenin servetlerini ve imkânlarını sermayenin ve tekellerin yararına soymakla ödevlendirilmiş dolaysız idare şekilleri iflâs etmiştir.

Ama Engels'in dediğı gibi: «Şiddet ancak bir yoldur ... asıl amaç, ekonomik menfaattir.» Sömürge sistemindeki üst yapının çökmesi, bu sistemin temelinde bir çökme gerektirmez; genç bağımsız devletlerle mali sermaye arasındaki iktisadi ve mali bağları koparmaz. Bu bağlar bir süre devam eder. Yeni bir üst yapının kurulması bu bakımdan çok önemlidir. Bağımsızlığa yeni kavuşmuş devletlerin gelişme süresi içinde yeni üst yapı eski temelin yıkılışını, mali kapital ile mali ve iktisadi bağların kopmasını ya hızlandırır ya yavaşlatır. Yapacağı etki, yeni üst yapının hizmet ettiğı sınıfların, mevcut güçlerin niteliğine, üst yapıda sömürgeciliğe ve feodalizme cephe almış sınıfların bulunup bulunmamasına, halk yığınlarının üst yapıyı destekleyip desteklememesine bağlıdır. Halk yığınlarını temsil eden, bu yığınların desteğini sağılayan milli demokrasi devleti, eskiden devlet mekanizmasını ve kurumlarını işçi ve köylü kitlelerden, yurtsever aydınlardan, ilerici güçlerden ayıran engelleri yok edebilir; siyasi bağımsızlığı korumak, ülkeyi emperyalizmin iktisadi, mali, siyasi ve askeri zincirlerinden kurtarmak üzere bütün bu ilerici güçleri birleştirebilir. Bu başarıya ulaşması, milli kurtuluş hareketinin genişliğine, sosyal devrimin gücüne ve genişliğine bağlıdır.

Bugünkü milletlerarası durumda özel bir önem kazanan siyasi bağımsızlıkla sömürge sisteminin çöküşü, emperyalizmin ve sömürgeciliğin bütün şekillerine karşı yürütölen savaşın çok önemli devrimci bir etkeni haline geldi. Sömürge sisteminin üst yapısının çökmesi bu sistemin asıl temelini açığa vurmaktadır. Bu temeli sağılayan siyasi ve askeri bağlar ve taahhütler artık bugün eski güçlerini kaybediyor, demokratik milli kurtuluş hareketinin devamlı saldırılarına hedef oluyor. Siyasi bağımsızlık sağılandıktan sonra, ezgi altında bulunan halklarla emperyalizm arasındaki gelişmeler azalmıyor. Çok kere, sömürge sistemindeki üst yapının çökmesiyle eski sömürge rejiminin bütün temeli de sarsılıyor, bazan yıkılıyor. Sömürgecilerle işbirliği yapan sınıflarla gerici tabakalar politika sahnesinden kısmen veya tamamen çekilmek zorunda kalıyor. Böylece, yeni üretici güçlerin gelişmesi, yeni sınıf ve tabakaların, yani o güne kadar zincir-

lerini koparamamış yeni güçlerin politika sahnesine çıkması olanakları meydana geliyor. Sömürge sistemi yıkıldıktan, politik bağımsızlık elde edildikten sonra, demokratik milli kurtuluş hareketi yeni çetin ve ertelenmez meselelerle karşılaşır. Siyasi bağımsızlık bir kere elde edilince, milli devrim durmaz. Bu devrim, yeni ve daha ileri bir safhaya, yani feodalizmin yok edilmesi, küklü bir toprak reformunun gerçekleşmesi, gerçekten milli bir ekonomin kurulması, milli bir sanayiın gelişmesi safhasına girer. Milli devrim, bilgisizliği, yoksulluğu, hastalıkları, işsizliği, geriliği yok etmek, yığınların yaşama seviyesini yükseltmek zorundadır. Bu ödevlerini yerine getiremediği takdirde, siyasi bağımsızlık bir hayal olur; genç bağımsız devletler yeni tehlikelerle karşılaşır; eski sömürge bağları, mali sermayenin zorla kabul ettirdiği işbölümü devam eder. Bağımsızlığa kavuşan ülkede eski sömürge idaresinin yok edilmesiyle eski sömürgeci devletlerin ve tekellerin hâkimiyeti bir dereceye kadar azaldığı için, başka devletler o ülkede iktisadi, siyasi ve askeri nüfuzlarını kurmağa çalışırlar. Amerika, Batı Almanya ve Japonya gibi devletlerin krediler, mali ve teknik yardımlar perdesi altında yürüttükleri nüfuz politikası bu durumun tipik bir örneğidir.

Sömürge sisteminin çökmesi ve yıkılması, nüfuz alanlarını yeniden bölüşmek isteyen emperyalist devletlerin aralarındaki amansız rekabete son vermez. Tersine, olayların bize gösterdiği gibi, bu rekabet günden güne artmakta, kızışmakta, yeni yeni şekiller almaktadır. Dolaysız egemenlik sisteminden vazgeçmek zorunda kalan emperyalist devletler, eski sömürgelerindeki durumlarını korumak veya güçlendirmek için — örneğin, eski Commonwealth, veya Fransız Birliği çerçevesi içindeki ilişkiler, döviz sektörleri, gümrük imtiyazları, askeri ittifaklar, askeri üsler; silâh satışı tekelî vb. gibi — eski siyasi, iktisadi, mali, askeri, kültürel bağlardan, mali ve teknik yardımdan, devlet mekanizması içinde sağladıkları ajanlardan, öğretim ve kültür kurumlarından, misyonlardan faydalanıyorlar. Amerika, Federal Almanya gibi devletler de, sömürge sisteminin çökmesiyle meydana gelen yeni durumdan yararlanarak, bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkelere sokulmağa, eski sömürgeci devletlerin yerini almağa, bunu sağlamadıkları takdirde, hiç olmazsa soyguna katılmağa çalışıyorlar. Bu amaçlarını gerçekleştirmek için de, iktisadi, teknik ve askeri alanlardaki üstünlüklerini kullanıyorlar.

Bugünkü dönemde, yeni sömürgeciliğin en çok başvurduğu yol, emperyalist devletlerle, bunların kontrolleri altında bulunan uluslararası mali kurumların, gelişen ülkelere sağladıkları «yardım»dır. Örneğin, Amerikanın Afrika ülkelerine 1962 yılı içinde ayırdığı askeri yardım tutarı 119 milyon dolara yükselmiştir. Sermaye ihracı konusunda Amerikadan hemen sonra gelen Federal Almanya, gelişmekte olan ülkelere sağladığı iktisadi ve mali yardımlar yoluyla

nüfuz politikasını günden güne genişletmektedir. Örneğin, 1956 ile 1963 Ekimi arasında bu ülkelere ayırdığı «teknik yardım» 900 milyon marka yükselmiştir.

Emperyalist devletlerin, özellikle Amerika ve Federal Almanyanın yardım perdesi altında Asya ve Afrika ülkelerine sokulma politikasının bu devletlere sağladığı sonuçlar şöyle özetlenebilir: Sermaye ihracı; bu ülkelerin ekonomisinin emperyalist tekellerin dolaylı kontrolü altına girmesi; bağımsızlığa yeni kavuşmuş devletlerin sömürgecilik sistemi çerçevesi içinde kalmaları; askeri ve siyasi baskının devam etmesi; Güney-Viyetnam, Güney-Kore ve Kongo'da olduğu gibi, kukla hükümetlerin desteklenmesi ... Batı, «yardımı»nı askeri ve siyasi stratejik mülahâzalara göre dağıtıyor. (Örneğin, Türkiye, İran, Pakistan, Kongo, Fes, Nigerya gibi ülkeleri tercih ediyor.) Bu yardım, ülkenin iç gelişmesini borç veren ülkenin kontrolü altında tutuyor: Amerika ile diğer emperyalist devletler, bu yardıma hangi ülkelerin lâyık olduğunu, kangilerinin lâyık olmadığını tek başına tâyin ederler. Batının verdiği «yardım», yeni devletlerin sanayileşmesini sağlamadığı gibi, kamu sektöründe sanayiinin gelişmesini engellemeğe çalışıyor. Bu yardım çoğu zaman askeri amaçlara ayrılmaktadır (Güney Kore, Güney Viyetnam, Türkiye, Ürdün, Libya, Kongo, Orta Afrika Cumhuriyeti vb.).

Yeni sömürgecilik politikasının yeni bir özelliği de «kolektif sömürgecilik»tir. Bu kolektif sömürgeciliğin başlıca araçları NATO, SEATO, SENTO askeri blokları ile, iktisadi alanda Ortak Pazar'dır. (18 Afrika ülkesi Ortak Pazara ortak üye olmuştur.) Bu örgütlerin amacı ile Batı yardımının güttüğü amaç birdir: Bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkelerin iktisadi imkânlarını emperyalist tekellerin dolaylı kontrolü altında tutmak.

Ama yeni-sömürgeci politika, bir yandan (yardım, kolektif sömürgecilik, Malezya ve Güney Arap Federasyonu tipinden suni birliklerin kurulması gibi) yeni sömürme metodları uygularken, öte yandan da emperyalist devletler genç devletlerin içişlerine silâhla müdahaleye devam ediyorlar. Örneğin, Amerikanın Viyetnama, Kongoya (Belçika ile beraber) müdahalesi; Güney Koreyi, Tayvan'ı işgali; Fransız paraşütçülerinin Gabon'a indirilmesi vb.

III

Asya-Afrika ülkelerinin mali sermayeye iktisadi bağlılığını devam ettirmek, bu ülkelerde kapitalizmi kuvvetlendirmek amacını güden yeni-sömürgecilik politikası, emperyalizmle ezgi altındaki halklar arasında devam edegelen çelişmeleri azaltmıyor, aksine daha da şiddetlendiriyor. Asya-Afrika halklarının yürüttüğü emperyalist aleyhtarı devrimci savaşı besliyen bu çelişmelerin objektif temeli, mali

sermayenin, emperyalist tekellerin bu ülkelerdeki maddi kaynakları sömürmeleri, bu ülkelerin geri kalmış olmaları ve emekçi yığınlarının ağır yaşama şartlarıdır. Yeni-sömürgecilik politikasının ağır etkilerini en çok hisseden Asya-Afrika ülkelerinin ekonomisi daimi bir çöküşten kurtulamıyor. 1949-dan 1961-e kadar 4 milyar dolara yakın bir yardımdan faydalanan Türkiye'nin durumunu ele alalım. Bu yardım, ülkenin sanayi gelişmesini ne şekilde etkilemiştir? 1949-da milli gelirin % 10,5-ini sağlayan sanayi, 12 yıllık bir yardımdan sonra milli gelirin ancak % 10,9-nu sağlayabilmiştir. Türkiye evvelce olduğu gibi bugün de hâlâ bir tarım ülkesidir, ve genel ekonomik durumu son derece ağırdır.

Ortak Pazarla bağlı olan ve emperyalist tekellerin devamlı baskısı altında bulunan birçok Afrika ülkesinin ekonomik durumu bu son yıllarda çok bozulmuştur. Bu ülkelerde, ticaret endeksi 1953-den 1961-e kadar % 18 azalmıştır. (1958-den bu yana % 6). Orta Afrika Cumhuriyeti Millet Meclisi Başkanının 13 Mart 1963-de belirttiği gibi: «10 yıl içinde tarım üretimimizin hacmi % 1 azalmıştır. oysa ithalat % 200—300 artmıştır.»

CEE Komisyonunun Başkanı Dr Hallstein'in şu beyanatı da büyük anlam taşıyor: «Özgür ülkelerin gelişmekte olan ülkelere sağladığı mali yardım, dünya piyasasında ham madde fiyatlarının düşmesiyle bu devletlerin uğradığı zararı kapatamamıştır.»

Yeni-sömürgecilik politikasının doğurduğu iktisadi zorluklar yüzünden, gelişmekte olan ülkeler, her yıl 70—100 milyar dolarlık, yani bugünkü milli gelirlerinin % 60—80'i kadar bir zarara uğramaktadır. «Üçüncü dünya» denilen ülkelerle gelişmiş devletler arasındaki uçurum günden güne derinleşmektedir. Bu şartlar içinde, Asya-Afrika halkları bir an evvel sömürgecilik kalıntılarını yok etmek, belirdiği bütün şekilleriyle — askeri, ideolojik, iktisadi — yeni-sömürgeciliğe karşı savaşmak üzere yeni yollar ve çareler bulmak zorundadırlar. Hiç şüphesiz, bu geniş ve çok yönlü mesele her ülkenin konke şartlarına göre (milli kurtuluş hareketinin genişliği, yığınların siyasi şuuru, sınıf güçlerinin dengesi, öncü devrimci güçlerin oynadığı rol, devletin niteliği, demokratik güçlerin tutumu, emperyalist devletlerin politikası vb.) çözümlmelidir. Ama çeşitli ülkelerde varolan durumlar ve uygulanacak savaş metodları arasındaki farklar ne olursa olsun, Asya-Afrika ülkelerinde beliren genel eğilim, sömürgeciliğin ve yeni-sömürgeciliğin iktisadi ve siyasi boyunduruğundan kurtulmak, yarı-bağımsızlıktan eksiksiz iktisadi ve siyasi bağımsızlığa geçmek üzere çabaları arttırmaktır. Bu eğilim, çeşitli ülkelerde çeşitli şekillerde beliriyor. Örneğin, Kongoda, halk Amerikanın ve diğer Batılı devletlerin askeri müdahalesiyle ayaklar altına alınan bağımsızlığını gerçekleştirmek için silâhlı savaş yürütüyor. Güney-Viyetnamda da halk kitleleri Amerikan müdahalesine

karşı silâhla savaşıyor. Sudan ve Fas gibi ülkelerde, yeni-sömürgeciliğe karşı yürütülen savaşın doğurduğu meseleler, ancak demokratik milli devrimle, yani feodalizme, işsizliğe son verilmesi, emperyalist tekellerin, büyük milli burjuvazinin elinden ekonominin kurtulması, kamu hayatının gerçekten demokratikleşmesi vb. dönüşümlerle çözülebilir.

Asya ve Afrikada, birçok yeni devletin gerçek bir iktisadi bağımsızlığa kavuşmak, emperyalizmin ve yeni-sömürgeciliğin ezgisinden kurtulmak isteği, sosyal ve ekonomik kalkınma konusunda, amansız bir siyaset ve sınıf kavgası çerçevesi içinde dile gelmektedir. Türkiye, İran, Pakistan, Fas gibi yeni-sömürgeciliğin baskısına tabi ülkeler kapitalist yola devam ederken, başka birçok ülkede, sosyalizme giden, kapitalist olmıyan bir yol olanağı belirmiştir, yahut belirmektedir.

Cezayir, Birleşik Arap Cumhuriyeti, Mali, Gana, Birmanya gibi ülkeler kapitalist olmıyan bir gelişme yolu izliyorlar. Bu ülkelerin yöneticileri, emperyalizmin iktisadi ve siyasi egemenliğine son vermek istiyorlar. Sosyalizme yönelen bu yöneticiler, sömürgeciliğin ve yarı-sömürgeciliğin kalıntılarını yok edecek, milli ekonomiden kapitalizmi atacak, sosyalist başkalaşmalar hazırlıyacak bir program uygulamaya başladılar. Örneğin, Cezayirde uygulanan önemli sosyal ve ekonomik tedbirler arasında şunları sayabiliriz: Fransız sömürgecilerinin elinden alınan büyük çiftliklerin emekçilerin kolektif idaresine verilmesi, önemli bir kamu sektörünün ve bir kooperatif sektörünün kurulması, kamu hayatının geniş ölçüde demokratikleştirilmesi . . .

Birleşik Arap Cumhuriyetinde, Malide, Kanada, Birmanyada da köklü sosyal, ekonomik ve siyasal reformlar yapıldı. Asya ve Afrikada birçok ülke, kapitalist olmıyan bir gelişme yoluna girmek üzeredir. Cezayirin, Birleşik Arap Cumhuriyetinin, Gananın, Birmanyanın bu anda geçirdiği tecrübeler bize şunu göstermektedir: Kapitalizmden sosyalizme geçiş dünya ölçüsünde geliştiği, sosyalist güçlerin kapitalizmden çok üstün bir hale geldiği bu dönemde, kapitalist olmıyan gelişme, emperyalizmin ve yeni-sömürgeciliğin etkilerine karşı koyacak, siyasi ve iktisadi bağımsızlığı sağlayacak, toplumun yapısını sosyalist prensiplere göre baştan aşağı değiştirecek çok etkili bir savaş şekli olabilir.

Cezayir, Mali, Birmanya gibi milli kapitalizmin kök salmağa vakit bulamadığı ülkelerde, kamu sektörü, halen sosyalist olmıyan, ama artık kapitalist de olmıyan bir geçiş-ekonomisi niteliğini kazanmıştır. Kamu sektörü, milli bağımsızlığın kuvvetlenmesine, demokratik hakların, toplumsal ilerlemenin gerçekleşmesine yardım ediyor.

Hükümetin uyguladığı politika özel milli sermayeyi sınırlandırır, kerte kerte millileştirir, özel sektörün faaliyetini azaltır, kamu sek-

törünü ve kooperatif sektörünü geliştirirse, kapitalizmin geliştigi Asya ve Afrika ülkelerinde bile, kamu sektörü iktisadi ve sosyal bağımsızlığın gerçekleşmesini kolaylaştırabilir, kapitalist olmıyan bir gelişme yolu sağlayabilir. Bu politikanın verdiği olumlu sonuçları Birleşik Arap Cumhuriyetinde ve diğer birkaç ülkede görüyoruz. Birleşik Arap Cumhuriyetinde, bu son yıllar içinde gerçekleşen ekonomik ve sosyal başkalaşmaların sonucu olarak, bugün kamu sektörü, resmi istetistiklere göre, ekonomik faaliyetin % 80-ini kapsamaktadır. 1962—63 mali yılı içinde, sanayi yatırımlarının % 96-sı kamu sektörüne ayrılmıştır. Sanayi üretiminin % 61-ini kamu sektörü sağlamıştır. Böylelikle, Birleşik Arap Cumhuriyeti, ekonomisindeki sömürgeci yapıları yoketmek, yüzyıllardan beri devam edegelen gecikmeyi kapatmak, iktisadi bağımsızlığını sağlamak için yürüttüğü savaşta büyük başarılar elde edebilmiştir. Sadece milli ve demokratik amaçlar güden, şimdilik sosyalist bir nitelik taşımayan sosyal ve ekonomik reformlar, ülkeyi sosyalizme götürebilecek bir yolda maddi ve teknik şartlar, Asyanın ve Afrikanın birkaç ülkesinde gerçekleşmektedir.

Asya-Afrika ülkelerinin gelişmesini sağlayacak, gecikmelerini kapayacak tek yol, bu ülkelerin, bütün milli olanakların seferberliğini gerektiren kapitalist olmıyan bir gelişme yoluna girmeleridir. Dışta ise, sosyalist dünya sistemi, sosyalist ülkelerin edindiği tecrübeler, bağımsızlığa yeni kavuşmuş Asya ve Afrika ülkelerine sağladıkları mânevi, politik, ekonomik ve askeri yardım, milli kurtuluş hareketinin gelişmesini günden güne daha çok etkiliyor. Asya, Afrika, Lâtin Amerika ülkeleri, yürüttükleri haklı savaşta, Sovyetler Birliğinin, bütün sosyalist ülkelerin, dünya işçi sınıfının, dünya kurtuluş hareketinin desteğinden yararlanıyorlar. Bu büyük güçlerin teşkil ettiği tek cephe, emperyalistleri yenilgiye uğratabilecek, onların tehditlerine karşı koyabilecek, saldırılarını püskürtebilecek kadar kuvvetlidir. 1956-da Mısır yapılan üçlü saldırı ile Kübaya yöneltilen Amerikan saldırısının başarısızlığa uğraması, büyük anlam taşıyan, Sovyetler Birliğinin önderliği altında birleşen ilerici güçlerin kudretini gösteren olaylardır. Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin günden güne artan ekonomik bilimsel ve teknik potansiyelini de hesaba katmamız gerekiyor. Sosyalist ülkelerin gelişmesi, ekonomi, bilim ve teknik alanlarında elde ettikleri dev başarılar, kendilerine yeni bir hayat kuran, ekonomik ve toplumsal bakımdan kalkınmak istiyen bağımsız ülkeler için cesaret verici bir örnektir. Sosyalist olmıyan dünya pazarında, emperyalistler üretim araçları, borç, kredi, teknik tecrübe tekelerini ellerinden kaçırdılar. Bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkeler, kendilerine şartsız krediler açan, fabrika, elektrik santrali, sulama tesisatı kurmak, tabii servetlerini değer-

lendirmek için karşılık beklemeden yardım eden Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelere güvenebiliyorlar.

Emperyalist «yardım»dan farklı olarak, sosyalist ülkelerin sağladığı yardımlar, milli ekonomiyi geliştirecek önemli eserlerin gerçekleştirilmesi için veriliyor. Bu yardım, bağımsız genç devletlerin sanayileşmesine, tarımlarının ve ekonomilerinin geliştirilmesine yardım ediyor. İktisadi Yardım Konseyine üye olan sosyalist ülkeler, az gelişmiş 40 ülkeye, 1.100 sanayi işletmesi kurmak üzere, ekonomik ve teknik yardımda bulunuyor. Bu Konseyin, bağımsızlığına yeni kavuşmuş ülkelere sağladığı yardımın % 50-si ağır sanayie ayrılmaktadır.

Sosyalist ülkelerin yeni Asya-Afrika devletlerine sağladığı yardım, başka bir yönden de büyük önem taşır: Emperyalist devletler, bu ülkelere yardımda bulunurken, artık eskisi gibi kendilerine büyük kazançlar sağlamıyorlar; yatırımlarını, iktisadi yardımlarını, milli kurtuluş hareketini ezecek yeni-sömürgeci bir politika uygulamak üzere kullanamıyorlar.

Asya ve Afrika ülkelerinin uyguladığı dayanışma politikası ile ilericî dış politika, yeni-sömürgeciliğe karşı, ekonomik ve politik kalkınma uğrunda yürütülen savaşa büyük olanaklar açıyor. Bu olumlu politikanın temeli, sömürgeciliğin bütün şekillerine karşı savaşma, barışı ve barış içinde bir arada yaşama prensipini savunma, askeri blokara ve ittifaklara girmeme, topraklarında emperyalist üslure müsaade etmeme prensipleridir. 1964 Ekiminde Kahirede toplanan tarafsız devletler Başkanları Konferansı yine bu politikayı savunmuştur.

Asya ve Afrika halk yığınlarının emperyalizme ve yeni-sömürgeciliğe karşı, eksiksiz politik ve ekonomik bağımsızlık uğrunda yürüttükleri savaş, bütün yurtsever güçleri tek bir milli cephe halinde toplamak; dış politikada ise, milli kurtuluş hareketinin birliğini, bu hareketin sosyalist ülkelerle gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketiyle birliğini sağlamak için bıkamak bilmiyen büyük çabalar gerektiriyor.

Milletlerarası komünist hareketinin aktüel meseleleri üstüne

François Bilioux

Milletlerarası komünist hareketinin aktüel meselelerini incelediğimiz zaman ilk vardığımız sonuç şudur: Bütün ülkeler komünistleri arasında irade ve hareket birliği hiçbir zaman bugünkü kadar zorunlu olmamıştır. Milletlerarası komünist hareketi ödevlerini şu şartla yerine getirebilir: Her partiye, bulunduğu konke şartları hesaba katarak, ortak bir strateji temelinde dünya hareketine de hizmet sağlayacak milli bir politika olanağının tanımlanması.

Kanaatimize göre, bütün komünist ve işçi partilerinin, ortak sorunlarını tartışmaları, her partinin milli ve milletlerarası ödevlerini yerine getirmesine yardım edeceği gibi, barış ve sosyalizm dâvasına da çok yararlı olur.

Dünya ölçüsünde kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemi olan çağımız, aynı zamanda, sosyalist devrimlerin, eskiden insanlığın üçte ikisini ezgi altında tutan sömürge sistemini çöktüren milli kurtuluş devrimlerinin dönemidir. Çağımızın bu özellikleri, insanlık toplumunun gelişmesinde dünya sosyalist sisteminin başlıca etken haline gelmesinin sonuçlarıdır. Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin, dünya sosyalist sisteminin emperyalizme indirdiği büyük darbeler, milli kurtuluş hareketinin şiddetli, önünde durulmaz gelişmesini ve başarılarını kolaylaştırıyor, kapitalist ülkelerde demokrasi ve işçi hareketinin gelişmesini hızlandırıyor.

Böylece, çağımızın başlıca niteliğini tâyin eden etken, işçi sınıfının, özellikle sosyalist ülkelerdeki işçi sınıfının, gerek bütün dünyayı, gerekse dünyanın her hangi bir kesimini veya yerini ilgilen-diren olay ve başkalaşmalarda oynadığı roldür.

Kabul edilsin edilmesin, gerçek şudur: 1917 Oktobr Sosyalist Devrimi, dünyanın gidişatını baştan aşağı değiştirmiştir. Kapitalizmin genel buhranının başlangıç noktası olan Oktobr Devrimi, dünya işçi hareketinde çok büyük yankılar uyandırdı; muazzam bir heyecan yarattı; II. Enternasyonalin yolundan değil, başka bir yoldan gidilmesi gerektiğini ispatladı; çeşitli ezgi şekilleri altında yaşayan halkların milli kurtuluş hareketine yol açtı.

İlk sosyalist devletin meydana gelmesiyle yeni bir çelişme doğdu: Sosyalizmle kapitalizm arasındaki çelişme. Dünya sosyalist siste-

minin doğması ve gelişmesi ile başlıca çelişme haline gelen bu çelişme, diğer bütün çelişmeleri, yani işçi sınıfı ve genellikle kapitalizmden zarar görenlerle kapitalist sistem arasındaki çelişmeyi, ezgi altında yaşayan halklar ve ülkelerle emperyalizm arasındaki çelişmeyi; gitgide darlaşan bir alanda eşitsizlik içinde gelişen çeşitli kapitalist ülkeler arasındaki çelişmeyi vb. azaltmamış, aksine şiddetlendirmiştir.

Özgürlüğe kavuşan işçi sınıfı, kendi ülkesinde diğer bütün toplumsal sınıf ve tabakaları da sömürülmeden kurtardığı gibi, ezgi altında yaşayan bütün halkların kurtulmasına da yardım ediyor. 47 yıldan beri olup bitenler, bütün dünyayı etkileyen bu gerçeği ispatlamıştır.

Komünistler bu noktayı daima gözönünde tutmalıdırlar. İşçi sınıfının insanlık toplumunun gelişmesinde, üzerine almak zorunluğunda olduğu bu yönetici rol, işçi sınıfının aydın, örgütlenmiş öncü gücü olan dünya komünist hareketine büyük bir sorumluluk yüklemektedir.

Toplumsal gelişme, kendiliğinden son amaca varacak, izlemekle yetineceğimiz düz bir hat değildir. Bu öznelci ve basit görüş, insanı ancak hayal kırıklığına götürür. Aksine, işçi sınıfının ve ezgi altındaki halkların kurtuluş hareketi, çok çeşitli, çok görünüşlü bir niteliktedir. Bu şartlar içinde, genel hareket her özel hareketi kuvvetlendirmeli, her özel hareket genel hareketi desteklemelidir.

Barışçı güçler ve özellikle sosyalist devletler birleşerek, silâhsızlanmayı ve barış içinde yanyana yaşama prensipini emperyalist güçlere zorla kabul ettiremediği takdirde, genel buhranın yeni bir dönemine giren emperyalizm, içindeki çelişmeler ve karşılaştığı güçlükler karşısında, umutsuz saldırılara başvurabilir.

Çağımızda proletarya enternasyonalizmi prensipi fevkalâde genişleyip zenginleşmiştir. Bugün proleter enternasyonalizmi bütün devrimci ve emperyalizm aleyhtarı güçlerin dayanışma fikrini ifade etmelidir ve artık bu fikri gerçekten ifade etmektedir. Lenin'in «Bütün ülkelerin proleterleri, ezgi altında yaşayan bütün halklar, birleşin!» şiarı bu prensipi dile getirmektedir.

Demek oluyor ki, bir yandan kapitalist sisteme karşı büyük başarılar elde edilirken, öte yandan da bütün ülkelerdeki komünist ve işçi partilerinin insanlığın gelişmesinde oynadığı rol ve yüklediği ödevler, nitelik ve nicelik bakımından gittikçe artıyor. Bu artış bugün bütün insanlığın karşısına çıkan barış meselesi gibi sorunlarla, milli bağımsızlık, demokrasi, sosyal kalkınma meselesini, işçi hareketinin içindeki her milli müfrezenin karşısına çıkan sorunları çözebilmek için, genellikle bütün kurtuluş hareketinin, özellikle dünya işçi sınıfını güçleri arasında birlik zorunluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Bu son yılların olayları, 1957—1960 Moskova dokümanlarındaki açıklamaları, bu dokümanlarda tâyin ve tesbit edilen siyasi hattı

doğrulamıştır. Bu dokümanlardaki inceleme ve yöneliş, bugün de temelde değerinden hiçbir şey kaybetmemiştir. Sovyetler Birliği Komünist Partisi XX, XXI ve XXII. Kongrelerinde alınan ve dünya komünist ve işçi hareketinin dokümanlarında açıklanan prensiplere dayanan kararlar da dünya ölçüsündeki değerlerini korumaktadır.

Son yılların olayları, dünya alanında beliren bir eğilimi, sosyalist güçlerin emperyalist güçlere, barışçı güçlerin harp taraftarı güçlere olan üstünlüğünü ispatlamıştır.

Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesinin 9—10 Ekim 1964 toplantısı kararında şöyle denilmektedir: «Devrimci sürecin birbirine bağlı üç büyük eğilimi, yani sosyalist devletler sistemi, milli kurtuluş hareketi, ve kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının yürüttüğü savaş, emperyalizmi durmadan gerilemek zorunda bırakıyor.»

Hiç şüphesiz, yukarıda da belirttiğimiz gibi, bu gelişmiş, pürüzsüz, dümdüz bir hat değildir. Bu pürüzleri ne gözden kaybetmeliyiz, ne küçümsemeliyiz. Önemli olan, temel genel hattı, yani emperyalizmin yeni yeni gerilemelerini belirtmektir. Bunu yapmazsak, durumu değerlendirirken karamsar bir sonuca varırız.

Devrimci sürecin üç büyük eğiliminin, şu veya bu noktada karşılaştığı zorlukları küçümsememiz, gereken doğru tedbirleri almamamız bu zorlukları arttırır, ilerlemeyi sadece o noktada değil, bütün alanlarda engeller.

Aksine, bu zorlukları fazla önemsemek, insanı şaşırtır, gereken konkre davranışlara engel olur. Belirli bir noktada rastlanan zorlukların etkisiyle, bütün hareket genel hattı izliyemez olur, o belirli özel durumu izler.

Proletarya enternasyonalizmi bir yandan ortak amaçları gerçekleştirmek üzere mutlak ve eksiksiz bir dayanışma gerektirir; ama öte yandan da, harekette her müfreze, içinde bulunduğu leyhte ve aleyhte konkre şartlara göre kendi cephesini savunmalıdır; genel hareketi kendi özel hattına zorlaması, o müfreze olduğı gibi, bütün harekete zarar verir.

Bu gerçeklerin büyük anlam taşıyan bir örneğini, Sovyetler Birliğinin ve diğer bütün sosyalist devletlerin elde ettiğı başarıların dünyanın gelişmesini büyük çapta etkilemesinde görüyoruz. Bütün alanlarda bu başarılar çoğalıp arttıkça, bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkelerde olduğı kadar, kapitalist ülkelerdeki yığınlar da sosyalizme, genellikle insanlık toplumunun, özellikle her milletin büyük sorunlarını çözümliycek tek yol olarak bakmaktadırlar.

Waldeck Rochet, Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesinin 6 Kasım tarihli toplantısında bu noktayı şöylece belirtmiştir: «...Sovyetler Birliği dünya politikası alanında çok önemli bir yer tuttuğı için, SBKP-nin müstakil olarak aldığı kararlar, bütün dünya komünistleri ve halkları için son derece önemli olmaktadır.»

FKP Merkez Komitesi, SBKP Merkez Komitesiyle yapılan görüşmeleri inceliyen Marechais yoldaşın raporunu dinledikten sonra, aldığı kararda, şu noktayı bdlirtmiştir: «İki parti arasında yapılan görüşmeler sırasında, FKP temsilcileri, Fransız komünistlerinin ve Fransız halkının, SBKP-nin aldığı kararları büyük bir dikkatle izlediğini belirtmişlerdir.»

Hiç şüphesiz, SBKP-nin, XX, XXI ve XXII. Kongrelerinde alınan kararların, yani komünizmin maddi ve teknik temelinin yaratılması, Komünist Partisi ve Sovyetler Birliğinde demokrasinin geliştirilmesi, parti hayatında Leninist prensiplere — özellikle kolektif idare konusunda — saygı gösterilmesi konularıyla ilgili kararların uygulanması için sarfettiği çabalar, komünist hareketini ve bütün dünyada demokratik ve barışçı güçlerin faaliyetini kolaylaştıracaktır.

Öte yandan, milli kurtuluş hareketinin sağladığı başarılar, bu hareketin prestijini ve etkilerini arttırdığı gibi, anti-emperyalist savaşa önemli bir yardım sağlıyor.

Yeni kurtulan ülkelerin milli bağımsızlıklarının gelişmesi ve kuvvetlenmesi bu ülkelerin ekonomik gelişmesine bağlıdır. Bu noktayı gözönünde tutan sosyalist ülkeler, bu memleketlerin ekonomik gelişmesine tabiatıyla büyük önem veriyorlar.

Bazan «karşılıksız yardım» deyimini üzerinde uzun tartışmalar yürütülüyor. Gerçekte, her yardım bir karşılık bekler. Bütün mesele, beklenilen karşılığın, menfaatin niteliğindedir.

Kapitalizm, niteliği icabı, yaptığı her yardımın kendi çıkarına uygun düşmesini ister. Sömürgecilikten vazgeçmek zorunda kalınca, bugün yeni-sömürgecilik adı altında toplanan yeni ve çeşitli şekillere bürünmeğe çalışıyor. Ama bunu her zaman kolay başaramıyor; bugünkü güçler dengesi, kapitalizmi bazan daha âdil şartlar kabul etmek zorunda bırakıyor.

Ama sosyalist ülkelerle, bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkeler arasındaki ilişkiler bambaşka niteliktedir. Tecrübesizlikten doğan güçlükler çıkmıyor değil. Ama temelde, sosyalist ülkelerin sağladığı yardım, sadece alıp satılan mal hacmiyle ölçülemeyecek olan karşılıklı menfaate dayanıyor. Bağımsızlığa yeni kavuşan bir ülke, ekonomisini ve milli bağımsızlığını ne kadar çabuk güçlendirirse, emperyalist aleyhtarı barışçı güçler cephesine o kadar büyük bir yardım sağlamış oluyor.

Milli kurtuluş yoluna girmiş bütün ülkeler ve milli kurtuluş hareketinin bütünü, sosyalizm yolunu seçen Cezayirde olduğu gibi, bağımsızlığa yeni kavuşmuş ülkelerde başarı ile sonuçlanan yeni tecrübeleri — bu tecrübeler belirli bir ülkenin belirli bir durumuna uygun düşmekle beraber — aynen taklit etmeden, incelemeli, iyice anlamalı, kendine özgü şartlara göre uygulamalıdır. Böylece, milli kurtuluş hareketi, devrimci sürecin bir eğilimi olarak, çağdaş toplumdaki

bütün yenilikleri, ortaya çıkan bütün yeni tecrübeleri bilimsel bir şekilde benimsemek zorunda olan Marksizm-Leninizmi zenginleştirmektedir.

Kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının ve ilerici güçlerin yürüttüğü ve bugün fevkalâde gelişen savaş için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Örneğin, Ortak Pazar ülkelerinde ve İspanyada grev hareketi çok gelişmiştir. İşçi sınıfının birliği, demokratik güçlerin ve tekel aleyhtarı güçlerin birleşmesi alanında büyük ilerlemeler sağlanmıştır.

Fransada, karşılaşılan güçlüklerin hepsini yenemedikse de, 1958 den — yani Fransız Komünist Partisinin kişisel iktidar karşısında tek başına kaldığı dönemden — bu yana, epey yol aldık. Fransız olarak şunu söyleyebiliriz: 1957 ve 1960 Moskova toplantılarında varılan sonuçların, o dönemin şartlarına göre doğru olduğunu kabul edersek, — ki kanaatımızca bu kararlar o zaman da doğru idi, bugün daha da doğrudur — halkımızın, tekellerin hâkimiyetini temsil eden rejime karşı gitgide gelişen bir muhalefet yürüttüğü bugünkü dönemde, ülkemizin olumlu durumu bu sonuçların doğruluğunu bir kat daha ispatlamaktadır. İspanyada Franko rejimine karşı yürütülen savaşta, son aylar içinde birçok ülkede yapılan seçimlerde olumlu neticeler elde edildi. Yunanistandaki yarı-faşist rejime karşı başarılar sağlandı. Lüksamburg'ta, Belçika'da, İsveç'te, Finlanda'da, İtalya'da komünist partileri seçimlerde çok oy aldı. İngilterede ve Federal Almanyadaki şartlar gözönünde tutulursa, İngiliz Leybrist Partisinin zaferiyle, Alman Sosyal-Demokrat Partisinin sağladığı başarılarla olumlu bir unsur diye bakabiliriz. Amerikada ırkçı Goldwater'in yenilgiye uğraması, ırk ayırımına karşı yürütülen savaş olumlu bir şekilde etkilemiştir.

1960 Moskova toplantısında belirtildiği gibi, çağımızın «en âcil, en önemli meselesi, barış ve savaş meselesi»dir. Bununla beraber, savaş engel olmak olanakları mevcuttur; en önemli ödev de barış ve barış içinde yanyana yaşama prensipi uğrunda savaş yürütmektir. Bu nokta, Çin Komünist Partisi yöneticileriyle diğer komünist partileri arasındaki anlaşmazlıkların temel noktalarından biridir. Çinli yoldaşlar, komünist ve işçi partilerinin, 1960-da, kendilerinin de onayladıkları bu prensiple, sadece sözle değil, hareketleriyle de bağlı kalmalarını suç sayıyorlar.

Oysa, bu bakımdan da, bütün demokratik ve barışçı güçler, emperyalistlerin maksatlarına ve harp hazırlıklarına karşı giriştikleri muazzam savaşta yeni yeni başarılar elde ettiler. (Örneğin, havada, suda, yerde yapılan nükleer denemelerini yasaklayan Moskova Anlaşmalarının imzalanması; Küba buhranının barışçı yollarla çözülmesi.)

Hiç şüphesiz, emperyalizmin niteliği değişmemiştir. Çağımızın günlük gerçekleri bize bu hakikati her gün hatırlatmaktadır. Emperyalistlerden iyiniyet bekliyemeyeceğimiz için, barış uğrunda yürütülen savaşı günden güne şiddetlendirmeliyiz.

Bununla beraber, son yıllarda, silâhlanma yarışı aleyhine; silâhsızlanma, milletlerarası anlaşmazlıkların müzakereler yolu ile çözümlenmesi lehine sesini yükselten yeni yeni güçler meydana çıktı. Bu bakımdan, Sosyalist Enternasyonalin son Kongresi büyük anlam taşıyor. Papa Jan XXIII-ün Katolik Kilisesine bildirisi, hristiyan kitlelerin, halkların barış uğrunda yürüttüğü savaşa katılma olanaklarını belirtmiştir.

Bu barış isteği, Dünya Barış Kongresi, Dünya Kadınlar Kongresi, Dünya Gençlik Forumu gibi milletlerarası toplantılarda da dile gelmiştir.

Harp emperyalizmin sonucu olduğuna göre, harp ihtimalleri bütün ortadan kalkmış değildir. Bununla beraber, emperyalizmin karşılaştığı, ve kapitalizmin genel buhranından doğan güçlüklerin derinleştiğini görüyoruz. Amerikalıların genellikle Güney-Asyada, özellikle Güney Viyetnamda giriştikleri provokasyonlar, bu durumun bir örneğidir. Gerçekte, Güney-Viyetnamda Amerikan emperyalistleri bir yanardağın üzerinde bulunduklarını biliyorlar. Tutunmak için sarfettikleri umutsuz çabalar, ülkedeki etkilerini bir kat daha azaltıyor, bütün Güney Asya halklarını aleyhlerine çeviriyor, emperyalist dostlarını bile endişeye düşürüyor.

Emperyalistler arasındaki çelişmeler gitgide derinleşiyor. De Gaulle'ün davranışı, bu gerçeğin bir örneğidir. Bu konuda, nedenlerle sonuçları karıştırmamağa dikkat etmeliyiz. FKP Merkez Komitesinin 23 Mart 1964 tarihli toplantısında, Maurice Thorez, De Gaulle'ün Güney-Asya olayları karşısında takındığı tutum konusunda şöyle diyordu: «Kişisel iktidara karşı olmakla beraber, bu iktidarın belirli bir durumda, içte veya dışta emperyalist çelişmelerin gelişmesi karşısında başvurmak zorunda kaldığı her hangi bir tedbire karşı peşinen cephe almalıyız.»

Hiç şüphesiz, büyük Fransız tekellerinin temsilcisi olan De Gaulle, bu tekellere büyük kazançlar sağlamağa çalışıyor. Bu gerçek, Fransız hükümetiyle Federal Almanya Cumhuriyeti arasındaki anlaşmazlığın nedenidir. Fransız hükümeti, Paris—Bonn mihverini yönetmek umudundaydı. Ama hesaplarında yanıldı. Alman intikamcı çevreleri durumdan faydalanıp Ortak Pazarda aslan payını kendilerine ayırıyor; Alman militarizmini kuvvetlendirmeye, NATO'nun çok taraflı nükleer güçlerini olduğu gibi, nükleer silâhları ellerine geçirmeğe çalışıyorlar. Barışa — ve aynı zamanda Fransanın millî menfaatlerine — hizmet edecek davranışlarının olumlu yönlerini kabul etmekle beraber, De Gaulle'ün kişisel iktidar rejimine karşı savaş-

mağa devam ediyoruz. Büyük kapitalist tekelleri savunan bu rejimin yürüttüğü dış politika (bu yazımızda iç politikasının zararlarından söz etmiyeceğiz) nükleer silâhlara sahip olma isteğine dayanmakta, böylelikle nükleer silâhlanma yarışına katılmaktadır. Üstelik, Batı Alman emperyalistleriyle münasebetlerin az çok bozulmasına rağmen, Fransa ile Dederal Almanya arasındaki askeri anlaşma hâlâ yürürlüktedir.

NATO ve Ortak Pazar gibi örgütlerin içinde de her şey yolunda gitmiyor. Ortak Pazarı, arşılık beklemiyen bir dostluk süreci sananlar bugün artık hayal kırıklığına uğradılar. Kapitalistlerin aralarında anlaşmak umuduyla kurdukları Ortak Pazarın gerçek niteliği artık anlaşılmıştır. Ama her zaman olduğu gibi, kapitalistler başkalarının zararına olarak anlaştılar; bütün üye ülkelerdeki işçi sınıfının ve iktisaden zayıf ülkelerin sırtından geçinmeğe kalkışmaları, Ortak Pazarın kurulması ile çözümlenmek istenen anlaşmazlıkları daha da şiddetlendirdi.

Fransız Komünist Partisi gibi, Ortak Pazara üye olmuş bir ülkenin komünist partisi, yürüttüğü mücadelede Ortak Pazarın sonuçlarına karşı savaşabilmek için bu örgütün varlığını gözönünde tutmalıdır. Ama politikasını, Ortak Pazarın veya Küçük Avrupanın kurduğu bütün örgütlerin gelişmesine göre ayarlaması yanlış olur.

FKP'nin XVI. Kongresinde reddedilen de işte bu oportünist yoldur. Maurice Thorez'in belirttiği gibi, oportünizmin kökleri «emekçi ve halk yığınlarının gücünü küçümsemeye, düşmanın gücünü önemsemeye, düşmanın baskısına boyun eğmeye, onunla uzlaşmaya» dayanır.

Belirli şartlar içinde sosyalizme barışçı yollarla geçme olanakları gözönünde tutulursa, bu değerlendirmenin önemi daha kuvvetle beliriyor: Devrimci hareket ulusal ve uluslararası bakımlardan ne kadar kuvvetli olursa, bu geçiş de o kadar kolay olacaktır.

Ulusal düzeyde, bu geçişin başlıca şartı, ilgili toplumsal tabakaları, yani işçi sınıfını temsil ettiklerini iddia eden partiler ile halk güçlerinin gerçek temsilcileri (Fransız Komünist Partisiyle Sosyalist SFİO Partisi) arasında kurulacak devamlı birliktir. Tersı iddia edildiği halde, bu iki parti arasında varılacak anlaşmanın gerçekleşmesi fevkalâde önemlidir. En kritik anlarda bile, bu birliği gerçekleştirmek için çabalarımızı esirgemedik.

1960-dan bu yana, devrimci hareketin her kesiminde büyük değişiklikler meydana gelmiştir. Genellikle, bu değişiklikler devrimci hareketin yararına olmuştur. Tabiatıyla, bu gelişme zaman zaman yavaşlamıştır. Her savaşta, hele devrimci hareket gibi geniş ve genel bir savaşta, duraklamalar, zayıf noktalar eksik olmaz. Ama bunlar genel eğilimin niteliğini değiştirmez. 1960 Moskova toplantısında tesbit edilen ilkelere dayanan kararların doğru, mantıklı, sistemli

şekilde uygulanabilmesi, 1960-dan bu yana görülen ve o tarihten önce hareketin bütününde ve çeşitli kesimlerinde meydana gelen değişikliklerin devamı olan bu başkalaşmaların dikkatle incelenmesine bağlıdır. Komünist ve işçi hareketinin bütün kesimlerinde anlayış ve istek birliğine, gerçek dayanışmaya ancak bu incelemeden hareket ederek varılabilir.

Özündeki çeşitlilik ve zenginlik, özgürlük isteğinin bütün belirti ve şekillerini içine alan proletarya enternasyonalizmine, evrensel bir nitelik kazandırır. Hepimizi ilgilendiren sorunların bütün yönlerini görebilmemiz için, bütün tecrübeler, Marksizm-Leninizm'in ışığında karşılaştırılmalı, incelenmelidir.

Partiler arasında iki taraflı, hattâ bölgesel toplantılar, hareketi ilgilendiren meselelerin hepsine yer vermemek şartıyla, faydalı olur. Bu toplantılarda, her iki taraf, tecrübelerini karşılaştırır, ortak hareketler tesbit eder.

Fransız Komünist Partisi, son yıllar içinde, iki taraflı veya bölgesel toplantılara katılmıştır. 1964 ilkbaharında Partimiz ile Viyetnam Emekçiler Partisinin düzenlediği toplantı, her iki partinin Güney-Doğu Asyadaki sorumlulukları bakımından taraflar için çok faydalı olmuştur. Kısa bir süre önce, Cezayir Milli Kurtuluş Cephesi ile Fransız Komünist Partisi temsilcileri arasındaki görüşmeler her iki ülkenin yararına olmuştur. Ortak Pazar ülkelerinin komünist partileri, gerçekleştirilecek belirli amaçları görüşmek üzere son günlerde bir kere daha toplanmıştır.

Aynı zorluklarla, aynı meselelerle karşılaşan partiler arasında toplantılar, görüşmeler faydalı olabilir; ama birkaç partinin, sadece coğrafi durumları, kendilerine özgü iktisadi, siyasi veya ideolojik meseleleriyle ilgili olarak toplanması, yeterli bir hareket hattının incelenmesi ve tesbitiyle sonuçlanamaz. Bu gibi toplantılar, konkrete hareket kararları almak üzere, belirli bir amaç gütmelidir. Yoksa, bunlar genel hareketi parçalar, bu hareketin şu veya bu kesimini «bölgeleştirir», bütün harekete olduğu gibi, o kesime de zarar verir.

Bütün bu noktaları gözönünde tutan XVII. Kongremiz, «proletarya enternasyonalizminden ayrı düşmiyen yurtsever düşüncelerle hareket eden Fransız komünistleri, bütün dünyada barışın, demokrasinin, sosyalizmin zafere ulaşmasını sağlayacak, bu zaferin başlıca şartı olan dünya komünist hareketindeki birlik uğrunda daima ve bıkmadan savaşıacaklardır» dedikten sonra, Merkez Komitemizin 1963 Ekim toplantısında verdiği kararı tekrarladı, ve «bütün dünya komünist ve işçi partilerini bir araya getirecek bir konferansın en kısa süre içinde toplanmasını» istediğini belirtti.

Merkez Komitemiz, 1964 Ekim toplantısında, Politbüro'nun raporunda belirtilen şu görüşü onaylamıştır:

«81 Komünist ve İşçi partisini bir araya getiren Moskova Toplantısından bu yana dört yıl geçtiği için, bugünkü şartlar içinde gereken bu yeni konferansın toplanması, Çin Komünist Partisi yöneticilerinin takındıkları tutum ve yürüttükleri bölücü faaliyetlerin etkisiyle, bir zorunluk haline gelmiştir.»

Dünya komünist ve işçi hareketinin bugün karşılaştığı zorluklara gelince, bu zorlukların, hareketin bütün faaliyetlerini etkileyeceğini sanmıyoruz. Bu durum, İkinci Dünya Harbinden bu yana, hareketin sağladığı başarıların sonucudur; bir çeşit «büyüme hastalığı»dır. Harekete katılan ve proleter olmıyan yığınları temsil eden bazı unsurlar, işçi sınıfının şuurlu öncülerinin yabancıları oldukları ideolojilerin etkisi altında bulunuyor. Ama bilimsel sosyalizmin doğru uygulanması ve benim sen mesi bu yeni unsurları etkileyebilir, bütün yeni tecrübe ve olanaklardan büyük faydalar sağlayabilir.

Bu ana temele dayanan FKP Merkez Komitesinin 10 Ekim tarihli kararında şu nokta özellikle belirtilmektedir: «Milletlerarası devrimci harekette gerçekleşen hızlı gelişmelerle, kapitalizmin genel buhranının derinleşmesi, şu sorunları meydana çıkarmaktadır: Emperyalistler arasındaki çelişmelerin artması; komünistlerle sosyalistler arasındaki birliğin sağlanması ve bu partilerin tekel aleyhtarı güçlerle birlik kurması meseleleri; gelişmiş ülkelerde sosyalizme geçiş meselesi; çok partili rejim meselesi; yeni kurtulmuş ülkelerin gelişmesi ve bu ülkelerde sömürgecilik kalıntılarının yok edilmesi meselesi vb.»

Milletlerarası bir toplantı, durumun, bütünüyle olduğu kadar, özel yönleriyle de incelenmesine; komünist hareketini tehdit eden iki büyük tehlikeye — yani eskiden beri devam edegelen oportünizmle, bugün başlıca tehlike haline gelen dogmacılık ve sekterliğe — karşı etkili bir savaşın yürütülmesine imkân verecektir.

Bu konferansın amacı, dünya komünist ve işçi hareketinden her hangi bir grupun aforozu, atılması değil; aksine, bütün devrimci, barışçı ve demokratik güçlerin emperyalizme karşı birleşmesi olmalıdır. Bu amacın gerçekleşmesi, 1960-da ortaklaşa tesbit edilen prensiplere dayanılarak, o tarihten bu yana meydana gelen, bütün değişikliklerin ortak incelenmesine bağlıdır.

Kanaatımıza göre, bu konferansın amacı, merkezî bir milletlerarası teşkilâtın; veya partileri, coğrafi bölgelere, kıtalara veya sosyal sistemlere göre ayıran, birkaç kesimi bir araya getiren bir teşkilâtın kurulması da olamaz.

Partimiz, hareketimizde «yöneten» ve «yönetilen» parti bulunmadığını söyleyen 1960 Bildirisinin bu prensipine sıkı sıkıya bağlıdır. Kendi tecrübelerimiz bize şunu göstermiştir: Her partinin mutlak bağımsızlığı, bütün hareketin yararına işliyen bir kuvvet unsuru, bir yaratıcı teşebbüs etkenidir.

Milletlerarası komünist hareketinin her müfrezesi, milletin, halkının gelişmesiyle meydana gelen ekonomik, politik, ideolojik ve kültürel durumun özelliklerini değerlendirmesini bilmekle daha kolay gelişir; ortak amacın gerçekleşmesine daha çok yardım eder. Buna karşılık, Merkez Komitemizin 10 Ekim tarihli kararında belirtildiği gibi: «Doktrinin prensiplerine ve inceleme metodlarına bağlı kalarak, ve ancak dünya devrimci hareketinin kolektif tecrübelerine dayanarak, insanlığın tümünü ilgilendiren bütün dünya komünist hareketinin temel meseleleri konusunda doğru bir genel hat tâyin ve tesbit edilebilir.»

Kanaatimizce, toplanacak konferansın temel ödevleri, 1960-dan bu yana, bütün sosyalist kampında, bu kampı teşkil eden ülkelerin her birinde, bu ülkeler arasındaki ilişkilerde, Asya, Afrika, Lâtin Amerika ülkelerinde, kapitalist dünyada, özellikle başlıca emperyalist devletlerde tarihsel gelişmenin meydana getirdiği bütün değişikliklerin yukarıda saydığımız prensipler ışığında incelenmesi olmalıdır.

Durumun ve durumdan çıkarılacak derslerin ortak incelenişi, milletlerarası komünist hareketinin ve bütün müfrezelerinin, bütün dünyada barışı, demokrasiyi, sosyalizmi zafere ulaştırmak için giriştiği hareketi kuvvetlendirecek ve genişletecektir.

Bon örneği adliye

Bugünlerde Batı Alman mahkemelerinin salonlarında rezil ve iğrenç işler oluyor. Geçen yılın sonunda, Düsseldorf Mahkemesi, Alman Komünist Partisinin kuzey Ren-Vestfalya eyalet konseyi grubu eski başkanı olan ve 1962 de iki yıl hapse mahkûm edilen tanınmış anti-faşist Karl Şabrod hakkındaki «dâva»yı «revize» etmiş, ve mahkeme heyetinin kararı, salonda duruşmayı izliyenlerin protestolariyle karşılanmıştı. «Dâva» yı «revize» ederek karar yeniliyen mahkeme, ünlü anti-faşist Şabrod'u bu sefer 1 yıl 8 ay hapse mahkûn ediyor, bundan başka 3 yıl müddetle seçim haklarından yoksun bırakıyor, gazetecilik ve yayın faaliyetini de 5 yıl için yasaklıyordu. Kararın dayanağı da aynı mahut düzme gerekçe idi: «Balta-layıcı faaliyet», «Alman Komünist Partisini yasaklıyan kanuna aykırı hareket» vb. . . .

Bu karardan bir müddet önce, bir başka Batı Alman mahkemesinde, eski SS generallerinden Volf hakkındaki karar okunmuştu. Mahkeme, çoğu kadın, çocuk ve ihtiyarlar olmak üzere 300 bin kişiyi öldüren ve yargılanması ancak kamu oyunun baskısıyla sağlanan bu harp suçlusunu sadece 15 yıl hürriyetten yoksun bırakıyordu!

Evet, 300 bin kişinin hayatına kastetmeğe karşılık, birkaç yıl hapis cezası. . . Kaldı ki, yığınla insan kıran bu harp suçlusu Volf'un cazasını doldurmadan çok önce salıverilmesi de hesap dışı değildir, Harp suçlularının «Hür dünya» ülkelerinde kendilerini ne kadar azat hissettiklerini ise, «Paris cellâdı» diye anılan SS generali Kar-Oberg olayı göstermeye yeter. Bu cani 1954-de ölüme mahkûn edilmişti. Ama bu âdil karar yerine getirilmedi. 1963 yılında ise, Fransız hükümeti, Bon intikamcılarına bir cemile olarak Oberg'i affetti «Paris cellâdı» böylelikle memleketine döndükten sonra da, Batı Alman Harp Bakanı Von Hassel'in emriyle kendisine 100 bin mark «mağduriyet» tazminatı verildi.

Bu tutum, hukuk, adalet ve sağduyu kavramlarına en çirkin şekilde tecavüz değil de nedir? Görülüyor ki, gerçek suçlulara ve cellâtlara mükâfat verilirken veya bazıları ancak birkaç yıl için toplumdun (daha doğrusu halkın öfkesinden) tecrit edilirken, yurtseverler zindanlarda çürütülmektedir. Her sağduyu sahibi anlıyor ki, Volf gibi bir canavar için 15 yıl toplumdun uzaklaştırılmak sudan

ucuz bir cezadır. Fakat, Nazi cehenneminden kurtuluşundan ötürü insanlığın minnettar olduğu kahramanlardan biri sıfatıyla komünist Karl Şabrod'un, darağacı artığı bir sabık faşist elebaşısı ile yanyana suçlu sandalyesine oturtulması, Bon adliyesi için daha koyu bir yüz-karasıdır. O Şabrod ki, anti-faşist mukavemet hareketine katıldığı için Naziler tarafından ömre bedel hapse mahkûm edilmiş, 12 yıl boyunca (1933—45) faşist kamplarında ve zindanlarında inletilmiştir.

Bu gerçeklerde, derin bir infial uyandırmasına rağmen, şaşılacak bir taraf yoktur. Çünkü artık yıllardan beri, Batı Almanyada intikamcılar ve militaristler çokluk bakanlık koltuklarında, demokratlar ise sanık sandalyelerinde oturmaktadırlar. Batı Almanyada Nazi generalleri yine mahmuz şakırdatıyor, barış ve ilerilik savaşçıları ise zincirlerini sürüklüyorlar.

Bu cümleden olarak, Bon intikamcılarının yeni bir rezaleti Hollânda ve Danimarkada büyük tepkiler uyandırdı. Vaktiyle Hollânda'daki Hitlerci işgal kuvvetleri komutanı olan ve Hollânda yurt-severlerini kırıp geçirmekten yargılanması gereken general Frederik Kristiansen şerefine geçenlerde Batı Almanyada bir tören yapıldı. Vik şehri konseyi tarafından «fahri hemşeri» ilân edilen bu harp suçlusu özel bir nişanla taltif edildi ve şehrin bir sokağına onun adı verildi.

Ve ne acıdır ki, bu törenin yapıldığı sırada, eski Buhenvald kampında yatanlardan Ventsel Peşel, 60-ıncı doğum yıldönümünü Oldenburg cezaevinin demir parmaklıklı bir penceresinden gökyüzüne bakarak kutluyordu! Ve o zaman, daha geçenlerde ciddi bir kalb krizi geçirmiş olan anti-faşist Fritz Mayvald da aynı cezaevine henüz atılmış bulunuyordu.

İngilterenin tanınmış barış savaşçılarından Edgard P. Yung, bu gerçekler karşısında duyduğu infiali şu sözlerle belirtti: «Ben, Alman faşizminin hezimetinden 19 yıl sonra, ona karşı mukavemet hareketine katılmış Fritz Mayvald gibi savaşçılara karşı Batı Almanyada nasıl yeniden kovuşturma yapılabildiğini anlıyamıyorum.»

İngiliz barış savaşçısının bu tepkisi yadırganamaz. Fakat Batı Almanyada Tretner, Lemer, Zeebaum ve benzerleri gibi intikam davulu çalan militaristlerin devlet idaresinde kilit noktalarına yerleştikleri, hukuk ve adalet dağıtımı alanında da nice eski Nazilerin cirit attıkları gözönünde tutulursa, şahit olduğumuz gerçeklerde şaşılacak bir taraf yoktur.

İşte kendi «çalışma arkadaşları» nı zor durumdan kurtarmağa çalışanlar da bunlardır. Netekim, nasyonal-sosyalist suçluları kovuşturmakla görevli eyaletler hukuk dairelerinin merkez teşkilâtı başkanı olan kıdemli savcı Ervin Şule bir demeç vermiş, ve kendi merkez dairesinin 1965 ilkbaharında faaliyetine son vereceğini açık-

lamıştır. Bu da, Bon hükümetinin, zaman aşımı bahanesiyle, Nazi suçlarının artık bu yıldan itibaren kovuşturma dışı bırakılması amacıyla aldığı tedbirlerden biridir.

Bu olay üzerine, Demokratik Almanya Milli Cephe Konseyi Başkan Yardımcısı Hors Braş şunları söylemiştir: «Erhard hükümetinin, 9 Mayıs 1965 tarihinden itibaren, zaman aşımı gerekçesiyle, Nazi suçları hakkında adli kovuşturmaya son verme kararıyle, faşist canavarlıklarını meşru gösterme ve bunu Batı Alman tekellerinin saldırgan politikası yararına kullanma amacı güdülmektedir.» Demokratik Alman Cumhuriyetinde 12,807 Nazinin yargılandığını söyleyen Braş, Batı Almanyada ancak 5 bin kadar harp suçlusunun yargılandığını, 20 binden fazla suçlunun ise hâlâ serbest gezdiğini belirtmiştir. Görülüyor ki, Bon hükümetinin Nazi suçlularını kovuşturmaya son vermek üzere hazırladığı kanun tasarısı, milletlerarası hukukun en kaba şekilde ihlâlidir.

Bon'da, Volf, Kristiansen ve benzerleri gibi canileri korumak için, bunları yaratan sistemi, yani faşizmi haklı gösterecek bir ideolojik plâtförm hazırlamaya da girişmiş bulunuyorlar. Batı Alman avukatlarından Hayneke'nin geçenlerde Hanover'de yaptığı açıklamaya bu bakımdan ilginçtir. Hayneke özetle şöyle demiştir: «Hitler bazı milli grupların tümden imhası talimatını verirken, süfli âmillerle değil, politik mülâhazalarla hareket ediyordu. Kendi misyonuna inanarak insanları öldüren peygamber gibi, evrensel tarihi kanunları yerine gietrmekle kendisini görevli sayan Hitler de süfli âmillerle hareket edemezdi...»

«Peygamber» — katil Hitler — çoktan bir ölüdür. Fakat bu duyulan, diri «peygamber»lerden birinin sesidir. Bon'daki Batı Alman neo-faşist haramilerinden, «Deutsche National und Soldaten Zeitung» adlı neo-nazist gazetesinin başyazarı Gerhard Frey, geçenlerde, Çekoslovakya ve Polonya ile bugünkü sınırlar aleyhine toprak iddialarına büyük bir yer ayırdığı demecinde şöyle demiştir: «...Biz ilk fırsatta bu toprakları geri alacağız. Bu fırsat da mutlaka ele geçecektir. Polonya ve Çekoslovakya razı olmasalar da, biz bu toprakları alacağız!» Frey bu demecinde harp suçluları hakkındaki kovuşturmalara da son verilmesi isteğini ileri sürmüş, yargılanması gerekenlerin, Hitlericilere karşı savaşan müttefik askeri birlikleri mensupları ve partizanlar olduğunu söylemiştir. Bu yeni türeme «peygamber» bu kadarla da kalmamış, Batı Almanya için atom silâhı, mikrop silâhları ve kimyevi silâhlar da istemiştir!

Federal Almanyada barış aleyhine bu kadar tehlikeli bir durum yaratılmasının sebebi, Bon devletinin kendi sosyal düzeninde gizlenmektedir. Öyle bir düzen ki, burada Bundesfer'in atomla silâhlanmasına karşı olanlar, komünistler ve diğer barış savaşçıları eski

Hitlerci hukukçular tarafından yargılanmakta, eski Nazi generalleri ise atom harbi hazırlamaktadırlar.

Federal Almanyada barışçı ve demokratik şartlar yaratılması, Demokratik Almanya ile normal ilişkilerin geliştirilmesi için çalışan, atomla silâhlanmaya, mevcut sınırların yeniden gözden geçirilmesi çağrılarına karşı çıkan yurtseverler aleyhine, Bon siyasi yargı makamları artık 100 binden fazla dâva açmış ve sonuçlandırmış bulunuyorlar. Alman Komünist Partisi Birinci Sekreteri Maks Rayman, Batı Alman Başbakanı Erharda gönderdiği 9 Ekim 1964 tarihli mektubunda bu gerçeği belirtmiş; bu vesileyle de, Alman Komünist Partisinin yasaklanmış olmasının bu türlü kovuşturmalara dayanak yapıldığına, bu yasağın her çeşit politik muhalefetin boğulmasına doğru götürdüğüne işaret etmiştir. «Federal Almanyanın bundan böyleki gelişmesinin kösteklendiğini görerek endişe duyan birçok insan, Alman Komünist Partisine konan yasağın kaldırılmasından ve komünistlerin faaliyetine tam serbestlik tanınmasından yana olduklarını açıklıyorlar» diyen Maks Rayman, mektubunda şu noktayı ısrarla belirtiyor: «...Alman Komünist Partisini yasaklayan kararın kurbanları, «soğuk harp» devresinde meydana getirilen siyasi mahkemelerin kurbanları cezaevlerinden derhal serbest bırakılmalı, af ilân edilmeli, ve AKP-nin yasaklanmasına dayanılarak açılmış bütün dâvalar düşmelidir.»

Bunlar yapılmadıkça, bugünkü gerçekler, Batı Alman rahiplerinden Martin Karvel'in şu sözüne hak verdiremektedir: «Bizde hâlâ polis devleti vardır.»

P. Falke

Kürt meselesi âdil bir çözüm bekliyor

Daha kırk yıl önce Cemiyet-i Akvam, kürtlerin başlı başına bir millet olduklarını ve bağımsız bir devlet kurmaya hakları olduğunu kabul etmişti.

Fakat, milletlerin kurtuluş çağının başladığı ve eskiden ezilen halkların bağımsızlığa eriştiği bugünlerde dahi İrakta bazı kimseler hâlâ Kürtlerin varlığını inkâr ediyor ve Irak Cumhuriyeti birliği içinde onlara milli haklarının tanınmasına karşı geliyorlar.

Kürtlerin tümü 10 milyon kadardır. Birinci Dünya Harbinden sonra emperyalist devletler Kürdistanı, Türkiye, Irak, İran ve Suriye arasında bölmüşlerdi. Halen Irak Kürdistanında 1,8 milyon kadar Kürt yaşamaktadır. Bunlar Irak nüfusunun dörtte biri kadardır.

Kürtler birleşik bir millettir. Parçalanmış olan Kürdistan toprakları coğrafi bakımdan birbirine bağlıdır. Kürtlerin tarihi, çeşitli tarihi devirlerde muhtar olduklarını göstermektedir. Kürt halkı, özellikle Birinci Dünya Harbinden sonra, milli haklarını elde etmek için birçok defalar ayaklanmıştı. En büyük ayaklanma sonucu olarak 1946-da İran-Kürdistanında Mahabad Cumhuriyet kurulmuş ve bir yıl yaşamıştır.

Irak-Kürdistanında, 3 yıl önce başlayan ve Kürt halkının önderi Barzani'in yönettiği halk ayaklanması Kürtlerin en önemli silâhlı hareketi olup, Kürt halkının savaşlarla dolu tarihinde, toplumsal-siyasi muhtevası ve mücadeleye katılanların sayısı bakımından böyle bir savaşın benzerine rastlanmamaktadır.

14. Temmuz 1958-de İrakta iktidara gelen Kasım hükümeti, tuttuğu demokratik yoldan, Temmuz devriminin hedeflerinden uzaklaşıp, genellikle Irak halkına ve özellikle de Kürt halkına karşı yöneltilen diktatörlük yolunu tutunca, Irak Kürtleri silâhlı mücadele yoluna girmek zorunda kaldılar.

Kasım hükümeti, 14 Temmuzdan sonra Kürtlere tanınmış olan bazı hakları geri almakla işe başladı. Hükümet, bir milli baskı siyaseti gütmeye, Kürtlerin temessül edilmeleri taleplerini desteklemeye girdi. Aynı zamanda bizzat Kasım, Kürtlerin Arap olduğu ve Irakta yalnızca bir tek milletin var olduğu iddiasını ileri sürerek Kürtlerin milli otonomi hakkını reddetti.

Kasım, Kürtlere karşı milli baskı siyasetini devam ettirerek, Kürtlerin birkaç gerici kabile reisini silâhlandırıp onları, kışkırtarak

Barzani kabilesine saldırtmaya kadar ileri gitti. Bu kabilenin meskûn bölgelerinden yüzlercesi hava hücumlarına uğradı, onlarcası yakıldı ve harab edildi. Kürdistan'da çeşitli demokratik kuvvetlere ve teşkilâtlara karşı berbarca takibata girildi. Bu durumda Kürt halkının, halklarını korumak, varlığını savunmak için ayaklanmaktan başka yapacağı bir şey kalmamıştı. Kürt halkı, kendi demokratik ve milli haklarını tanıtabilmek için tek imkânı devrimde görüyordu.

Bununla beraber, Kürt devriminin devamına ve gelişmesine etki yapan bir sıra sebep vardı:

Devrimin başlamasından az önce Kasım hükümeti bir kanun çıkardı. Bu kanunla toprak sahipleri, alınan ürüne ya da gerçekte işlenen toprağa göre değil de, ellerindeki bütün toprakların yüzölçümüne göre vergilendiriliyordu. Hem toprak beylerinin, hem de küçük toprak sahipleri ile köylülerin menfaatleriyle çatışan bu kanun, bunlar arasında genel bir memnuniyetsizlik doğurdu ve onları ortak bir cephede birleştirdi. Birkaç toprak beyi, toprak reformu kanunu yüzünden Kasım hükümetine düşman kesildiği için devrime katıldı. Gerici elemanların devrime katılması, sağcı eğilimlerin doğmasına sebep oldu ve bu da devrimin gelişmesini gene olumsuz yönde etkiledi.

Devrim, demokratik ve yurtsever kuvvetlerin birleşmemiş olduğu bir zamanda başladı. Ayrıca, küçük toprak sahiplerinin bir kısmıyla bazı bazı gericilerin Kürdistan Demokrat Partisi içinde kendilerine destek sağlama çabaları, parti içinde sağcı elemanların kuvvetlenmesine önayak oldu.

Kasımın gerçekten de masum halkın yaşadığı bölgeleri bombalarken, daha Kürdistan'da savaş başlamadan önce yapılmış olan askeri anlaşmalara dayanarak sosyalist ülkelerden aldığı savaş araçlarını kullanması, bütün ileri kuvvetlere karşı düşmanca bir havanın doğmasına sebep oldu. Gerici kuvvetler, kendi durumlarını ve halk yığınları arasında kendi etkilerini kuvvetlendirme için tabii bu düşmanlığı her yönden beslediler ve bundan faydalandılar.

Bu olumsuz özelliklerine rağmen devrim, bütün Kürt halkının duygu ve umutlarını dile getirdi. Devrim geniş halk yığınlarının menfaatlerini yansıttığından, onun ilerici, kurtarıcı özelliği gün geçtikçe daha açıklıkla kendini gösterdi.

Devrimin ana kuvveti köylü yığınlarıydı. Bundan başka devrime, özellikle 8 Şubat 1963-deki hükümet darbesinden sonra, aydınların ve subayların birçok temsilcisi ile büyük sayıda küçük toprak sahipleri de katıldı. Devrime katılan 80-dan fazla subayın birkaçı Irak ordusunda yüksek askeri rütbeye sahipti. Devrime gene faal olarak yüzlerce Kürt askeri de katılmış, beraberlerinde büyük sayıda silâh ve donatım getirmiş ve ayaklananlara, onlarca hükümet binasını,

polis karakollarını ve askeri yapıları teslim etmiş ya da ele geçirmelerinde yardımcı olmuşlardır.

Mustafa Barzaninin yönettiği Kürtlerin devrimci kuvvetleri bugün Irak-Kürdistanı topraklarının büyük bir kısmını bilfiil kontrolleri altında tutmaktadır. Hükümet iktidarı, birkaç en büyük şehir ile bazı ana ulaştırma yolundan öteye erişememektedir. Bu bölgelerde, bütün idare ve hukuk meselelerinde, sağlık ve kültür meselelerinde ve toprak anlaşmazlıklarında karar yetkisi devrim makamlarının elindedir.

Bütün halkın varlığını savunan ve bütün Iraktaki demokratik hareketin bir unsurunu teşkil eden devrimimizin milli ve demokratik karakteri, 8 Şubat 1963-deki gerici askeri darbeden sonra en açık bir şekilde kendini göstermiştir.

Tarihte ilk defadır Arap halkının temsilcileri Kürt kardeşleriyle yan yana devrime katılıyordu. O andan itibaren ve özellikle Baasçı hükümetle yapılan görüşmelerin başarısızlığından sonra Kürt devriminde tekrar bir derinleşme oldu. Bütün dünyada demokratik kuvvetlerin, Kürtlerin haklı isteklerine karşı gösterdikleri milletlerarası dayanışması bunu muazzam ölçüde etkiledi.

Irakta 1963 Şubatındaki hükümet darbesinden sonra iktidara gelen Baasçı önderler, Kürtlere karşı imha harbini yayma yolunu tuttular; Irak ordusunun ana kuvvetleri, hazır kuvvet polis birlikleri, gerici Kürt kabileleri arasından hükümetin parayla kiraladığı ve silâhlandırdığı binlerce satılmış asker, ve modern harp araçlarıyla, tanklar, uçaklar ve ağır toparla, donatılmış 10,000 Suriyeli asker halkımızın üzerine sürüldü.

Masum Kürt halkının yaşadığı bölgeler, hergün hava hücumlarına uğradı. Yüzlerce Kürt köyü yakıldı, harabedildi, ekinler yangın bombalarıyla ve napalm bombalarıyla yok edildi. Hükümet Kürt halkını petrol bölgelerinden sürdü. Bu arada Kerkük'ten 25.000 kişi sürgün edildi, yerlerine arap kabileleri yerleştirildi. Kerkük şehrinde Kürt semti tamamen yerle bir edildi, 20.000 Kürt emekçisinin oturduğu evler buldozerlerle yıkıldı.

Baas — Hükümeti, 18 ile 40 yaşları arasındaki bütün Kürt erkeklerinin yok edilmesi amacını güden plânını gerçekleştirmeye girişti. Verilen emre göre askerler, halkın mülkü ile istediklerini yapmakta serbestti. Pek çok Kürdü ailelerinin gözleri önünde öldürdüler, mallarını yağma ettiler, 4000-den fazlasını tevkif ettiler.

Fakat Kürt halkının verdiği kurbanlar boşa gitmedi. Çünkü, bütün kürt halkının ve kahraman çete birliklerinin yürüttüğü savunma savaşı, 1963 Kasımında faşist Baas İdaresinin yıkılmasına hizmet eden amillerden biri oldu.

Daha sonraları, Kürt devriminin gelişmesi ile, milli Kürt hareketindeki iki karşıt akım arasında ayrışım daha da şiddetlendi. Başında

Barzaninin bulunduğu birinci akım, mutedil milliyetçi kanadı teşkil etmektedir. Bu akım, olumlu tarafsızlık, Kürt halkının hareketiyle bütün İrak taki demokratik kuvvetler arasında bağların kurulması ve kuvvetlenmesinden yana idi. Barzani taraftarları, Kürt milli kurtuluş hareketine geniş bir temel sağlamaya gayret ediyordu. Onlar şu görüşle hareket ediyordu: Faşist Baas İdaresine karşı Kürtlerle birlikte silâha sarılan ve Kürt halkının meşru haklarını tanıyan herkes, siyasi inancı ve milliyeti ne olursa olsun, Kürt devrimiyle de beraberdir.

Kürt devrimindeki diğer akımı sağcı elemanlar temsil ediyordu. Bunlar pratikte, Kürtlerin milli kurtuluş hareketini İrak halkının genel savaşından tecrit etmek siyasetini güdüyordu. Bu akım, Kürdistanın diğer siyasi kuvvetlerine, teşkilâtlanma ve siyasi hürriyet hakkını tanımıyor, anti-komünizm siyasetinde ve kendilerinin sağcı görüşlerine katılmayan bütün kuvvetleri uzaklaştırma siyasetinde ısrar ediyordu.

1964 Şubatında imzalanan Ateşkes anlaşması Kürt devrimi için önemli bir zaferdi. Bu anlaşmanın imzalanması, Kürt meselesinin var olduğunu ve halkımızın meşru haklarını hükümetin dolayısıyla tanınması demekti. Kürt devrimi önderliği, bu meselenin barışçı çözümü için daima gayret sarfettiğinden, bu anlaşmanın imzalanmasını selâmladı.

Baas Partisi iktidarı kaybedip yeni siyasi guruplar hükümete çekilince, Kürt halkının temsilcilerinde, Kürt meselesinin barışçı ve haklı, çözümü yolunda ümitler doğdu.

Hükümet, Kürtlerin temsilcilerine, isteklerini geciktirmeden ve yeterlikle yerine geireceğini ve onların milli haklarını tanıyacağını vaadetti. Fakat, anlaşmanın imzalanmasından bu yana bir yıl geçtiği halde, Kürt meselesi hâlâ çözüm beklemektedir. Hattâ, anlaşmadaki ateşin kesilmesiyle ilgili madde yerine getirilmemektedir.

Kürdistan'daki hükümet birlikleri bugüne kadar geri çekilmemiş, hükümetin verdiği söze aykırı olarak geçici anayasa, metni daha önce Kürtlere bildirilmeden kabul edilmiş, Kürt milletinin varlığının ve onların İrak Cumhuriyetindeki haklarının tanınmasıyla ilgili maddeler anayasa metninden çıkarılmıştır. Bugüne kadar yüzbinlerce emekçiye, yok edilen ürünleri ve yıkılan evlerine karşılık zarar ziyan ödemişlerdir. Onbinlerce Kürt mahaciri hâlâ eski köy ve kasabalarına dönememektedir. Hükümet, savaşlara katılmış olan ve onbinlerce kişi tutan başıbozuk birliklere (Salah ad Din Süvarilerini) dağıtmamış, hattâ son zamanlarda bunlara yeni guruplar kattırılmıştır.

Gericı elemanlar, Kürt yönetimindeki bazı fikir ayrılıkları karşısında muhakkak büyük ümitler besliyor, bu ayrılığı her yolla kızıştırıyor ve böylece Kürt devrimini boğmayı deniyorlar.

Kürt devrimcileri, pek çok muhtırada ve hükümet temsilcileriyle yapılan birçok buluşmada isteklerini açıkladılar. Devrim temsilcileri, Kürt meselesinin çözümü için görüşmelere temel olmak üzere, Irak Cumhuriyeti çerçevesi içinde otonomi verilmesini; mahalli idare, iç güvenlik, sağlık ve eğitim işleri, hukuk ve mesken meselesi, Sovyetler Birliği veya Yugoslavya da olduğu gibi birçok milleyetlerin bulunduğu devletlerdeki benzer bir idari sistemin uygulanması gibi bir sıra iç meselelerinin Kürtlerin kendilerinin gözelebilmeleri için Kürt çoğunluğunun bulunduğu bölgelerden bir Kürdistan eyaletinin kurulmasını istemektedirler.

Kürtler, istekleri arasında, Arap veya Kürt olsun siyasi mahpuslarla, siyasi sebeplerden tevkif edilenler için Irakta genel af çıkarılmasına; Sıkı yönetimin kaldırılmasına ve ülkede normal hayatın yeniden kurulmasına özellikle önem verilmektedir.

Kürtler bundan başka şu isteklerden bulunmaktadır Kürt halkının milli haklarının tanınmasıyla ilgili bir maddenin geçici anayasaya alınması; 10 Şubat ateşkes anlaşmasının uygulanması; Kürt devrimine karşı yürütülen harp için hükümetin silâhlandırıp donattığı başıbozuk Kürt guruplarının dağıtılması; Kürt mahacirlerinin eski oturdukları yerlere dönmesi; milli çete birliklerinden nizami jandarma ya da polis birliklerinin kurulması.

Fakat hükümet şimdiye kadar bu haklı isteklerin hiçbirini kabul etmedi; Kürtlerin bir sıra idari meselede kendilerinin karar verme haklarını hâlâ tanımadı. Hükümet, devrim yöneticiliğinden milli çete birliklerinin dağıtılmasını, kurtarılmış olan bölgelere eski idarenin geri gelmesini talep etmekte ve devrime katılmayan Kürt subaylarının ve memurlarının eski işlerine dönmelerini dahi kabul etmemektedir. İşlerinden uzaklaştırılan yüzlerce Kürt memura hükümet, görevlerini tekrar devam ettirmelerine izin vermemekte, son zamanlarda ise, açıklamalarında, Kürtlerin hak ve isteklerini anmaktan dahi kaçınmaktadır.

Başta Mustafa Barzani olmak üzere Kürt devriminin önderleri her zaman Kürt meselesini barışçı yollarla çözmek için gayret sarfetmişlerdir. Daha yakında, 1964 yılı sonlarında, Irak hükümetindeki değişiklik dolayısıyla, tutsak edilip götürülen Kürtler meselesine barışçı bir çözüm bulmak amacıyla görüşmelerde bulunmak üzere temsilcilerini Bağdada göndererek, tekrar bir denemeye başvurdular. Fakat, Kürt halkının haklarının tanınmasında hükümetin gösterdiği tereddüt, Kürtler arasında genel bir güvensizlik doğurmaktadır. Hükümet bundan sonra da bu tehlike yüklü siyaseti izlerse, bütün Irak halkının menfaatlerine — Kürtlere olduğu gibi Araplara da — ağır zararlar getirecek ve tekrar kan dökülmesine yarayacak bir durum yaratmış olur.

Hükümetin vaadlerine ve tedbirlerine karşı Kürt halkının inancı günden güne azalmaktadır. Bu durum Kürtleri ister istemez şu inanca varmak zorunluğunda bırakmaktadır: Irak hükümeti, sadece vakit kazanmak, kendi durumunu sağlamlaştırmak ve sonra yeniden Kürt devrimine karşı saldırıya geçmek için ateşin kesilmesini kabul etmiştir.

Irakta bütün demokratik kuvvetlerin emperyalistlere karşı yürüttükleri savaşın temeli Kürt devrimi idi ve öylede kalacaktır. Devrimin kuvveti ve kudreti, Irakta genel durumun daha iyiye dönmesinin bir garantisidir. Bundan dolayı, Kürt meselesinin haklı bir şekilde çözülmesinin sağlanması için Kürt halkına yardım etmek, milliyetleri ne olursa olsun Irakın bütün gerçek yurtseverlerinin ve demokratların ödevidir. Irak demokratik kuvvetleri Kürt milli hareketine büyük yardımlarda bulunmuştur. Bu kuvvetler, Kürtlerin milli otonomi isteklerini desteklemiş; Baas hükümetinin 1963 yılında Kürtlere karşı açtığı harbi kesinlikle suçlamış ve Kürtlere karşı yürütülen milli ezgi siyasetini şiddetle tenkid etmiştir. Kürtlere Irak Cumhuriyeti çerçevesi içinde otonomi verilmesi isteği, bugün de Irak demokratik kuvvetlerinin ana şiarlarından biridir. Bu şiarı kabul ettirmek için Irak demokratik kuvvetlerinin Kürt devrim hareketi meselesinde tutumunu değiştirmeye ve Kürtlerin milli haklarını tanımaya yöneltebilecek çok önemli bir etkidir. Böyle bir çözüm gerici kuvvetlerin karşısına çıkan ve ilerici tedbirlerin alınmasını destekleyen bütün demokratik ve yurtsever Irak kuvvetlerinin durumunu kuvvetlendirmiş olur.

Kürt devriminin yöneticileri, gericiliğe karşı savaş temeli üzerinde, hükümetin ileri tedbirlerinin desteklenmesi, durumun normalleşmesi, halkın demokratik haklarının yeniden sağlanması ve Kürtlerin milli haklarının tanınması temeli üzerinde, ülke içinde bütün devrimci ve demokratik kuvvetlerle birlik kurmaya çalışmaktadır.

Iraktaki bütün devrimci ve demokratik kuvvetleri birleştirecek geniş bir cephe yardımıyla ancak gerici komplolar ezilebilir, halkın başarıları korumabilir, yeni ileri adımlar atılabilir ve Kürt meselesi haklı bir temel üzerinde çözülebilir.

Kürt halkı, diğer halkların dayanışmasına ve desteğine müteşekkirdir. Kürt halkı, Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin, Kürt meselesinin Kürtlerin istekleri temeline dayanılarak haklı bir şekilde çözülmesini sürekli olarak desteklemeleriyle aldıkları tutuma büyük değer vermektedir.

Kürt halkı, Birleşik Arap Cumhuriyeti ve Cezayir hükümetlerinin Kürt meselesinde gösterdikleri anlayışı. Kürtlere karşı yürütülen ırkçı harbi suçlamalarını ve Kürt meselesine barışçı bir çözüm bulunması gerektiğini belirtmelerini takdirle karşılamayı bir borç bilir.

Birleşik Arap Cumhuriyeti hükümeti, hürriyete kavuşan arap ülkeleri, bütün arap devletleri ve halkları, Irak hükümetine, Kürt meselesinin, Kürt halkının haklarının tanınması temeli üzerinde çözülebileceği yolunda etki yapmalıdır. Çünkü bu mesele, birlik için yürütülen arap hareketinin muhtevasıyla birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

Milli Kürt hareketi yalnızca milli ezgiye karşı değil, aynı zamanda kürtlerin bu düşmanı olan Emperyalizme karşı da yönelmiştir.

Her Kürt yurtseveri için, gerçek düşmanı olan Emperyalizmi kolaylıkla gördüğünü söylemeliyiz; çünkü, Kürtlerin savaşı her şeyden önce, Kürtlerin yaşadığı İran, Türkiye, Irak ve Suriye ülkeleri hükümetlerinin milli ezgi ziyasetlerine karşı yöneltilmiştir. Bu devletlerin herbirinde Kürtler milli bir azınlık teşkil etmektedir. Kuvvetleri ise sun'i olarak dağıtılmıştır. Öte yandan bu dört devlet Kürt milli hareketine karşı ortak teşebbüslere girişmektedir. Kürdistanın bir kısmını kurtarmak yolundaki her deneme, milli haklar uğrunda her istek, sadece bu devletlerdeki hakim sınıfların değil, aynı zamanda bu devletlerin her birinin direnmesiyle karşı karşıya gelmektedir. Yani, bu adı geçen devletlerin hepsi, bu mesele dolayısıyla birbirlerine bağlanmıştır. Bu sebeple, Kürtlerin durumundaki her değişme, orta doğuda bütün duruma etki yapmaktadır.

Son üç yılın olayları gösterdi ki, Kürt halkının anti-emperyalist savaşı, kendi milli ve demokratik hakları için, otonomi için yürüttüğü savaştan ne kadar ayrılamazsa, milli ezgiye karşı yürütülen savaş da, anti-emperyalist savaştan o derecede ayrılamaz.

Irakta Kürt devriminin tecrübeleri ayrıca şunu da gösterdi ki, Kürt meselesinin çözümü, Irakta demokratik hürriyetlerin yeniden sağlanması ve genişletilmesi temeline dayanmak zorunluğundadır. Irakta hayat demokratikleştiği ölçüde, Kürtler de kendi haklarını ve ileri adımları daha büyük ölçüde gerçekleştirebilecektir. Demokratik haklardan her kısıtlama, kaçınılmaz bir şekilde milli hakların kısıtlanması sonucunu doğurmaktadır. Demokratik hakların kısıtlanmasının hemen arkasından mutlaka Kürtlere karşı milli ezgi başlanmaktadır. Gericilerin her zaferi, milli haklara karşı bir saldırıyla beraber yürümektedir.

O halde, demokrasi savaşı, milli haklar için yürütülen savaşla ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Kürt milli hareketinin baş düşmanı emperyalizmdir. Kürt devriminin tecrübeleri ayrıca, Kürt devriminin karakteristik hatlarından birinin, derebeyliğe karşı cephe almış olmasında göstermiştir. Kürt halkının %80-indan fazlası köylüdür ve bunların çoğunluğu topraksızdır. Bu sebeple hiçbir hareket, köylülerin desteğini sağlamadan köklü değişimleri gerçekleştiremez. Hiçbir hareket, sınıf olarak derebeylerine karşı açık bir siyaset yürütmedikçe başarılı olamaz ve kitleler için herhangi bir önemli sonuç

alamaz. Bazı toprak sahiplerinin yurtseverlik duygusuyla devrime katılması olayı ile bunun arasında bir çelişme yoktur. Bu bakımdan, toprak sahipleri gurupları ve çevreleri arasında ayırım yapmak gerekir.

Biz, halkların zaferleri çağında yaşıyoruz. Bu devirde modern ve kuvvetli devletler ancak, bu devletlerdeki halklar arasında kardeşçe bağlılık temeli üzerinde kuruluyor. Milletlerin köleliği ve temessül edilmeleri zamanları, bir daha geri dönmek üzere geçmiştir. Çok milletli devletlerde milli mesele ancak demokratik bir temel üzerinde, çeşitli milliyetlere ödev ve haklarıyla birlikte eşitlik tanınması ve bütün milletlere hürriyet ve gelişme yolunun açılması temeli üzerinde çözülebilir.

Irak Cumhuriyeti birliği içinde milli haklar isteyen Kürtler, aynen araplar gibi, milli toplumun kurulmasında ve araplarla birlikte emperyalizme ve gericiliğe karşı, bütün Irak halkının demokratik hakları için yürütülen savaşta paylarına düşen hizmeti yerine getirmeğe gayret etmektedir.

Salih Ahmed

Milletlerarası ilmi toplantı
(Geçen sayılardan devam)

Gelişmiş kapitalist ülkelerde devrimci hareket meseleleri

Toplantıya katılanlar, gelişmiş kapitalist ülkelerde sosyalizm uğrunda yürütülen savaşların perspektiflerini ve kapitalist toplumda meydana gelen yeni süreçleri, özellikle, devlet tekelci kapitalizmin gelişmesi, bilimsel ve teknik devrimin etkileri, yeni sömürme biçim ve metodları, halkın sosyal yapısında meydana gelen değişimleri, vb incelediler. W. Ulbricht bütün bu sorunları raporunda ele aldı: Teknik bakımından gelişmiş sanayi ülkelerinde devlet tekelci kapitalizminde bugün görülen gelişmenin bilimsel ve titiz incelenmesi, gerçek şartlara uygun düşecek stratejiyi, taktiği tâyin ve tesbit etmemize yardım edecektir. Şimdi burada devlet tekelci kapitalizmini inceliyecek değilim. Sadece dikkatinizi bazı yeni meselelere çekmek isterim.

Batı Avrupa kapitalist ülkelerinde, bu son yıllarda, çağdaş bilimin üretim üzerindeki etkisiyle, kârlar toplumu fevkalâde artmıştır. Tekelci sermaye, bu kârların en büyük kısmına el koymuştur; bu kârın bir kısmı ile, işçi sınıfının belirli bir kesiminin maddi ihtiyaçları tatmin ediliyor, böylece bu unsurlar toplumsal çatışmalardan, sınıf savaşlarından uzak tutuluyor. Tekelci sermaye bu usule, dünya sosyalist sisteminin etkilerine karşı koymak için de baş vuruyor.

Burjuva politikacıları, sağcı sosyal-demokrat liderleri, şu noktadan faydalanıyorlar: Devlet tekerciliğinin ekonomiyi ayarlaması, kapitalist ekonomik kanunlarının konkre tezahürlerinde ve kapitalist çalışma biçimlerinde, bazı değişikliklere sebep oldu. Tekelci kapitalizm şartları içinde, kapitalist hissedarların ve tekelci zenginlerin işe yaramadığı büsbütün meydana çıktığı için, tekeller, gelirlerini yükseltmek, sömürmelerini kolaylaştırmak, emekçilerin haklarını sınırlandırmak, halkı sınıf savaşından uzaklaştırmak için, devletle kaynaşmak, ve böylece devletin egemenliğinden faydalanmak istiyorlar.

Çelişmeler arttığı ve derindeştiği halde, devlet tekelci kapitalizmi, ekonomik silsilenin gidişatını değiştirebildi. Kapitalist iktisadın kararsızlığı gittikçe artmaktadır; ama devletin baş vurduğu tedbirler bu kararsızlığın etkilerini hafifletiyor, böylece buhranlar, yalnız kısmi buhranlar şeklinde beliriyor. Diğer yandan şunu da belirtmeliyiz ki, işçi sınıfı daha da çok sömürülüyor. Sermaye ağalarının gittikçe artan kârları ile emekçilerin geliri arasındaki uçurum gittikçe derinleşiyor. Devlet tekelci kapitalizmi, kıymetli iptidai matdeleri bulunan, ucuz iş gücü olan ülkeler üzerindeki etkilerini arttırmaya çalışıyor; halk demokrasili ülkelerin sosyalist gelişmesini engellemeğe çab alıyor.

Devlet tekelci kapitalizminin egemen olduğu ülkelerdeki durum, işçi sınıfını, köylüleri, aydınları, isteklerinin yerine getirilmesi, uğrunda, özgürlüğün, demokratik hakların sınırlandırılmasına karşı daha şiddetli, daha sistemli savaşlar yürütmek zorunda bırakıyor. Egemenliklerini devam ettirmek amacıyla devlet cihazını kullanan tekellerin metodları çok çeşitli olduğu için, emekçilerin savaş metodları da değişik olmalıdır. Ama emekçiler, bu çeşitli savaş metodlarını büyük amaçlarına, yani toplumun yönetimini ele geçirmek amacına doğru yöneltmelidirler.

E. Sereni (İtalya), toplantıya katılanların dikkatini, politika ile ekonomi arasında kurulan yeni ilişkilerin üzerine çekti. Lenin'in de vaktiyle incelediği bu ilişkiler, çağımızda, yani emperyalist sisteme karşı bir dünya sosyalist sistemi mevcut olduğu; emperyalist sistemin içinde de, devlet tekelci kapitalizminin gittikçe önem kazandığı bu devrede günden güne daha kesin, daha açık bir şekilde belirlemektedir. Gelişmiş kapitalist ülkelerde, ekonomi ile politika arasındaki yeni ilişkiler, derinlemesine incelenmesi gereken yeni sorunlar doğuruyor.

Her ülkenin ekonomisinde günden güne daha önemli rol oynayan sadece tekelci devlet değil, dünyanın birçok yerinde Ortak Pazar gibi uluslararası teşekküller, kendi yararlarına, ve milletlerarası tekeller menfaatına, bütün ekonomik hayatın yönetimini ellerine geçiriyorlar. Bu ülkelerde, ekonomik hayatın temposunu tâyin eden şu önemli kararları ya devlet veriyor, yahut da devlet üstü bu teşekküller. Maksat, işçileri mümkün olduğu kadar sömürmek, hayat seviyelerini tesbit etmek, çalışma, iş ve ücret şartlarını tâyin etmektir. Bu ülkelerde, tekalcilerin ellerinde toplanan artık-değerin günden güne artan bir kısmı, az gelişmiş halkların sistemli soyulmasından, ve kapitalist ülkelerdeki orta emekçi sınıfların, özellikle köylülerin, sömürülmesinin sonucudur.

Sereni raporunda şöyle devam etmiştir: Bu şartlar içinde, ekonomi ile politika arasındaki ilişkiler meselesi, bir yandan ülke çapında, diğer yandan da dünya çapında, yepyeni bir biçim almıştır. Sosyalist

dünyada, işçi sınıfıyla bütün emekçi yığınları, bu yeni tip ilişkileri, sosyalist plânlama politikası yolu ile aktif ve *şuurlu* bir şekilde incelemektedir. Aynı zamanda emperyalist dünyada ekonomik gelişmeye bu gün «pazar ekonomisi»nin seyrine gelişi güzel terkedilmiş bir şey olarak bakılmamalıdır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı için, ekonomik savaş, bir politik savaş haline gelmektedir. Bu şartlar içinde, iktidarı ele geçirmek için yürütülen savaş bile, en müsait anda, devlet mekanizmasını ele geçirip yok etmek, yerine başka bir mekanizma yerleştirmek anlamına gelmiyor artık. Çağımızda — yani devlet tekelci kapitalizminin ekonomi ile politika arasındaki ilişkileri kökten değiştirdiği; işçi sınıfı ile müttefikleri devlet kapitalizmi müesseselerini demokratik ve tekel aleyhtarı bir programlamaya yarıyacak, emperyalizmin ve kapitalizmin kalelerine karşı kullanılacak araçlar haline getirebileceği bu dönemde böyle bir görüş, pek çocukça bir görüş olur.

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının yürüttüğü demokratik savaş, emekçilerin günlük maddi isteklerine ve sosyalist amaçlarına bağlı, konkre bir ekonomik ve sosyal öz kazanıyor. Tekellere karşı yürütülen ve toplumun sosyalist başkalaşmasına yöneltilen bu demokratik savaş, köylerde ve şehirlerdeki geniş halk yığınlarının yürüttüğü tekel aleyhtarı savaşa; az gelişmiş ülkeler halkının, emperyalistlere ve sömürgecilere karşı yürüttüğü savaşa uzvi bir şekilde bağlıdır. Kanaatımıza göre, bu durum, ekonomi ile politika arasındaki yeni ilişkilerin *nesnel* sonucudur. *Dünya çapında* kurulan bu ilişkiler; bir yandan gelişmiş kapitalist ülkelerde devlet tekelci kapitalizminin çeşitli şekilleriyle kazandığı önemi; öte yandan da ekonomik hayatın halk tarafından, halk yararına *şuurlu* yönetilmesiyle açılan büyük olanakların delili olan sosyalist ülkelerin varlığı ve elde ettikleri başarıların sonucudur.

İlmi toplantıya katılan ve kapitalist ülkelerin komünist partilerini temsil eden delegeler, konuşmalarında ülkelerinde sosyalizm uğrunda yürütülen savaşın olanaklarını; gelişmiş kapitalist bir toplum şartları içinde sosyalist devrimin özelliklerini; bu şartlara ve şu veya bu ülkenin konkre durumuna uygun düşecek savaş biçim ve yollarını belirttiler.

M. Schafer (Federal Almanya) şunları söylemiştir: «Partimizin karşılaştığı ödevler, sosyalist devrimin dünya çapındaki gelişmesiyle ortaya çıkan sorunların daha dikkatle incelenmesini gerektiriyor. Bu sorunların tetkiki, günlük meseleleri çözmek, işçi sınıfına açılan sosyalist olanakları tesbit etmek, safımıza yeni güçler çekmek için olduğu kadar; sözde-devrimci lafazanlıkları ile, dikkatimizi acil meselelerden çeken, sosyalist amaçların gerçekleşmesini engelleyen

solcu oportünist, revizyonist, dogmatik görüşlere karşı savaşmak için de gerekiyor.

Alman Komünist Partisinin 1963 Kongresinde alınan kararlarda belirtildiği gibi: Sosyalizmin zaferini müjdeliyen gelişme, Federal Almanyadaki durumu da etkiliyor. Kararda denildiği gibi: «Alman Komünist Partisi, Federal Almanyada barışçı yollarla sosyalist başkalaşmaların gerçekleşmesini istiyor. Bu yöndeki olanaklar, güçler dengesi, bütün dünyada ve Almanyada sosyalizm yararına değiştiği oranla çoğalacaktır. Savaşımızda edindiğimiz tecrübeler bize şunu göstermektedir: Batı Almanyada sosyalist perspektiflere daha çok önem vermeliyiz; işçi sınıfının sosyal durumunu yükseltmek, demokratik haklarını genişletmek, barışı korumak için yürüttüğümüz savaş bu perspektiflerden ayrı tutmamalıdır.

S. Alvarez (İspanya) şöyle konuştu: Partimizin tarihsel sonumluluğu çok büyüktür. İspanya halkının, emekçi yığınlarının başında bulunan partimiz, Franko'nun faşist diktatoryasına son vermek, demokratik hürriyetleri elde etmek, demokratik devrimi ilerleterek ve geliştirerek, sosyalist perspektifleri gerçekleştirmek zorundadır. Partimizin bütün isteği, bu ödevlerini yerine getirmektir. Partimizin kannatı şudur: Franko'nun diktatoryasını yıkmak, büyük sermayedarların, büyük toprak ağalarının faşist egemenliğine son vermek için, en etkili yol, grevlerdir. Partimiz, bu maksatla, *siyasi genel grev ve milli grev* şiarını ortaya attı, ve İspanyanın konkre şartları içinde bu grevlerin genel hatlarını tesbit etti.

Kanaatımıza göre, genel grev, proletarya genel grevi olmalıdır sanayi işçilerini; kamu hizmetleri, tarım gibi diğer iktisadi sektörlerde çalışan emekçileri toplamalıdır. Bu grev, diğer sosyal tabakaları da harekete getirecektir. Tüccarların, orta ve küçük sanayicilerin, memurların, öğrencilerin, aydınların desteğinden yararlanacaktır; büyük nümayişleri, büyük yürüyüşlerle tamamlanarak, büyük bir milli grev ölçülerini alacaktır. 1962 ve 1964 de Astoryada yapılan grevler, bize bir milli grevin alacağı şekli göstermiştir.

Z. Zografos (Yunanistan) şu noktaları belirtmiştir: Partimiz sosyalizme barışçı yollarla geçme prensibini benimsediği zaman, ülkemizde ERE partisinin faşist polis rejimi hüküm sürüyordu; yerli ve yabancı tekeller ülkeyi baskı altında tutuyordu; Karamanlis hükümeti bütün memleketi faşizme sürüklemeye çalışıyordu. Sosyalizme barışçı yollarla varmak prensibinin doğruluğu ve bu prensibi ısrarla savunmamız sayesinde, halk yığınları birleştirdi, örgütlenebildi, büyük hareketlere girişebildiler.

Halk hareketleri derken, bir milyon grevciyi — ki bu rakam Yunanistan gibi bir ülke için çok yüksektir — toplayan grevleri kastediyorum; faşist haydutların, solcu milletvekili Lambrakis'i öldürmelerini protesto eden muazzam nümayişleri gözönünde tutu-

yorum. Ama en önemli nokta şudur: Bizim bu tezimizde ısrarımızın konkre sonuçları oldu, Karamanlis hükümeti devrildi.

Hiç şüphesiz, ERE hükümetinin iktidardan uzaklaştırılması köklü bir değişme, ülkemizde demokratik bir dönüm noktası sayılamaz. Ama sadece bir hükümet değişmesi de sayılamaz. Barışçı yollar meselesi bizde bazan yanlış tefsir edildi. Kimileri, barışçı yolları dümdüz yollar sandılar, bu metodların emekçilerin savaşını lüzumsuz hale getirmediğini anlıyamadılar. Partimiz, yığın hareketlerinin önemini küçümseyen sağcı oportünist görüşleri şiddetle tenkit etmiştir.

Tim Buck (Kanada) konuşmasını *reformlarla sosyalist devrim* arasındaki ilişkiler meselesine ayırdı. Sınıf güçleri dengesinde dünya ölçüsünde meydana gelen köklü değişiklikler komünistleri, savaş şekillerini, taktiklerini yeni bir gözle incelemek zorunda bırakıyor. Bu nokta özellikle çok gelişmiş kapitalist ülkelerde yürütülen savaşlar için önemlidir. Devrimci savaşta, reformların ikinci derece bir unsur olduğunu sanmamalıyız; reformların, bu reformları gerçekleştirmek için yürütülen savaşın, sosyalist devrim uğrunda yürütülen savaşın çok önemli unsurları olduğunu anlamalıyız. Kapitalizmden sosyalizme geçiş devrinde yaşadığımız için, güçler dengesinde meydana gelen köklü değişikliklerin sonucu olarak, işçi sınıfının reformlar uğrunda yürüttüğü yığın hareketleri, bugüne dek görülmemiş bir önem ve bir etki kazanmıştır.

Bununla beraber, işçi sınıfı bu alanda büyük güçlüklerle karşılaşılıyor. Bu son zamanlara kadar, savaş, sermayenin siyasi iktidarına dokunmayacak reformlar için yürütülüyordu; reformist unsurlar da emekçi yığınlarını, siyasi iktidar uğrunda, sosyalizm uğrunda yürütülen savaştan uzak tutabiliyorlardı. Bunlar bir gerçektir. İşte bunun içindir ki, yığınları kazanmamız için, işçi hareketindeki oportünizmin, reformist hayallerin, reformist yöneticilerinin yanlışlarını, yalanlarını açığa vurmamız lâzım. Şurasını da kabul etmeliyiz ki, bu savaşı gerektiği kadar etkili bir şekilde yürütmüyoruz. Çoğu zaman, reformizme karşı koymamız, reformlara karşı olumsuz bir tutum şeklini aldı; işçiler, oportünizme karşı duyduğumuz nefreti yanlış anladılar, çünkü haklı olarak suçladığımız oportünizmle, işçilerin uğrunda savaştığı reformlar arasındaki farkı gerektiği kadar belirtmiyoruz.

Bu zaaflarımız, reformlar uğrunda savaşan unsurlar üzerinde devrimci, Marksist-Leninist etkinin yetersizliğinden ileri gelmektedir. Gereken reformlar uğrunda yürütülen savaşın öncüleri haline geldikleri, aynı zamanda, bu reformların geçici ve eksik niteliklerini açıkça belirttikleri takdirde, komünistler işçiler üzerindeki etki alanlarını çok genişletebilir, reformlar uğrunda yürütülen savaş, siyasi egemenliği elde etmek için yürütülen savaşın bir yönü haline getirebilirler. O zaman, reformlar uğrunda yürütülen savaşta elde edilen

her zafer, yeni bir adım atmak üzere yığınları seferber etmemizi sağlar.

Bununla beraber, reformlar uğrunda yürütülen yığın hareketini, sosyalist devrim uğrunda yürütülen savaşın ayrılmaz bir parçası haline getirmekle iş bitmiyor. Gereken reformlarla sosyalist devrim arasındaki diyalektik bağ, ısrarla belirtilmelidir.

Çağımızın büyük özelliklerinden biri, sermaye egemenliğinin temellerini sarsacak reformları gerçekleştirmek zorunluğu ve olanıdır.

Kanada şartları içinde, kanaatımıza göre, sosyalist devrim; devlet tekelci kapitalizmine zorla kabul ettirilecek reformların gerçekleşmesi için, yürütülecek, gittikçe şiddet kazanacak yığın hareketlerinin sonucu olacaktır. Kanada Komünist Partisi rolünü etkili bir şekilde oynarsa, siyasi iktidarın kapitalist sınıftan işçi sınıfının eline geçmesi, bu savaşlar sayesinde olacaktır.

J. Schleifstein (Federal Almanya) şu noktaları belirtmiştir: Bugünkü şartlar içinde, köklü sosyal ve demokratik reformlar, devrimci başkalaşmaların başlıca kaldırıcı, devrimci sürecin gelişme şekillerinden biri haline gelmiştir. Bu önermeye, bu görüşe hepimiz katılırız her halde. Hiç şüphesiz, bir kaldırıcı bulmakla iktidar ele geçirilmiyor. Emekçi yığınlarının parlamento dışında ve parlamento içinde yürüttüğü geniş ve kesin savaşlar yolu ile, iktidarın değiştirilmesi, devlet mekanizması içinde kilit noktalarının ele geçirilmesi, sosyalist devrimin en önemli, ve aynı zamanda en zor meselesidir.

Kanaatımıza göre, meselenin en çetin yönü, köklü sosyal ve demokratik reformlar uğrunda yürütülen savaşın, yığınları sosyalist devrime yaklaştırması bakımından taşıdığı önemi anlamaktadır; yoksa bu reformların etkili bir kaldırıcı, sosyalist devrimin bir gelişme şekli olduğunu anlamak zor değil. Yığınların köklü sosyal ve demokratik reformlar uğrunda savaş yürütmesini sağlayacak en uygun yol ve yönetmeleri konkre olarak tanımlamak, işte bu meselede zorluk, daha burada başlıyor.

Sosyal ve demokratik reformlar sağlayacak savaş hangi noktalardan hareket etmelidir? Kanaatımıza göre, Batı Almanya'daki işçi hareketinin bugünkü durumunda, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin köklü reformlar uğrunda yürüteceği faaliyet; yakın amaçlı siyasal ve sosyal isteklerin gerçekleştirilmesi için yürütülen savaş temeli üzerinde gelişmelidir. Bu yakın amaçlı istekler şunlar olabilir: Ücretli izinlerin uzatılması; ücretlerin yükseltilmesi; çalışma süresinin kısaltılması; hastalık sigortalarının yükseltilmesi ve genişletilmesi; sıkı — yönetimin anti-demokratik kanunlarının engellenmesi; nükleer silahların yasaklanması; askeri masrafların indirilmesi; Demokratik Almanya ile görüşmelere girişilmesi, vb.

Daha köklü demokratik ve sosyal reformlara gelince: İşçi sınıfının bu konuda yürütüceği ortak hareket için, en mükemmel hareket noktası, kanaatımıza göre, sendikaların yaptıkları bazı tekliflerdir; özellikle işçi ve memurların işyerlerinin yönetimine; birden fazla işyerini ilgilendiren sorunların çözümüne katılma hakkı; önemli sanayi kolalarının devletleştirilmesi teklifleri.

James Klugman (İngiltere): Reformizmin beşiği ve uzun süre emperyalizmin merkezi olan ülkemizde, sınıf kavgasını büyük bir cesaret, büyük bir inatla yürüttüğü halde, işçi sınıfımız, reformcu ve liberal hayallere kolayca kapılır. Bu şartlar içinde, böyle bir ülkede, devrimle reformlar arasındaki doğru diyalektik ilişkiyi bulmamak, partimiz için intihar etmek olur.

İngiltere gibi bir memlekette her devrimci için iki çeşit tehlike mevcuttur. Birincisi şudur: Kısa erimli isteklerini gerçekleştirmek için aktif bir savaş yürüten emekçilerin arasında bulunan devrimci, bu savaşın düzeyine inebilir, sosyalist devrimin prensiplerinden vazgeçebilir. İkinci tehlike ise: Sekterliğe, dogmatizme düşmektir. Etrafımızdaki emekçilerin beslediği reformist hayallerin boşluğunu belirtmek isterken, geniş işçi hareketiyle temasımızı kesebiliriz.

Marks'la Engels'in belirttikleri, ve tecrübelerin bize öğretip gösterdiği gibi, bu meseleye iki yönden yaklaşmalıyız: İşçilerin bulunduğu düzeyden başlayarak, onlarla omuz omuza savaşmalıyız; sosyalist devrimin prensiplerini işçilere anlatabilmek için, onlarla ortak bir dil bulmalıyız.

Neden bunları burada söylüyorum? Çünkü bence, bugün bize gereken bu iki yönlü harekettir. Reformların, dünya güçleri dengesinde meydana gelen değişmelerin büyük önemini belirten arkadaşların bütün sözlerini tasvib ediyorum. Ama şu noktayı da belirtmek isterim: İngilterenin sorunlarına benziyen sorunları olan birçok ülkede, reformlar uğrunda yürütülen savaş — olanaklarını açıkça tesbit eden; iyi yönetilen bir savaş olmak şartıyla — kapitalizmin temellerini sarsabilir, kapitalist yapı ve çerçevesinde çatlaklara sebep olabilir. Ama bu süreç kendiliğinden gerçekleşmiyecektir. Bu savaşın yanbaşı, işçilerin sosyalist amaçları gerçekleştirmek üzere seferber edilmesi şarttır.

İşte bunu düşünerek, şu noktayı önemle belirtmek isterim: Reformlar uğrunda bugün yürütülen ve yürütülecek savaş incelenirken, biz komünistler, sosyalist prensipler uğrunda yürütülen savaşın önemini gözden kaybetmemeliyiz.

Aynı sorunların tartışmasına devam eden *İb Norlund (Danimarka)* devrimle reformlar arasındaki diyalektik ilişkiyi inceledi. Norlund'un belirttiği gibi: Bu son on yıl içinde edindiğimiz tecrübeler ve bu tecrübelerle ilgili teorik tartışmalar, bu diyalektik ilişkiyi, daha açıkça, daha derinlemesine anlamamızı sağladı. Her ülkede işçi

sınıfı yerli şartlardan hareket ederek sosyalizme doğru yol almaya çalıştığı bu dönemde, bu noktanın önemi çok büyüktür.

Reformların, sınıf savaşının yeni bir gelişmesi konusunda oynıyacağı rolün önem ve etkisi, yığınların şuuru, faaliyeti üzerindeki etkisiyle ölçülür. Bu bağı iyi görmemiz; reformlar uğrunda yürütülen savaşın devrimci anlayışını, reformist hayallerden iyice ayırabilmemiz lâzım. Devrimci reform anlayışı, önümüzdeki savaşın şartlarını bize açıklar. Danimarkanın geçirdiği reformist gelişmede, tekeller *egemenliklerini* muhafaza etti; ama vermek *zorunda kaldıkları tavizlerin*, sınıf savaşının yeni şartlarının meydana gelmesinde oynadığı önemli rolü görmemek, meseleyi fazla basitleştirmek olur. Artık bundan sonra, *iktisadi* tavizler, iş gücü değerinin tarihsel bakımdan tâyin ettiği bir unsur olacaktır. *Siyasi* tavizler de, demokratik geleneklerin bir parçası olacaktır. Gerçek siyasi bir güç olan demokratik gelenekler, tekellerin egemenliklerini sınırlandırmak için yürütülen savaşı önemli bir etkenini teşkil ediyor. Danimarka işçi sınıfı hareketinin geçirdiği tecrübeler, bu gerçeği ispatlamaktadır.

İb Norlund sözlerine şöyle devam etmiştir: Meselenin önemli bir yönü de şudur: reformlar uğrunda yürütülen savaş, devrimci bir durumun yaratılmasında ne rol oynar? Bu savaş, «basit insanların» eskiye dönmeme isteği olduğu kadar, «kodamanları»ın egemenliklerini eski metodlarla devam ettirme imkânsızlığı etkisiyle, devrimci bir durum yaratacak şartları hazırlıyor. Bu tez, dünya işçi hareketinin geçirdiği tecrübelerin sonucudur. Bu tecrübeler, bu siyasi görüşler, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının karşısına çıkan sorunların çözümüne bir temel olabilir. Ama işçi sınıfının savaş şartlarında meydana gelen değişmeler iyi anlaşılmalıdır, bu savaşın kazandığı tecrübelerden yaratıcı şekilde faydalanılmalıdır.

«Barış ve Sosyalizm problemleri» dergisinin başredaktörü A. Rumyantsev, konuşmasında şu noktayı belirtti:

Toplumun sosyalist başkalaşması, devrimci bir süreçtir, bir tekâmül (evülüsyon) süreci değildir. Dogmatiklere göre, devrimi barışçı yollarla sağlama köklü demokratik reformlar için savaş yürütme yönelişi, devrim düzeyinden takâmül düzeyine geçmek demektir. Oysa, komünistler devrimçilerdir, daima devrimci kalacaklardır. Komünistler, işçi sınıfının iktidarı ele geçirmek için yürüttüğü savaştan mı vaz geçiyorlar? Niteliksel sıçrama, emekçi çoğunluğunun sömürücü azınlığa karşı kullanacağı devrimci şiddet lâfını mı etmiyoruz artık? İşte meseleyi böyle koymakla, Marksist-Leninist devrim anlayışı, tekamül anlayışından ayrılmış oluyor.

Toplantıya katılanlar, *demokrasi uğruna, merkezi ve bölgesel devlet teşekküllerinin demokratikleşmesi uğrunda, yürütülen savaş meselesini de önemle incelediler.*

Jacques Duclos (Fransa) 'nın toplantıda okunan raporu bu konuya ayrılmıştı (11—12-nci sayımızda çıkmıştır) *E. Tuominen (Finlânda)* aynı konuyu ele aldı:

Birçok kapitalist ülkede, sosyalizm uğrunda yürütülen savaşla beliren yeni olanaklar ışığında, burjuva devleti, şekilleri ve ödevleri meselesi, daha da büyük konkre bir önem kazandı. Marksist-Leninistler devlet meselesine eskiden beri büyük önem verirler. Çağdaş kapitalizm şartları içinde, bu meselenin önemi daha da arttı. Devlet cihazı ile tekeller arasındaki bağlar, gittikçe sıklaşıyor, yeni yeni şekiller alıyor; tekellerin sömürme ve soyguncu politikasına hizmet ediyor. Tekeller ne özgürlük ister, ne de demokrasi. Ama bugün artık, tekellere karşı koyan sadece işçi sınıfı değil; burjuva demokrasisini korumak isteyen orta halk tabakaları da bu savaşa katılıyor.

Devlet tekelleri kapitalizmi şartları içinde, burjuva devlet mekanizmasını demokratikleştirmek için kullanılacak gerçek bir temel var mı? Bu soruyu Partimiz evet diye cevaplandırıyor. Hiç şüphesiz devlet cihazı pek demokratik olmasa da sosyalizme barışçı yollarla geçilebilir, Ama sadece barışçı yolları değil, parlâmento yolunu da düşünmemiz, burjuva devlet cihazının demokratikleşmesi olanağını hesaba kattığımızdandır.

Merkezi ve bölgesel teşekküllerin demokratikleşmesi için, yürütülen savaşın şekliyle, bu savaşın konkre amaçları her ülkeye özgü şartlara göre tâyin ve tesbit edilir. Finlânda Anayasasına göre, egemenlik parlâmentonun temsil ettiği milletindir. Ama parlâmentonun hakları, en yüksek icra kuvveti, yani cumhurbaşkanı ve hükümetin yararına sınırlandırılmıştır. Parlâmentonun yapısını kendi lehine değiştiremeyen tekelleri kapitalizm, bu hakların daha da kısılmasını, hükümet yetkilerinin genişletilmesini istiyor.

Bu noktaları göz önünde tutan Finlânda Komünist Partisinin XII I. Kongresi, parlâmento yetkilerinin genişletilmesine ve savunulmasına büyük önem verdi; parlâmentonun teşrii ödevlerinin genişletilmesini isteyen Kongre şu isteklerde hulundu: 1. Kanun tasarılarının sonulması konusunda hükümete tanınan hakların milletvekillerine de tanınması; 2. Parlâmento kararlarına zorunluluk tanınması; 3. Hükümet kararnamelerinin parlâmentonun tasdikinden geçmesi.

Finlânda Anayasasına göre, yüksek memurları, Cumhurbaşkanı ile hükümet tâyin eder. Bu da Cumhurbâşkanının oynadığı rolü genişletir. Demokratik unsurlara, özellikle komünistlerle halkçı demokratlara karşı ayrıcalık gösteren bu tâyin sistemi, demokrasinin icaplarına uymadığı için, Kongre yüksek memurların belirli bir süre için ve parlâmento tarafından tayin edilmelerini teklif etti.

Anti-demokratik eğilimler, bölgesel idareler alanında da çok kuvvetlidir. Belediyelerin ödevleri genişletildi, ama muhtariyetleri git

gide sınırlandırılıyor, merkezi idarenin kontrolü günden güne artıyor. Seçilmiş temsilcilerin elinden alınan yetkiler, hükümet memurlarına veriliyor. Bununla beraber, bölgesel idarenin muhtariyetine karşı yapılan bu saldırılar, demokratik güçlerin muhalefetiyle karşılaşıyor. Merkezi teşekküllerle bölgesel teşekküller arasındaki çatışmalar artıyor. Bu da, emekçilerle, emekçileri temsil eden partilerine, tekелci sermayeye karşı savaşıacak bir cephe kurmaları konusunda yeni olanaklar sağlıyor.

E. Tuominen, sözlerine şöyle son verdi: Gelişmiş kapitalist ülkelerde devlet cihasının demokratikleşmesi uğrunda yürütülen savaş süreci çok-yönlü ve karışıktır. Demokrasinin savunulması ve genişletilmesi, siyasi savaşın başlıca amacı haline geldi.

J. Klugman (İngiltere) da konuşmasında demokrasi uğrunda yürütülen savaş meselesini inceledi. Otoriter bir rejim kurma eğilimi, tekелci kapitalizm şartlarının tabii neticesidir. Bu eğilim, İngilterede çok çeşitli şekillerle belirmektedir. Bugün şuurlu İngiliz işçilerinin demokrasi uğrunda yürüttükleri savaş, çok büyük bir önem kazanmıştır; tekелci sermayeyi tecrid etmek, işçi sınıfının yönetiminde geniş bir cephe kurmak; kapitalizm çerçevesi içinde demokrasi uğrunda yürütülen savaştan, sosyalist devrim için yürütülecek savaşa geçebilme olanakları, demokrasiyi kurmak ve genişletmek için yürütülen savaşla meydana çıkmaktadır. Bu savaş sürecine partimiz, televizyonda seçim konuşmaları yapabilme hakkını elde etmek için savaşıyor. Seçim kampanyası süresince bütün partilere eşit haklar tanıyan kanunun uygulanmasını istiyoruz, bu hakkı elde etmek için adli makamlara müracaat edeceğiz. Böylece, burjuva demokrasisi kanunları tekellerin aleyhine işliyebilir. Ama yığınlar da savaşmazsa, mahkeme yolu ile hiçbir şey halledilemez. Bugün birçok sendika, İngiltere Komünist Partisine ve azınlık gruplarına televizyonda seçim propagandası yapma hakkının tanınmasını istiyorlar. Gal ve İskoç milliyetçi çevreleri tarafından da yürütülen bu savaş birçok tanınmış bilgin, tanınmış şahsiyetler desteklemektedir.

Rodny Öhman (İsveç) şöyle konuştu: Riksdaga (parlamento) daha geniş yetkilerin tanınmasını istiyoruz. Bugün Kral tarafından tâyin edilen hükümetin, parlamento tarafından seçilmesini; iki meclis yerine tek meclis sisteminin kabulünü; her seçmene eşit haklar tanınmasını istiyoruz. (Bugün komünistler, seçilebilmeleri için, sosyal, demokratlara oranla iki kat oy almak zorundalar). İsteklerimiz tekелci sermayeye karşı savaşmakla, hayatın her alanında demokrasiyi kökleştirmekle gerçekleşecektir, bunu biliyoruz. Tekелci sermayeye karşı yürütülen savaş şiddetlendirme zorunluğunu son seçimlerde belirttik. Komünist Partisine verilen oyların artışının nedeni budur.

E. Woog (İsviçre) Burjuvazinin, Anayasaca tanınan hakları sınırlandırma eğilimi, İsviçrede seçmenlerin ilgisizliğine, burjuva demok-

rasisinin çöküşüne sebep oldu. Seçmenlerin % 50-i, hattâ bazan % 20-i % 10-nu ancak seçimlere katılıyor. Bu ilgisizlik, emekçilerin menfaatlerini ilgilendiren referandumlarda bile görülmektedir. Bu duruma son vermek için, Parlâmento içi ve Parlâmento dışı savaşlar arasında sıkı bağlar kurulmalı, referandumlara hazırlanırken, hattâ grev hareketleri teşkilândırırken, nimayışler, yürüyüşler düzenlenmelidir.

Batı ülkelerinde sosyalizm uğrunda yürütülen savaş, tekel aleyhtarlı geniş birliklerin kurulmasına bağlıdır. Kapitalist ve sosyalist ülkelerde, çok — partili rejim meselesi, günün meselesi haline gelmiştir. *Friedl Fürnberg (Avusturya)* konuşmasında bu konuyu inceledi (Fürnberg'in makalesisini dergimizin 1-nci sayısında verdik).

Aynı konuyu *V. Joannes (Fransa)* de ele aldı;

Tekelci burjuvazi, bugün, demokrasinin şeklini, dış görünüşünü korumak zorundadır. Siyasi partilerin varlığı, burjuvazinin korumak zorunda olduğu, halkı şaşırtmak için, kullandığı dış görünüşün bir unsurudur. Ama burjuvazi bir yandan da, bu siyasi partileri zayıf düşürmeye, işçi sınıfının menfaatlerini korumak için demokrasiden faydalanmalarına engel olmaya çalışıyor.

Burjuvazi bunları yaparken, partilerin parazit uzuvlar, olduğunu «vatandaşlar arasında ikilik yarattıklarını» ileri sürüyor. Bu kaba yalanları söyleyenler, halka şunu unutturmak istiyorlar: Partiler, toplumun, menfaatleri çalışan sınıflar ve sosyal gruplar halinde bölünmüş olmasının sonucudur, bu durumun nedeni değildir.

Vatandaşlar menfaat ortaklıklarını anlayınca, bu menfaatleri siyasi düzeyde açık ve etkili bir şekilde korumak isteyince, partiler halinde toplanırlar. Bir parti, bütün bir sınıfı, bütün bir sosyal grubu içine almaz; bir sınıfta, en şuurlu kesimin bir araya gelmesinden doğar. Parti, bir sınıfın, bir grubun menfaatlerini dile getiren organik bir teşekküldür. Rekabetlere, çatışmalara, bölünmelere sebep olan parti değil; bütün bu olaylar, kapitalist rejimde sınıf mücadelesinin ve menfaat ayrılıklarının sonucudur.

Demek oluyor ki partilerin varlığı, çok tabii bir olaydır. Üstelik ciddiyetle örgütlenmiş, millete karşı taşıdıkları sorumluluğu iyi anlayan büyük partilerin varlığı, demokrasinin iyi işlemesi için şarttır. Demokrasi, mevcut çeşitli menfaatleri ifade etmek, bu menfaatleri, milletin yararına olarak ve milli güçlere oranla bağdaştırmak anlamına gelince, partiler, demokratik devletin en önemli etkenlerinden biri haline geliyor.

Partilerin serbest gelişmesi, işçi sınıfının, yakın amaçlarını, daha güzel bir gelecek isteğini korumak üzere iyi örgütlenmesine imkân vermiştir. İşçi sınıfının yürüttüğü savaşlar sayesinde, Fransa Komünist Partisi, ülkemizin en önemli partisi haline geldi. Ülkemizde bugün Fransa Komünist Partisinin yardımı olmadan, işçi sınıfının ve

halk çoğunluğunun yararına hiçbir şey yapılamaz. Demokrasinin, partilerin faaliyeti temeli üzerinde serbestçe gelişmesine imkân vermek; işçi sınıfının Komünist Partisinin, milleti, bağımsızlığa, mutluluğa, özgürlüğe barışa doğru götürmesini sağlamak demektir. Hiç şüphesiz, büyük burjuvazi bunu istemiyor; kusurlarının, kabahatlerinin, açığa vurulmasına tahammül edemiyor. Fransa Komünist Partisinin daha da gelişmesini, etkisini arttırmasını engellemek için, bütün partileri suçluyor, böylece demokrasiyi baltalıyor.

Bu şartlar içinde, işçi sınıfı, bütün demokratik özgürlükleri — özellikle her vatandaşın dilediği partiye girmek, dilediği partiyi desteklemek özgürlüğünü — korumak zorundadır. Bu, çeşitli programların karşılaştığı demokratik seçimlerle dile gelen halk oyuna karşı gösterilecek saygıyı korumak için yürüttüğü savaşın bir parçasıdır.

Demokratik rejimde, partilerin oynadığı rolü böylece değerlendirdiğimiz için, halkımıza sunulacak ve birlikte uygulanacak ortak bir program konusunda, demokratik parti ve örgütlerin birleşmesini teklif ettik. XVII. Kongremiz, bu niteliği taşıyan bir birliğin, demokrasi uğrunda yürütülen savaşın başlıca şartı olduğunu kabul etmiştir.

W. Ulbricht ise raporunda, çeşitli partilerin sosyalist toplumda yürüttüğü işbirliği meselesini inceledi:

Ülkemizde, işçi sınıfının birliği, Alman Birleşik Sosyalist Partisi çerçevesi içinde gerçekleştirildikten sonra, 5 partili bir Blok kuruldu. Bloka giren partiler şunlardır: Alman Birleşik Sosyalist Partisi, Hristiyan-Demokrat Birliği, Demokrat-Köylü Partisi, Liberal-Demokrat Partisi, Milli-Demokrat Partisi. Bu Bloкта, sendikaların, Demokratik Kadınlar Birliğinin ve Kulturbund'un temsilcileri de bulunuyor. Hiç şüphesiz, bu Blok'ta, yönetici rolü oynayan işçi sınıfının partisidir. Ama bu yöneticiliği, yasalarla, tüzüklerle tesbit edilmiş değildir; karşılıklı anlaşma ve işbirliği temeline dayanmaktadır. Kanaatımıza göre, partiler bu işbirliğini sadece sosyalizmin zaferinden önceki devirde değil, ondan sonra gelen dönemde, yani komünizme geçiş döneminde de yürütmek zorundadır.

Bu Bloкта toplanan insanlar arasında, yetişmeleri, geçmişleri, felsefi ve dinsel görüşleri bakımından çok büyük farklar var. Ama işçi ve köylü devletine karşı duydukları sevgi, barışı korumak, sosyalizmi büyük çapta kurmak istekleri bakımından birleşiyorlar.

W. Ulbricht sözlerine şöyle devam etmiştir: Barışın ve sosyalizmin menfaatleri, kapitalist ülkelerde de komünist ve sosyalist partileri, sendikalar, Hristiyan örgütleri arasında sağlam bir işbirliği gerektiriyor. Bugünün icaplarına cevap veren bu anlayışlı işbirliği, demokratik partilerin, sendikaların, gençlik ve kadın teşkilâtlarının muhtariyetine, bağımsızlığına saygı gösterilmesini gerektiriyor. Bu noktayı göz önünde tutan komünistler, kapitalist ülke-

lerde ve bağımsızlığa yeni kavuşan memleketlerde, işçi hareketinin öncüsü olmalarını, yığın teşkilâtlarında yönetici olma anlamına gelmediğini idrak etmişlerdir. Sendikaları komünist partisiyle yığınlar arasında «dingil kayış» diye tarif eden formül, ne Batı kapitalist ülkelerinde, ne de milli demokrasi devletlerine uygulanabilecek bir formüldür.

J. Klugman (İngiltere) konuşmasında, bu meselenin bazı başka yönlerini ele aldı: Partimizin kanaatine göre, savaştaki gelişmelerin, işçi hareketinin içinde tartışma ve polemğin sonucu olarak, parlamento seçimlerinin sosyalizm konusu temelinde yapılması olanağını belirtmektedir. O zaman, bugün büyük değişikliklere uğriyan ve çoğunluğu aktif ve sağlam unsurların eline geçecek olan İşçi Partisi, sosyalizm uğrunda yürütülen savaşta İngiliz Komünist Partisinin⁽¹⁾ safına geçebilir. Bu, İşçi Partisinin bütün görüş ve tutumları Marksist oluverir anlamına gelmez. Ama İşçi Partililerle sosyalistlerin Parlâmentoda çoğunluğu elde etmeleri: Parlâmento dışında ise, yığınların geniş faaliyetler yürütmesi, ülkemizin sosyalizm yoluna girmesini sağlayabilir.

Ama objektif kalmak istiyorsak, ülkemizde mevcut başka bir sorunu görmezlikten gelemeyiz. Bu sorun, çok partili sisteme karşı takındığımız tutum meselesidir. Bizde, halk karşısında konuşan her komüniste şu soru sorulur: «İktidara gelerseniz, Liberal Partisini Muhafazakâr Partisini ne yapacaksınız?» Bilindiği gibi, bugün İngilterede milyonlarca işçi oylarını Muhafakârlara veriyor. Burjuva partilerinin işçi sınıfının iktidarına karşı koyacak kapitalist muhalefetin başlıca araçları olacağını biliyoruz. Ama yine de Programızda belirttiğimiz gibi: «Başka partilerin mevcudiyetine taraftarız. Yürürlükteki kanunlara saygı göstermeleri şartıyla, bu partilerin kendi örgütleri, kendi basını olacaktır; propagandalarını yürütülebileceklerdir, seçimlere katılabileceklerdir.»

E. Sereni (İtalya) «Burada gerek kapitalizm şartları içinde, gerek sosyalizmin kuruculuğu döneminde, çeşitli partilerin varlığı meselesini incelediğimize göre, bu partilerin temsil ettiği şehir ve köy orta tabakalarına karşı takınacağımız tutumu da büyük bir dikkatle incelemeyiz. İtalya, Fransa, Batı Almanya, Holanda, İskandinav memleketleri gibi Batı Avrupa ülkelerinde, köylülerde ve orta tabakalarda meydana gelen nesnel gelişmeyi belirtmek isterim. Bu son on yıldır, bu ülkelerde kapitalizm köylerde fevkalâde gelişmiştir. Ama kapitalizm gelişti demekle, iş bitmiyor; önemli olan nokta şudur: Mesele sadece kapitalizmin köylerde gelişmesi değil, tekellerin de köylere yayılmasıdır. Bütün bu ülkelerde, büyük kapitalist tarım işletmeleri meydana geliyor, gelişiyor. Ama köylere etki yapan süreçlerin niteliğinde, görmezlikten gelemeyeceğimiz bir özellik daha var.

(1) İngiltere Lıybyr Partisi.

Tekellerin köylerdeki yayılması sıçrayışlarla gelişmektedir. Bu sürecin ve genellikle köylerdeki ekonomik durumun en büyük özelliği, kanaatıma göre, tarımın, günden güne, tekeli sermayenin menfaatleri ve isteklerine uygun bir iktisadi sektör haline gelmesidir.

İtalyada yığınların ve özellikle tarımla üretici gücün sömürülmesinde o kadar önemli değişiklikler meydana gelmiştir ki, VIII. Kongremizden bu yana, Programımızda köylü yığınları, demokratik ve sosyalist devrimin itici güçlerinden biri olarak yer almıştır. Köylü yığınları derken, ülkemizde eskiden beri devrimin önemli itici güçlerinden birini teşkil eden ortakçılar, tarım işçileri gibi tabakaları kastetmiyoruz sadece. Bazı ülkelerde «kulak» adı ile anılan, ama bizde tarihsel şartların ve tekellerin köylerde uyguladığı korkunç sömürmenin sonucu olarak, tekellere karşı çok olumlu bir tutum benimseyen orta köylü tabakaları da bu itici gücün önemli bir kısmını teşkil ediyor.

Bu şartlar içinde, şu noktayı incelememiz gerekiyor: Çeşitli köylü tabakaları için, sosyalist olanaklar nelerdir? Bu olanakları tanım larken Markistlerin hareket noktaları şudur: Emegın sosyalizasyonu çeşitli ekonomik sektörlere göre değiştiği için, üretim araçlarının sosyalizasyonunda çeşitli şekiller, çeşitli dereceler olabilir.

S. Carillo (İspanya) şu noktayı belirtmiştir: «Eskiden sosyalist devrimin itici güçlerini incelediğimiz zaman, sadece proletaryadan ve köylülerden bahsederdik. Bugün, devlet tekeli kapitalizminin özelliklerini göz önünde tutarak, bu kavramı genişletmemiz, içine küçük ve orta şehir burjuvazisini almamız gerekmiyor mu acaba?»

Tekel aleyhtarı demokratik güçlerin temel şartı, *işçi sınıfının birliğidir*. Bu birliği, özellikle komünistlerle sosyal-demokratların hareket birliğini — sağlamak için yürütölen ve yürütölecek savaşın sorunları toplantıya katılanların en çok önem verdikleri konu olmuştur.

W. Ulbricht'in belirttiği gibi: «Komünistler, Sosyal-demokratlar la işbirliğini, ve birliği gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Barışı korumak, tekellerin egemenliğini sınırlandırmak, yok etmek için başlıca şart, bu birlik, bu işbirliğidir.

W. Ulbricht, sözlerine şöyle devam etmiştir: Sosyal-demokratlara şunu açıkça bildiririz: Komünistler onların partilerini yok etmek niyetinde değiller. Oysa birçok Sosyal-demokrat yanlış bir kanaata saplanmışır: Bir halk cephesi hükümeti yahut bir sosyalist hükümet kurulunca komünistlerin sosyal-demokrat partilerini ortadan kaldıracağını sanıyorlar.

İki Almanyayı ele alalım. 1946 şartları içinde Doğu Almanyada iki işçi partisinin birleşmesi, Almanyanın demokratik ve sosyalist gelişmesini sağlayacak tek şarttı. Ama, bu, Batı Almanyada aynı şey mutlaka yapılmalıdır, anlamına gelmez. Alman militarizminin eli

kolu bağlandıktan, emperyalizm yenilgiye uğratıldıktan sonra, iki Almanyanın birleşmesi ve Batı Almanyanın demokratik ve sosyalist gelişmesi, Alman Birleşik Sosyalist Partisi, Batı Almanyada Alman Komünist Partisi, Sosyal-Demokrat Partisi ve iki ülkenin sendikaları arasında sağlanacak işbirliği ile ancak gerçekleşebilir. Batı Almanyaya *kendi* sosyalist rejimimizi ihraç etmeye niyetimiz yok. Ama Batı Almanyadaki Sosyal-demokratlar da, Demokratik Almanyaya Cumhuriyetine bugünkü görüşlerini zorla kabul ettirmek hevesinden vazgeçsin. Batı Almanyada Komünist Partisiyle Sosyal-Demokrat Partisi, gelişmiş devlet tekelci kapitalizminin hüküm sürdüğü bu ülkedeki savaş özelliklerinden hareket ederek, demokrasi ve sosyalizm uğrunda yürütöcekleri savaş yolunu kendi kendilerine çizmelidir, bu yola kendi kendilerine girmelidirler. Böylece işbirliği, sadece barışın garanti altına alınması meselesinde değil, bütün olanaklar alanında sağlanmış olur. Bu ise, daha uzak amaçları da sağlayabilir.

V. *Joannes* de Komünistlerle Sosyalistler arasında sağlanacak işbirliği uğrunda yürütölecek savaştan bahsetti: «Kanaatımıza göre, son yirmi yıl içinde, bütün dünyada ve Fransada meydana gelen değişiklikler, komünistlerle sosyalistler arasında eksiksiz ve süreli bir birliğin kurulmasına imkân vermektedir. Sosyalist yöneticiler işçi sınıfı birliğinin lüzumlu ve mümkün» olduğunu inkâr etmiyorlar. Ama bu birliği hâlâ kabul etmemelerine sebep olarak, partilerimiz arasındaki ideolojik farkları gösteriyorlar. Evet, bu görüş farkları mevcut, ve önemlidir. Bunları görmezlikten gelmiyoruz. Ama bu engellerin üstesinden gelmek için konuşmaya, tartışmaya daima hazırız. 1963 Aralığında Sosyalist Partisinin «Le Populaire» gazetesinde açtığı tartışma: Partimizin «Hümanité» kanaliyle bu tartışmaya katılışı, bu yolda atılmış olumlu bir adımdır. Tartışma çok ciddi yürütüldü, eskiden kullanılan metod suçlamalara hiç başvurulmadı.

Partimizin XVII. Kongresi bu tartışmayı daha da geliştirdi. İki parti arasında olduğu kadar, bütün demokratik ve tekel aleyhtarı güçler arasında da sıkı bir işbirliği kurarak, sosyalizme barışçı yollarla gitmek isteyen Partimiz, Fransada sosyalizmin mutlaka tek bir partinin eseri olacağı prensibini kabul etmedi. Kongremizin bu konuda kabul ettiği karar açıktır: «Fransız Komünist Partisi, sosyalizme geçmek için bir tek partinin varlığını zorunlu sayan görüşü reddetmiştir.

N. *Freed* (*Kanada*): «İşçi hareketi ikiye bölüneli elli yıl geçti. Tarihsel tecrübelerle bakılırsa, bu bölünmenin önüne geçilemezdi. Ama bu demek değildir ki, bölünme daima sürecektir. Bölünmeyi doğuran şart ve sebepler köklü şekilde değişti. Sağcı Sosyal-demokratların niteliği değişmedi, ama eskiden oynadıkları rolü bugün oynıya-

mıyorlar. Dünya sosyalist sistemi, milli kurtuluş hareketleri, devlet tekel ci kapitalizmi, işçi sınıfının yapısında meydana gelen değişiklikler tekel-aleyhtarı hareket, bilimsel ve teknik devrim, Sosyal-demokrasiyi etkiliyen bir meseledir.

Muhakkak olan bir şey varsa, o da, yığınlar arasında etkileri büyük olan, demokratik güçlerin önemli bir kısmını teşkil eden sosyalist partilerin girmedığı birliklerin etkili olmadığıdır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde, komünist hareketlerinin büyük başarılar sağladığı memleketler dahil — bu hareketler, sosyalist partilerle işbirliği yapmadan, tekellerin egemenliklerini sınırlandırmak, yoketmek için yürüttükleri savaşta zafere ulaşamaz. İşçi sınıfının sosyalizme varması, sosyalizmi kurabilmesi için, bu sınıfın saflarında birliği sağlamalı, işçi hareketindeki bölünmeye son verilmelidir.

Bu şartlar içinde, işbirliği uğrunda yürütülen savaştan, işçi sınıfını bölen temel meselelerin inçelenmesine geçmeliyiz. Bu tartışmadan ilâ nihaye kaçınılamaz. Ama biz de Sosyal-demokratların, bütün gücümüzle savaşmamız gereken başlıca düşman, başlıca tehlike olmadıklarını açıklamalıyız. Bütün çabalarımızı asıl düşmanımıza, tekellere, özellikle tekellerin sağ kanadına karşı teksif etmeliyiz.

— Son —

Sudan komünistlerinin gazetesi

A. Yusufi

Sudan Komünist Partisinin organı «El Meydan» gazetesinin 393-ncü sayısından itibaren artık legal olarak çıkması, gerici askeri diktatorayı deviren 1964 Ekim devriminin sonucudur. Devrimi gerçekleştiren Birleşik Milli Cephe'de en önemli rolü oynayan, demokratik güçler, yurtsever aydınlar ve üniversite öğrencileriyle birlik kurn İşçi ve Köylü Sendikaları Birliğidir. Sudan Komünist Partisi, devrimci durumun hazırlanmasında demokratik milli güçlerin birleştirilmesinde kesin rol oynamıştır.

Arap ülkelerinde, Afrikada, ve bütün dünyadaki ilerici ve demokratik güçler, bu gazetenin legal olarak çıkmasını büyük bir sevinçle karşıladılar. Yeni-sömürgeciliğe karşı, Sudan halkının demokratik isteklerinin gerçekleşmesi, ülkenin sosyal kalkınması uğrunda yürütülen savaşta, El Meydan'ın oynadığı ve oynayacağı rolü herkes biliyor. Gazete ülkenin Gönay ve Kuzeyindeki milli güçlerin birliğini savunmakta, Sudanı ilgilendiren meselelerin çözölmesini istemektedir.

Gericilerin bütün çaba ve baskılarına rağmen, El Meydan, savaşını yürütüyor, halk yığınlarını destekliyor, ülkenin meselerini incelediyor, bu meseleleri çözecek yolları gösteriyordu. Gazete, toprak reformu, köy ekonomisi üretiminin gelişmesi, devlet örgütlerinin ahlâksız ve gerici unsurlardan temizlenmesi, devlet sektörünün genişletilmesi, kuvvetlenmesi ve ülkenin kapitalist olmıyan yollarla sosyalizme gidişini sağlayacak bir araç haline getirilmesi gibi, Sudanı ilgilendiren bütün meseleleri ele alıyordu.

Gazete, makaleler, denemeler yayınlıyor, komünistlerin faaliyeti hakkında geniş bilgi veriyor. Son nüshasında, Sudan Komünist Partisi MK. Genel Sekreteri Abdul Halek Mahjub'un bir konuşması ve birçok ilginç yazılar çıkmıştır.

Mahjub yoldaş son olayların özelliğini şöyle belirtmiştir: Katılan güçlerin niteliği, önünde duran ödevler, güttüğü amaçlar bakımından, bu devrim, milli-demokratik bir devrimdir. Bu devrim, bütün Sudan halkının demokratik haklarını sağlamak, diktatorya yıllarında

bütün prestijini kaybeden kapitalist gelişmeye engel olacak ve sosyalist gelişmeye yol açacak dönüşümleri gerçekleştirmek amacını güdüyor. Toprak reformu gerçekleştirilmeli, devlet sektörü ekonomide başlıca rolü oynamalıdır.

El Meydan gazetesine, sosyal kalkınma, barış, milli bağımsızlık uğrunda savaşılan Sudan halkının önünde duran ödevlerin yerine getirilmesine hizmette büyük başarılar dileriz.

TÜSTAV

Komünizm çağımızın büyük gücüdür

Avusturya Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri Friedl Fűrberg'in «Bugünkü dünyada komünizm. Avusturya komünistlerinin istedikleri nelerdir?»⁽¹⁾ adlı kitabı şu cümle ile başlıyor: «Bugün, komünizm kadar sözü edilen, üzerinde yazılar yazılan, tartışmalar yürütölen hiçbir toplumsal olay yoktur.»

Yazar için, komünizm, çağdaş toplumun büyük bir gücüdür. Fűrberg, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme uğrunda yürütölen savaşta komünizmin oynadığı rolü belirtiyor. Komünizm aleyhtarlığının bilim aleyhtarı niteliğini açıklıyor. Fűrberg'in bu kitabı yazmaktaki amacı: «... Komünizmin gerçekte neyi temsil ettiğini, neler istediğini» incelemektir.

Atom ve uzay roketleri devrinde, ve tabiatıyla elverişli sosyal şartlar içinde, bilimle teknik, bütün insanlığa insana yaraşır yaşama olanaklarını sağlayabilir. Fűrberg'in dediğı gibi: «Herkesin rahat yaşaması olanak haline gelmiştir artık. Bu rahat yaşantı sağlanmalı, garanti altına alınmış bir hak haline getirilmelidir. Bunu, ancak, eksiksiz bir şekilde gelişmiş sosyalizm, yani komünizm gerçekleştirebilir.»

Komünizm düşmanlarının yaydığı bir yalana göre, komünistler, şiddet kullanarak, bütün insanların üzerinde diktatoryalarını kurmak istiyorlarmış. Ama «...komünistlerin gerçekteki amacı, insanın insana kulluğuna, bu kulluğun bütün şekillerine son vermektir.» Hiç şüphesiz, bu amacın gerçekleşmesi, çağdaş toplumda bir devrim gerektiriyor. Çünkü «...bugünkü durumdan büyük faydalar görenler (kapitalistlerle büyük toprak sahipleri) bu çıkarlarından gönöl rizasıyla vazgeçecek değillerdir.»

Avusturyanın sosyalizme gidişini inceliyen F. Fűrberg, bugünkü güçler dengesinde sosyalizmin yararına büyük değişikliklerin meydana geldiğini belirtiyor. Artık Avusturyada, silâhlı savaş bir zorunluk olmaktan çıkmıştır. Fűrberg'in kanaatine göre: «...Avusturyada işçi sınıfı ile halk, sosyalizme geçtiğı gün, gerici kapitalist çev-

(1) Friedl Fűrberg. Kommunismus in der Welt von heute. Was wollen die österreichischen Kommunisten? Wien, Stern-Verlag, 1964.

reler, işçi sınıfına ve halka karşı kullanabilecekleri silâhlı kuvvetten artık yoksundur.»

Fikir savaşının taşıdığı büyük anlam ve önem bundadır. Kitap, halka komünistlerin haklı olduklarını anlatabilmenin ne önemli bir iş olduğunu belirtmektedir.

F. Fűrberg, Avusturya Komünist Partisinin, başlıca iç ve dış polika meseleleri karşısında benimsediğı tutumu konkre bir şekilde inceliyor. Sosyal adaletsizliğin köklerini kazımak, insanın insanı sömürmesine son vermek, harp tehlikesini kaldırmak için, komünistlerin büyük işletmeleri, büyük ticareti, bankaları millileştirmek yoluna gittiklerini belirtiyor.

Fűrberg, küçük üretimin belirli ölçüler içinde, köyde ve şehirde sosyalizmin kurulma döneminde bile devam ederek, halkın ihtiyaçlarını sağlamaya yardım edeceğini gösteriyor. «Küçük esnaf, küçük ticaret işletmeleri, Avusturyanın iktisadında çok büyük bir rol oynadığı için, devlet, bu unsurlara, ödevlerini yerine getirmesinde yardım edecektir...» Bu prensip, Avusturya Komünist Partisi programında yer almıştır. Avusturya sosyalist devleti, bugün, kapitalist şartlar içinde büyük tekellere karşı bir savaş aracı olan küçük işletmelerin — istedikleri takdirde — kooperatifler halinde toplanmalarını destekliyecektir.

Bazı ülkelerde, sosyalizmin kuruluş döneminde, küçük üretimin belirli şartlar ve ölçüler içinde devamı meselesi, sosyalist rejimde birçok partinin varlığı meselesine bağlıdır. Bu konuda birkaç ilginç fikir ileri süren, bunları teorik bir temele oturtan Fűrberg şöyle diyor: «Komünistlere göre, çeşitli sınıflar devam ettikçe, çeşitli partiler de bulunmalıdır.»

Yazar, Sovyetler Birliğindeki durumu öne sürerek, komünistlerin, sosyalizmin kuruluş döneminde bütün partileri yok etmek istediklerini iddia edenlere, Sovyetler Birliğinde tek partinin, Rusyanın tarihsel şartlarından doğduğunu hatırlatıyor. Büyük Oktobr Devriminden hemen sonra, Leninle, Rus komünistleri, gerici olmıyan partilerin yasaklanmasını istemedikleri gibi, solcu-sosyalist devrimcilerle ortak bir hükümet bile kurdular. Ama sonradan, bütün bu partiler halka ihanet ettiler, ters-devrimcilere katıldılar, vatandaş harbinde komünistlere ve Sovyet iktidarına karşı savaştılar.

Fűrberg'in belirttiğı gibi, bu halk düşmanlarına, ülkenin içinde serbest hareket imkânı bırakılamazdı. Halka ve devrime karşı savaşın bütün partiler ortadan kalkmalıydı. Bu şartlar içinde, Sovyetler Birliğinde tek parti sisteminden başka sistem uygulanamazdı. Bu tek parti, öncülüğünü yaptığı işçi sınıfının yöneticiliğini ve köylülerle birliğini gerçekleştiren Komünist Partisi oldu.

Daha sonraları, sosyalist üretim bağıntıları köylülerin büyük çoğunluğunu içine alınca, Sovyetler Birliğinde yeni bir sınıf, kolkozcu

köylü sınıfı meydana çıktı, küçük-burjuva tabakaların kalıntıları da kayboldu. Sovyetler Birliği Komünist Partisi, programında, bütün halkın partisi olduğunu ilân edebildi.

Avrupanın diğer sosyalist ülkelerinde, halkın emekçi tabakalarını temsil eden, hükümette yer alan, Komünist Partisine paralel partiler vardır. Bu durum, sosyalizmin kurulmasına büyük bir yardım sağlıyor. Neden? Fűrberg bu soruyu şöyle cevaplandırıyor: «Kapitalizmden sosyalizme geçiş gibi, bütün toplumun yapısını altüst edecek ve ancak çok çetin bir savaşıla gerçekleşebilecek bir dönüşüm, sosyalizmden yana olan *bütün* unsurların çabalarını gerektiriyor.» Komünist partisine paralel olan partiler ise, sosyalizmden yanadır.

Avusturyada, Avrupa kapitalist ülkelerinde, bu dönüşüm nasıl gerçekleşecektir? Fűrberg bu soruyu da şöyle cevaplandırıyor: «Sosyalizmin ve komünizmin geçirdiği tarihsel tecrübeler, bugün bütün dünyada artan gücü gözönünde tutulursa, bu ülkelerde ve özellikle Avusturyada, emekçi halkın çeşitli tabakalarını temsil eden birkaç parti sosyalizmin kurulmasına katılacaktır. Komünistler, partilerinin mitlak egemenliğini beklemiyorlar, böyle bir şey istedikleri yok. Onların istedikleri sadece kapitalizme karşı, sosyalizmden yana olan partilerin savaş birliğidir.»

Dindarları komünizmden uzaklaştırmak isteyen komünizm düşmanları, komünistlerin dini «tasfiye etmek» istediklerini iddia ediyorlar. Oysa, komünistlerin dine karşı benimsedikleri tutumu konkre tarihsel şartlar tâyin eder. Sosyalizm aleyhine işliyen din propagandası sınıf savaşının bir şeklidir. İnançlarına göre hareket ettikleri için, emperyalizme karşı aktif olarak cephe alan, barış ve toplumsal ilerleme uğrunda savaşanlar arasına katılan dindarlar çoktur. Komünistlerini «yıkmak» niyetinde değillerdir. İstedikleri, «Allahainananlarla inanmıyanlara eşit hakların tanınması»dır. Tarihi tecrübelerimiz, bize, sosyalist ülkelerde vicdan özgürlüğünün garanti altında bulunduğunu göstermektedir. Komünistler, dinsizlik propagandası yapıyorlar, ama kendi dünya görüşlerini kimseye zorla kabul ettirmiyorlar. Fűrberg'in belirttiği gibi, komünistler, gerçek dindarlara saygı gösteriyorlar: «Hiç şüphesiz, dindarların da kendi kanaatlerimize saygı göstermelerini, bu yüzden bize karşı savaşmamalarını istiyoruz; bizim de onlara karşı inanç ları yüzünden savaşmadığımız gibi.» Prensipimiz, Kilisenin devletten tamamiyle ayrılmasıdır.

Büyük sermayeye karşı yürütölen savaşta, işçi sınıfının birliğı büyük önem taşır. Avusturyalı komünistler, işçi sınıfının çok iyi örgütlenmesini istiyorlar; bu birliğı gerçekleştirmek, partilerini kuvvetlendirmek için çabalarını esirgmeden çalışıyorlar. Komünist partisi güçlendikçe, Avusturya Sosyalist Partisinde ve Halk Partisinde yer alan, faşizm aleyhtarı, demokratik güçler daha büyük faaliyet yürütüyorlar. Bu konuda, Fűrberg, söylevlerinden birinde şöyle

demıştır: «Sosyalistlere ders vermek iddiasında değiliz. Geçirdikleri tecrübelerden sonuçlar çıkarmak onlara düşüyor; biz komünistlerin kendi hatalarımızdan dersler çıkarttığımız gibi... Prensipden yoksun bir politikaya hiçbir zaman taraftar olmadığımız ve olmayacağımız için, sosyalistlerle komünistler arasında varolan derin ideolojik anlaşmazlıkları görmezlikten gelmeğe niyetimiz yok. Ama barış, demokrasi, sosyal ilerleme uğrunda yürütülen savaşta, sosyalistlerle ortak amaçlarımız, menfaatlerimiz, aramızdaki ideolojik anlaşmazlıklardan çok değil midir? Beraber yürüteceğimiz bir savaş sayesinde, bu savaş içinde, sosyalizm uğrunda yürütülen savaşın yeni şartlarına göre bu ideolojik kavgalara son vermemiz mümkün değil mi acaba? Komünizm aleyhtarlığının gericilerin bir silâhı olduğunu; her işçi partisinin bu silâhı kullanmakla er geç çöktüğü anlaşıldığı için, işçi hareketinde bu propagandalara son verilmesi şartıyla, bu olanaklar gerçekleşebilir.»

F. Fürnberg'in, açık bir dille yazılmış, özlü eseri, ilgi ile okunacak, önemini belirttiği fikir savaşında hiç şüphesiz büyük bir rol oynayacaktır.

R. SOKOLOV

Türkiye Komünist Partisi'nin halkımıza çağrısı

Yurttaşlar!

Amerikan emperyalistleri, dünya barışını yeniden ve ciddi şekilde tehdit ettiler. Amerikan sömürgecileri, yıllardır, Güney Viyetnama yerleşmek, egemenliklerini kurmak için buradaki en gerici ve halk düşmanı kuvvetleri tutmakta, bu memleketi kan ve ateşe boğmaktadır. Güney Viyetnam halkı bu barbar düşmana karşı, milli bağımsızlığı uğrunda, bütün varlığıyla savaşmakta ve ona ağır darbeler indirmektedir.

Saplandıkları çıkmazdan kurtulmak, yedikleri darbelerin öcünü almak, yayılma alanlarını genişletmek için, Amerikan harpçileri Demokratik Viyetnam Cumhuriyetine karşı zaman zaman yaptıkları baskınları, son günlerde açık bir harp saldırısına çevirdiler. Kuzey Viyetnam köy ve şehirlerini, okul, hastane demeden cet uçaklarıyla amansızca bombalamaya başladılar.

Bu barbarca saldırı, barışsever dünya halklarını galeyana getirdi; yurdumuzda nefret, hiddet ve büyük bir endişe uyandırdı.

Amerikan emperyalistleri bu saldırılarına NATO ortaklarını da çekmek için, Paristeki NATO Konseyini olağanüstü bir toplantıya çağırdılar. Türkiye de NATO üyesidir. Bu durum, Amerikalıların bu zorlaması memleketimizi büyük bir tehlikeyle yüzyüze getirmiştir. Türkiye, emperyalistlerin tutuşturmaya çalıştıkları bir atom harbine, elinde olmadan, istemiyerek, sırf NATO üyesi olduğu için sürüklenebilir.

Öteden beri bu tehlikeyi gören memleketin yurtsever çevreleri, Mecliste, basında, çeşitli toplantılarda bu tehlikeyi belirterek idareci çevreleri uyarıya çalışmışlar ve NATO anlaşmasının yeniden gözden geçirilmesini istemişlerdir. TKP tâ baştan beri, NATO anlaşmasının yurdumuza felâketten başka bir şey getirmeyeceğini devamlı olarak bildirmiştir.

Kuzey Viyetnama yapılan saldırı, ve NATO'yu bu kanlı maceraya sürükleme çabası, tehlikeyi bütün korkunçluğuyla ortaya koymakta-

dır. Bu tehlikeden kurtulmak için, halkımızın, bütün demokratik güçlerin istediği barışçı, bağımsız politikaya dönmek gerektir. Yurdumuzu ister istemez bir emperyalist harbe sürükliyen ve bize felâketten başka bir şey vaadetmiyen NATO paktından çıkmak, milli menfaatlerimizin emrettiği bir zaruret olmuştur. Memleket, halkımız, bu zarureti her zamandan fazla hissetmektedir.

Bütün milli demokratik güçler bu gaye etrafında birleşelim, onun gerçekleşmesine engel olacak gerici kuvvetlere karşı var gücümüzle savaşalım.

Amerikan emperyalistleri ve NATO, milli varlığımızı ve dünya barışını tehdit etmektedir. Bu tehdit ve tehlikelerden kurtulmanın tek yolu, Amerikanın askerî boyunduruğundan kurtulmak ve NATO'dan çıkmaktır.

8 Şubat 1965

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ

Türkiye Komünist Partisi'nin halkımıza çağırısı

Yurttaşlar!

İnönü hükümeti çekildi. Cumhurbaşkanı, yeni hükümet kuruluncaya kadar, eskisinin görevde kalmasını istedi.

AP-li gericilerin ve ortaklarının Mecliste çıkardıkları bu hükümet buhranı, memlekette politik durumu, gerginliği daha da arttırmıştır. Halkımız büyük bir tehlikeyle, 27 Mayısla devirilen güçlerin yeniden hükümete gelme çabasıyla yüzyüze gelmiştir. Halkımızın çetin ve sürekli savaşlarla, uğrunda Turan Emeksizlerin kanlarını dökerek elde etmiş olduğu demokratik hak ve hürriyetler tehlikededir! Anayasa tehlikededir!

Böyle bir tehlikenin karşımıza dikilmesi, İnönü hükümetlerinin ödle, tâvizci, azılı gericileri gemlemeyici politikasının, davranışlarının kaçınılmaz bir sonucudur.

Meclis ve hükümetin önünde, Anayasanın öncelikle yapılmasını emrettiği demokratik reformlar duruyor. Oysa hükümet, bu canlı sorunları askıda bıraktı. Hükümet, Anayasaya aykırı kanunları, demokratik güçlerin tepesinde Demoklesin Kılıcı gibi sallanan 141—142 ci maddeleri kaldıracak yerde, 27 Mayısın devirdiği vatan hainlerini Kayseriden salıverdi. Toprak ağalarının, azılı gericiliğin gücünü kıracak toprak reformunu sürüncemede bıraktı. AP-nin her kafa tutuşunu, hükümet, tepede, yuvarlak masalarda, gerici partilerin başlarıyla kapalı salonlarda yapılan görüşmelerle yatıştırma taktiğini güttü. Hükümet, 27 Mayıs düşmanlarının, memlekette faşist diktatorası kurmak yolundan yürüyen AP-nin karşısına dikilen ilerici, demokratik güçlerin savaşından korktu. Hükümet, Amerikan egemenliğine karşı, yabancı tekellerin soygunculuğuna karşı, işçilerin, sendikaların, öğretmen, öğrenci birliklerinin, gençlerin, yurtseverlerin direnmelerini frenlemeye çalıştı. AP tehlikesine karşı, Amerikan ağalığına karşı orduda Atatürkçülerin direnmelerini Ankara'da cet uçaklarıyla, Mamak yargılamalarıyla bastırdı.

İnönü hükümetinin bu tutumu, bindiği dalı kesme davranışı, düşükleri bağışlama, gericilere tâviz verme politikası, AP-nin başını tutan faşistleri, Demirelleri cesaretlendirdi.

Anayasayı, demokratik gelişmeyi savunan ilerici, yurtsever güçler arasında amaçları belli, örgütlü bir milli cephe, iş ve savaş birliği kurulmamış olmasından da AP-li faşistler yararlanma fırsatını bulmuşlardır.

AP elebaşları, çoktan hükümeti devirmek, ele geçirmek plânını kurmuşlardır. Bu amaçla «gölge hükümet» hazırladılar. Demireller, hükümeti alacaklarını, övüne övüne, sağda solda, açıktan açığa söyleyecek kadar küstahlaştılar. Onlar bu meydan okuma cesaretini, AP gazetelerinin de belirttiği gibi, Amerikan tröstlerinden, Consonlardan alıyorlar. Evet, memlekette faşist bir diktatora kurmak çabasında olanların arkasında, yeryüzünde azılı gerici güçlerin jandarması, ulusal bağımsızlıkların ve demokrasinin can düşmanı Amerikan emperyalist çevreleri vardır.

Emekli general, değişmez senatör Sıtkı Ulay, yayınladığı bildiride, son hükümet buhranı olayının dışardan etkilendiğini belirtiyor. Daha önce, Vaşington, hükümet devirmesi hazırlamak için Anyaraya, Türkiye'deki eski Amerikan Casusluk Servisi şeflerinden general Porter'i gönderdiydi. Olaylar, bu plânın yürürlüğe konmuş olduğunu gösteriyor. Vaşington, Ankarada kendisine kölece bağlı hükümet istiyor.

Geniş yığınların etkisi altında hükümetin reformlar ve bağımsız dış politika yönünde attığı olumlu adımlar, yani Kıbrıs çelişmesini barışçı yollarla çözme eğilimi, çok taraflı atom gücüne katılmama, bağımsızlıkları için savaşılan ülkelerle, komşularımızla, özellikle Sovyetler Birliği ile dostluk münasebetleri kurma davranışları, memlekette demokratik güçlerin gelişmesi NATO'nun baş patronu Amerikan hükümetini telâşlandırmıştır.

AP elebaşları, genel seçimlerde istedikleri gibi at oynatabilmek için, şimdiden Mecliste oy manevralarıyla hükümeti ele geçirmek istiyorlar. Bunlar, demokratik seçime karşıdır. Meclis ve Senatoda, yeni ve daha demokratik seçim kanunu tasarısına karşı oy kullandılar. Onlar, toprak reformu tasarısını Meclis komisyonlarından geçirtmediler. AP yöneticileri, hükümete gelince, ileri, demokratik düşünce ve akımları ezeceklerini gazetelerle yayınladılar. NATO'culuğa, Amerikan emperyalistlerine, yabancı sermayelere bağlı kalacaklarını her fırsatta belirttiler.

Böylece, AP başlarının kuracakları hükümetin programı, millet düşmanı politikası açıklanmış bulunuyor. Bu program, memlekette büyük burjuvazinin, yabancı kumpanyalarla ortaklık kurmuş olan çevrelerin, toprak ağalarının, en gerici güçlerin egemenliğini, soygunculuk mekanizmasını işletmek programıdır.

Halkımız, bütün demokratik, ulusal ilerici güçler, böyle faşist diktatora kurma programıyla hükümete gelmek çabasında olan AP-nin karşısındadır. 27 Mayısın acısını çıkarmak, millettten öc

almak, Anayasayı çiğnemek, memleketi gericiliğin karanlıklarına itmek, faşist bir diktatora kurmak amacı güden AP'ye hükümet yolunu tıkayacak milli güçler vardır. Bu güçler, sendikalarıyla, partileriyle, her günkü savaşlarıyla gericiliğe karşı direnen, demokratik gelişmeyi savunan işçi sınıfıdır. Bunlar, ağalığın kaldırılması, köklü toprak reformunun yapılması için direnen, toprak için kan döken milyonlarca köylülerdir. Bunlar, yabancı sermayelerle savaşan milli sanayiciler, esnaflardır. Bunlar, Amerikan ağalığına karşı dernekleriyle, birlikleriyle savaşan öğrenciler, öğretmenler, ilerici aydınlar, yazarlar, bilginlerdir. Bunlar, 27 Mayısı başarmış, yurtsever er, subay ve komutanlardır.

Bugün Cumhurbaşkanı her zamankinden çok daha ağır bir sorumluluk düşünüyor. Onun ödevi, 27 Mayıs düşmanı AP'nin hükümete gelmesini önlemek, Anayasayı savunmaktır.

Halkımız, azınlık gericilerin saldırısını önleyecek, Anayasanın emrettiği bütün demokratik reformları uygulayacak, Anayurdun ulusal bağımsızlığını NATO'nun, emperyalistlerin etkisinden kurtaracak demokratik bir hükümetin işbaşına gelmesini istiyor. Senatoda, Meclisin içinde ve dışında halkın istediği hükümeti kuracak yurtseverler vardır. Atatürkçü Halk Partililer, AP diktatorasına karşı olan senatör ve mebuslar, sendikacılar, yurtsever gençler, subaylar, aydınlar Anayasacı demokratik bir hükümetin kurulmasına aktif olarak katılırlar. Bu en büyük yurtseverliktir.

AP'nin hükümete gelmesini, faşist diktatora kurmasını önleme, böyle bir diktatoraya karşı duracak demokratik bir hükümetin kurulması savaşı, halkımızın, bütün demokratik güçlerin bugün en canlı, en başta gelen ödevi ve görevidir. İşçiler, sendikacılar, İşçi Partililer, Atatürkçü Halk Partililer, ilerici öğretmenler, öğrenciler, subaylar, sosyalistler, komünistler, Anayasayı savunan bütün teşkilâtlar, dernekler, köylüsü, esnafı elele vermelidirler. Amaçlarına ulaşmak için bütün bu güçler sokaklara çıkmalı, gösteri yürüyüşlerine geçmelidir. Halkçı basın, yurtsever yazarlar, bilginler bu savaşta yerlerini almalıdır.

Türkiye Komünist Partisi, halkımızın bu demokratik savaşını var gücüyle destekliyor, destekleyecektir.

AP'ye, faşizme milletçe «Dur!» diyelim.

14 Şubat 1965

**TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ**

Kapitalist olmıyan gelişme yolu ve Türkiye gerçeği

(Türk basınında uzun zamandır tartışılan problemler üstüne)

Ahmet Akıncı

Milletlerarası işçi sınıfı, bu yıl, I. Enternasyonalin 100-ncü yıldönümünü güçler dengesinin sosyalizmin faydasına değiştiği ve insanlık toplumunun gelişmesinde dünya sosyalist sisteminin kesin rol oynadığı, çözücü etken olduğu bir ortamda kutladı. Bu tarihi devre, komünist ve işçi hareketinin, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerindeki milli kurtuluş, sosyalist hareketlerinin dünya çapındaki zaferleriyle doludur. Tarihte hiçbir yığın hareketi, hiçbir ideoloji, komünist ve işçi hareketi ve ideolojisi kadar hızla gelişmemiş, yığınları arkasından bu kadar güvenle zeferden zafere götürmemiştir.

Bugün Enternasyonalin fikirleri, milyonlarca insanı, yaşadıkları düzenin değiştirilmesi, halklar arasında barış, dostluk, kardeşlik için, demokrasi ve sosyalizm uğrunda savaşa çağırıyor.

I. Enternasyonal, işçi sınıfının güçlü, örgütlü, tecrübeli düşmanı sermayeye karşı, örgütlenme, her türlü savaş metodlarını benimseme, gereken taktik ve stratejiyi öğrenme, milletlerarası işçi sınıfı olarak dayanışma ve özellikle birliği koruma zorunluğunun önemini her konre durumda belirtmiştir.

Bugün I. Enternasyonalin fikirleri, ülkemiz Türkiyede de işçi sınıfının, emekçi yığınlarının, halk aydınlarının, ilerici genç kuşakların ve yurtsever subaylarımızın, milli bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm uğrundaki savaşlarında yücelttikleri savaş bayrağıdır.

Türkiye Komünist Partisi, 44 yıllık tarihinde, işçi ve komünist hareketinin milletlerarası dayanışma bayrağını, öteki kardeş Marksist-Leninist partiler gibi, daima yükseklerde tutumştur ve tutacaktır. Partimiz, strateji ve taktiğinin genel hatlarını çizmede, milletlerarası komünist ve işçi hareketinin meselelerini değerlendirmede, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve politik durumun tahlilini yapmada daima Marksist-Leninist partilerin ortaklaşa işledikleri temel dokümanlara dayanır; 1957 ve 1960 Deklârasyon ve Bildirilerinin prensiplerini hayata geçirmeyi birinci dereceli enternasyonalist ödevi bilir.

Bu bakımdan, «*Bariş ve sosyalizm problemleri*» dergisinin Alman Birleşik Sosyalist Partisi ile birlikte DAC başkenti Berlin’de I. Enternasyonalin 100-cü yıldönümü münasebetiyle düzenledikleri ve 40-dan fazla Marksist-Leninist partinin katıldıkları ilmi toplantı, gerek milletlerarası komünist ve işçi hareketinin birliği uğrunda gösterilen çabalar, kardeş partilerin birbirlerini daha yakından tanımaları, fikir değış — tokuşunda bulunmaları, gerekse incelenen problemlerin yeniliğı, özelliğı ve ilginçliğı bakımından, diğerkardeş partiler gibi, bizim için de çok faydalı oldu. Bu toplantıda milletlerarası komünist ve işçi hareketinin en önemli meselelerinden birçoğı, kardeş partilerin en yetkili temsilcileri tarafından Marksist-Leninist açıdan ele alındı, en önemli yönleriyle incelendi. Çağdaş gelişmenin özelliklerini aksettiren yeni fikir ve düşünceler, partimiz tarafından da ilgiyle karşılandı. Partimizin görüşü, Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Y. Demir yoldaş tarafından özetlenerek, ülkemizin içinde bulunduğu özel durum değerdendirildi. Sözcü, konuşmasında ülkemizin ekonomik ve politik hayatının en önemli taraflarını belirterek, *milli demokrasi devletli, kapitalist olmıyan gelişme yolunun, ülkemizi son amacımız olan sosyalizme götüreceğkyol olduğı fikrini ileri sürdü.*

Kapitalist olmıyan gelişme yolunun çeşitli yönleri ve eğilimleri, bu arada kalkınma problemlerimiz bugün Türkiye’de de tartışma konusudur. Meseleyi çeşitli yönlerden ve açılardan ele alanlar var. Türkiye Büyük Millet Meclisine de akseden bu tartışmada, ülkemizin bundan böyleki gelişmesiyle ilgili en önemli problemleri üzerinde duruluyor. Tartışmalara katılanlar, bazı politik ve ekonomik nüanslara rağmen, kapitalist yoldan gelişmenin artık iflâs ettiğini, bu yolun Türkiye’yi kalkındıramıyacağını ve ülkenin sorunlarını çözemiyeceğini konkre delillerle gösterdiler. Bu durum karşısında «Türkiye hangi yoldan gelişmelidir?» sorunu ortaya çıktı. Ya kapitalist yoldan, bağımlılık, borçlanma politikası yolundan geçmek, ya da başka bir yol, *kapitalist olmıyan gelişme yolunu* tutmak. Kapitalizm mi, yoksa köklü reformlar, demokratik dönüşümler yolu mu? Bu esas konuyla ilgili olarak, milli bağımsızlık, toprak reformu, sanayileşme, yabancı sermaye, dış politika, devletleştirme, milli güçlerin birleştirilmesi meseleleri üzerinde duruldu.

Tartışılan meselelerin ülkemizin bundan böyleki gelişmesiyle sıkı sıkıya bağılı olduğunu gözönünde tutarak, biz de bu tartışmaya katılmak, tutumumuzu belirtmek, başlıca tartışma konusu olan «kapitalist olmıyan gelişme yolu»ndan ne anladığımızı açıklamak istiyoruz. Ayrıca, biz bu tartışmaya katılmayı, milletlerarası işçi hareketinin önemli bir problemi olarak başlıca ödevimiz sayarız.

Bununla ilgili olarak, incelenen meselelerin genelliğini, önemini ve ülkemiz için konkreliğini gözönünde tutarak, henüz tartışma niteliğı taşıyan bazı meselelere tekrar dönmek istiyoruz. Anti-empyryalist

milli kurtuluş devrimi yapan ülkemizin, kapitalist olmıyan gelişme yolundan sosyalizm dönemine girmesi için gereken maddi-teknik şartların ve bu şartlara uygun toplumsal münasebetlerin doğmuş olduğunu gözönünde tutarak, özellikle İkinci Dünya Harbinden sonra büyük bir önem kazanan kapitalist olmıyan gelişme yolu problemlerine, önemli cepheleri ve bazı ayrıntılarıyla değinmek istiyoruz.

Bu sorumlu işe girişirken, görüşlerimizi paylaşmıyanların delillerini gözönünde tutarak, konkre olmak istedik. Kapitalist olmıyan gelişme yolunun Türkiye’de uygulanamıyacağını iddia edenler, ülkemizin bugünkü döneminde, üretim güçlerinin gelişme derecesini, özellikle sosyal güçlerin, bu arada işçi sınıfının toplumumuzun gelişmesindeki rolü, yeri ve önemini doğru olarak değerlendiremiyorlar; subjektif isteklerinden hareket ederek Türkiye’yi doğrudan doğruya sosyalist devrime hazır, sosyalizme geçecek kadar gelişmiş görüyorlar. Bu ve buna benzer görüşleri savunanlar, Türkiye’mizi, mekanik olarak, konkre ortama girmeden, bazı genel tezlerin kuyruğuna takmaya yeltenenlerdir. Türkiye’nin kapitalist olmıyan gelişme yoluna koyulmasını gerileme olarak, ülkenin 40 yıl öncesine dönmesi şeklinde kabul edenler, «Bugün Türkiye’de bankacılık sistemi gelişmiştir, tekeller vardır, tarihi sahneye kapitalizm çıkmıştır, kapitalizm gelişmiştir, işçi sınıfı kapitalist olmıyan gelişme yolundan geçmeden Türk toplumunu doğrudan doğruya sosyalizme götürebilecek nitektedir.» diyorlar. Bu görüşlere hattâ bazı işçi liderleri, sendikacılar da katılıyor. Sosyalizmi günün meselesi yapıyorlar.

Bu görüşü paylaşmıyoruz. Zira kapitalizmin belli ölçülerde, belli alanlarda ve hattâ ülke ölçüsünde, belli derecede gelişmiş olması, ülkenin kapitalist olmıyan gelişme yoluna koyulmasına, milli demokrasi devletinin ülkede idare şekli olarak uygulanmasına engel olmaz; tam tersine, ülkenin kapitalist olmıyan gelişme yoluna girmesini kolaylaştırır, sosyalizme geçiş devresini kısaltır, köklü demokratik dönüşümlerin bir an önce gerçekleştirilmesine daha geniş kapılar, imkânlar açar. «*Türkiye’nin özel şartları, gelişmemiş veya az gelişmiş memleketleri birleştiren müşterek vasıflara aykırı düşmüyor, Türkiye’yi bu müşterek şartların yarattığı genel imkânların dışında bırakmıyor.*»⁽¹⁾

Görüşümüze katılmıyanlar arasında, «Mademki Türkiye artık kapitalist yoldan gelişme süresi içindedir, kapitalizmin gelişmesi eninde sonunda sosyalizme götürür», diyenler de var. Bunun gerçek mânasıda, Marksizmi revize etmeğe kalkışan K. Kautski’nin «tekellerin gelişmesiyle kapitalizmin otomatikman yıkılması» teorisine teslim olmak demektir.

(1) Y. Demir «Yeni çağ» sayı 9—10 sf. 562.

Kapitalizmin yavaş, emekçi yığınlarından sayısız fedakârlıklar isteyen sancılı ve eziyetli gelişmesini, dedikleri gibi «kapitalizmin intiharını» beklemeden, kapitalist gelişmenin zincirini burada kırarak, ülkeyi milli demokrasi devletli kapitalist olmıyan gelişmeye yöneltmek; gereken politik, ekonomik ve sosyal temeller kurulduktan sonra da son amacımız olan sosyalizme götürmek, bugün ülkemizin bütün ilerici güçlerinin en önemli ödevidir. Zaten bugün mesele önümüze böyle konulmuştur: Kapitalizmin tam gelişmesini toplumsal çelişmelerin olgunlaşmasını mı beklemek; yoksa halk yığınlarının ölümüne mahkûm ettiği kapitalist gelişmeyi bir an önce durdurabilecek sosyal güçleri bir milli demokratik cephede mi örgütlemek?

Tarihi gelişmenin bugüne kadar ülkemizde yarattığı imkânları, maddi-teknik ve sosyal güçleri küçümsemeden, ikinci yolun ülkemizin bugünkü gerçeklerine uygulanabileceği kanısındayız. Tarihi gelişmemizin içinde bulunduğumuz dönemi de bunu ispatlıyor. İşin zorluğu, meseleye konre yanaşmak, kapitalist olmıyan gelişme yolunun esas prensiplerini ve bu yolun devlet idaresi şekli olan milli demokrasiyi ülkemizin konre şartlarına doğru olarak uygulamaktır.

Anti-emperyalist devrim yapan bazı ülkelerin kapitalist olmıyan yoldan gelişebileceklerine işaret eden *Lenin*, sosyal olayların konre-tarihi tahlilinin önemini defalarca belirterek şöyle demişti:

«*Her hangi bir sosyal meselenin tahlilinde Marksist teorisinin istemi, meselenin içinde bulunduğu şartların tâyini ve tesbitidir. . . Belli bir ülkeyi öteki ülkelerden ayıran konre özelliklerin öğrenilmesidir.*»

Demek oluyor ki, bu gelişme yolunun konre şartlara uygulanmasında çok dikkatli hareket edilmesi, dogmatik bir tutumla değil, hakikaten problemin bütün özelliklerini derin ve, etraflı bir şekilde öğrendikten sonra hayata geçirilmesi çok önemli bir meseledir.

Fakat her hangi bir ülkenin veya ülke grubunun konreliğinin, özelliklerini öğrenilmesi demek, her ülke için mecburi olan bazı genel kanuniyet ve sonuçların tatbikini inkâr etmek demek değildir; tam tersine, kapitalist olmıyan gelişme yolu bir genel kavram olarak anti-emperyalist devrimle milli kurtuluşlarına kavuşan ve son amaçları sosyalizmi kurmak olan bütün ülkeleri çok yakından ilgilendiren bir meseledir. Muhakkak ki, bu genel kavramın genel prensipleri, genel kanuniyetleri her ülkede aynıdır. Tabiatıyla, konre şartlar ne olursa olsun, bu genel prensip ve kanuniyetlerin rolünü, önemini küçümsemek veya büyümsemek ciddi ve çok defa önü alınmaz hatalar doğurur. Hattâ diyebiliriz ki, ülke yeniden emperyalizmin boyunduruğu altına girer ve anti-emperyalist milli kurtuluş, devriminin kazançları yokedilir. Bu genel prensip ve kanuniyetlerin uygulanmasıyla beraber, meseleye konre, diyalektik yönden yanaşmak, genel problemin tezahürünü o bileşik durumda

arayıp bulmak, ana halkaya sarılmak, tipik olanı olmayandan ayırmak, tek sözle kapitalist olmayı gelişme yolunu konkr  ekonom k, politik, sosyal, tarihi, milli ve hattâ mevcut psikolojik şartlara uygulamak, yine üzerinde ciddiyetle ve sorumluluk hissiyle durmamız gereken ve bizce kesin önem taşıyan temel meseledir. Kapitalist olmayı gelişme yoluna moda olmuş (modern) bis teori veya araç olarak tutunmak değil, bu yola, milli kurtuluşlarına kavuşan ülkelerin ekonomik ve politik bağımsızlıklarını sağlayan, milli çıkarlarına uygun normal gelişme yolunu açan, üretim güçleriyle üretim bağıntılarını dengeliyen ve bunların daha sonraki gelişmelerine uygun şartlar yaratan bir konkr  zaruret olarak bakmak gerektir. Ancak bu ışık altında, kapitalist olmayı gelişme yolu tarihi ödevini görür ve gereken sosyal-ekonom k şartları hazırlayıp yarattıktan sonra uygulandığı ülkeyi sosyalizme götürür.

Bizce kapitalist olmayı gelişme yolu, anti-emperyalist milli kurtuluş devriminden sonra doğan sosyalist elemanlar ile mevcut kapitalizm ve hattâ kapitalizm öncesi üretim bağıntıları arasında her yönde ve s z n en geniş anlamında  etin bir savaş devresidir. Henüz ilk adımlarını atan devlet sektörü ile tekelci özel sektör arasında ol m-kalım savaşı devresidir. Bu devrede emekliyen devlet sektörü tekelci özel sektör ve hâlâ mevzilerini koruyan yabancı sermaye tarafından yutulmak, yokedilmek tehlikesiyle karşı karşıyadır. Halbuki devlet sektörünün üstün gelişi, kapitalist olmayı gelişme yoluna ana temel olabilir. Kapitalist olmayı gelişme yolu ne kapitalizmdir, ne de sosyalizm. Ülkenin gelişme seviyesine bağlı olarak, kapitalist ve sosyalist elemanların ve hattâ birçok ülkede kapitalizm öncesi üretim bağıntılarının mevcut olduğu ve bu bağıntılarının birbirine karıştığı, bazan birbiriyle dengeleştiği, bazan da çatıştığı özel bir durumdur.

Bu devrede kapitalizmin *esas* kanununda ve bütün üretimi kapsayan *değer* kanununda kapitalist olmayı gelişmenin faydasına değişiklikler g r lmektedir. Kapitalist olmayı gelişme devresinde henüz sosyalizmin ekonomik kanunları yürürlükte olmasa bile, kapitalizmin ekonomik kanunları da şiddetini ve yıkıcılığını kaybetmek eğilimini gösteriyor. Kapitalist olmayı gelişmenin esas kanunu henüz ilim tarafından tesbit edilmemiş olmasına rağmen, bu bizce artık kapitalist üretiminin, çıkarlarına hizmet eden *azami k r kanunu* değildir. Olsa olsa, kapitalist olmayı gelişmenin bütün özelliklerini kendisinde toplayan, ülkenin politik ve ekonomik yapısını etkiliyen ve hattâ bazı yönlerde değiştiren köklü reformlar, demokratik özgürlükler kanunu olabilir.

Ülkenin milli bağımsızlığa kavuşması, ziraat reformlarının gerçekleştirilmesi, yabancı sermayenin ağalığından kurtulma, pl nlı bir ekonominin uygulanması kapitalizmin ekonomik kanunlarının y -

nünü değiştirebilir; sosyalizmin ekonomik kanunlarının, sosyalist üretim bağıntılarının doğup gelişmesine yol açabilir. Ve bizim anladığımız mânada kapitalist olmıyan gelişme yolunun son eğilimi sosyalist toplumun doğması, gelişmesi olmalıdır. Bu eğilim bazı ülkelerde görölmektedir. Türkiyemizde de biz bunu böyle anlıyoruz. Kapitalist gelişmenin kanunlarının yönlerini değiştirebilmek, kapitalist gelişmeye, kapitalist olmıyan gelişme yönünü verebilmek için gözönünde tutulması gereken prensip durumlar, *ekonomik ve politik* etkenlerdir. Belli şartlarda birbirini tamamlayan, birbirini karşılıklı olarak etkileyen ve bir diyalektik bütün teşkil eden bu iki etken, — *politika ve ekonomi* — anti-emperyalist milli kurtuluş devriminden sonra ilerici güçlerin elinde ülkeyi tam bir ekonomik ve politik bağımsızlığa götürebilir, ve bizim anladığımız mânada kapitalist olmıyan gelişme yolunun geniş halk kitlelerinin faydasına tam zaferi olan sosyalist toplumun kurulmasını sağlar. Aksi halde, toplumun ekonomik — sosyal ve politik yapısını değiştirecek köklü reformlar yapılmazsa, *ekonomi* ile *politika* arasındaki denge iyice bozulur, diyalektik birlik çelişme halini alır, ve çoğu hallerde bu çelişme, devrim yapan halk kitlelerinin zararına, emperyalizmin faydasına çözölür (Türkiyede ve başka ülkelerde olduğu gibi.) Bütün mesele, kazanılan politik bağımsızlıkla, bu bağımsızlığın bekçiliğini yapacak ekonomik dönüşümleri hayata geçirmektir. Yani ekonomik yapı ile üst yapı arasında doğru denge kurmaktır. Bu reformlar ana hatlarıyla kapitalist olmıyan gelişmenin ve milli demokrasi devletinin esas prensipleridir. Bizce bunlar, tarihi, sosyal, ekonomik ve politik şartları birbirine benzeyen bütün ülkelerin, politik bağımsızlıklarına kavuştuktan sonra derhal hayata geçirmek zorunda oldukları genel reformlardır. Bunlar, Komünist ve İşçi Partilerinin 1960 Moskova Bildirisinde de belirtildiği gibi, *ülkenin politik ve ekonomik bağımsızlığını korumak; ülkede askeri üslere karşı, emperyalizme ve emperyalist bloklara, sömürgeciliğin yeni şekillerine ve yabancı tekелci kapitalin ülkeye girmesine karşı savaşmak; diktacı ve despot idare metodlarının uygulanmasını önlemek; geniş demokratik hak ve özgürlükler sağlamak; köklü ziraat reformları yapmak; demokratik ve sosyal dönüşümler gerçekleştirmek ve belli bir devlet politikası uygulamak* olmalıdır.

Hürriyetlerini yeni kavuşan ülkeler genel olarak geri kalmış, sanayileri az gelişmiş, ekonomilerinin ana kolu köy ekonomisi olan tarımsal karakterli ülkelerdir. Bu ülkelerde çoğunlukla ortaçağ ve yarı ortaçağ toprak bağıntıları, toprağı kapitalist şekilde işleme bağıntılarıyla karışır. Çiftçinin çoğunluğu ya topraksızdır, ya da az topraklıdır. Dolayısıyla, milyonlarca topraksız ve az topraklı köylü yığınlarını toprağa kavuşturacak adalatlı bir toprak reformu, devrimin en önemli ve aktüel meselesidir. Bu bir taraftan bu ülkelerin (Türkiyemizde bunlara dahil) ekonomisine hâkim toprak ağalığı mül-

kiyetini yokeder, öte yandan da kapitalist olmıyan gelişme yoluna temel olan üretim güçlerinin gelişmesini sağlar. Toprak reformuyla toprak ağalığından kurtulan köylü yığınları, ülkenin ekonomik ve politik yapısının yenileştirilmesine aktif olarak katılabilirler.

Konkre olarak ülkemizin yapısı buna çok elverişlidir ve toprak reformu, bizde kaçınılmaz bir temel meseledir.

1. Toprak meselesi ve ülkemizdeki özellikleri

Ülkemizin köy ekonomisi sorunlarını öğrenmek, Türk köyünde üretim güçlerinin, üretim bağıntılarının gelişme derece ve özelliklerini öğrenmek demektir.

Burjuva devrimi köklü bir toprak reformu yapamadı. Fakat genel olarak Türk toplumundaki değişimler, köyde sınıf bağıntılarını ve üretim güçlerini oldukça etkiledi; Türk köyünde, derebeylik ve kapitalist üretim bağıntılarının birbirine karıştığı bileşik bir durum meydana geldi. Bu, toprak kiracılığı şekilleri üzerinde de olumsuz rol oynadı. Fakat Türk köyündeki toprak mülkiyeti bağıntıları, üretim güçlerinin gelişmesini desteklemeğe devam etmektedir. Esas üretim aracı olan toprak, Türk köyünün yapısını tâyin eder. Toprağın büyüklüğüne göre, toprağın işlenmesinde şu veya bu şekilde ücretli emekten de faydalanılır.

Türk basını, yapılan toprak mülkiyeti anketlerine dayanarak durumu açıklıyan ilgili istatistikler yayınladı. Köydeki durumun konkre tahlilini yapmamıza, toprak meselesinin ve toprak bağıntılarının açıklanmasında doğru tutum takınmamıza yardım eden bu anket sonuçlarına özellikle önem vermekteyiz.

Köy ekonomisi, ülkemiz ekonomisinin temel koludur. Aktif ahalinin yüzde 75-nden çoğu ziraatle uğraşır. Ülkemiz milli gelirinin % 55-ini ve ihracatımızın % 80—85-ni köy ekonomisi sağlar. Durum böyleyken, Türk köyünde üretim güçleri çok az gelişmiş olduğundan, işlenmeye elverişli binlerce hektar topraktan faydalanılmaz. Ülkemizde işlenir topraklar 23 milyon hektardan fazla değildir. Bu toprakların çoğu büyük çiftlik sahiplerinin mülküdür. 300 dekardan çok toprağa sahip olan çiftçi ailelerinin sayısı 76,000 kadardır. Bu, bütün çiftçi ailelerinin ancak % 2-sidir. Fakat bu % 2-yi teşkil edenler 6,346,000 hektar toprağa, ya da ülkemizin işlenir toprağının % 44-ne sahiptir. Yine bunlardan 21,000 çiftçi ailesinin elinde 3,811,000 hektar toprak birikmiştir; bir başka deyimle işlenir topraklarımızın % 19.6-nı ellerinde tutarlar. Aynı zamanda, 773,000 çiftçi ailesi (bütün çiftçi ailelerinin % 30.6-sı) 836,000 hektar toprağa sahiptirler ki, bu miktar, işlenir toprakların ancak % 4.3 dür ve her ailenin en çok 20 dekar toprağı vardır. Ziraatle geçinenlerimizin % 16-nı teşkil

eden büyük bir kitle, ya da 489,000 çiftçi ailesi Türkiye'mizin topraksız köylüleri, köy proleterleridir. Bunlar, toprak ağalarının en çok sömürdükleri köylü aileleridir. Bu rakamların gösterdiği gibi, bugün ülkemizde 15 milyondan çok, topraksız ve az toprak köylü, vardır. Topraksız ve az topraklı köylülerin çoğu, işçi sınıfının yedek ordusudur. Türk proletaryasının en önemli kaynaklarıdır.

Devlet İstatistik Enstitüsünün, köylerimizin sosyal, ekonomik ve coğrafi durumları hakkında düzenlediği anketin sonuçlarına göre, 18 milyon kişinin yaşadığı 35 bin köyümüzden 15 binden çoğunda okul yoktur. 10 binden fazla köyümüzün de civarı ile ulaşımını sağlayacak, motorlu araçların çalışmasına müsait yolu bulunmamaktadır. İlçe ve bucak merkezleriyle telefon irtibatı olmayan köylerin sayısı 28 binin üstündedir.

Evlerin yapılışında kullanılan malzemeye göre, 8 bin 635 köyümüzde evler kerpiçten, 15 bin 753'ünde taştan, 540'ında tuğladan, 1,805'inde hımsıtan, 4 bin 553'ünde tahtadan (ahşap), 114'ünde kamıştan, 3 bin 624'ünde karışık malzemeden yapılmış, 358 köydeki evlerin de nelerden yapıldığı tesbit edilememiştir. 17 bin 197 köydeki evlerin damları ise topraktır.

Türk köyünün manzarası, toprak bağıntılarının tahlili, toprak meselesinin Türkiye ekonomisinin temel ve aktüel problemlerinden biri olduğunu bütün çıplaklığı ile öne sermektedir.

Anti-emperyalist devrim (1919—1923) burjuva devriminin bütün sorunlarını çözemedi. Bu arada toprak meselesi de çözülemedi. Toprağı işliyenler toprağa kavuşamadılar. Burjuva devrimi ilk adımında durakladı, gelişmesinin ikinci safhasına, toprak devrimi safhasına geçemedi.

Köylü yığınları yalnız milli bağımsızlık uğrunda değil, aynı zamanda sınıfı çıkarları için de savaştılar. Burjuva devriminin birinci safhasında burjuvazinin ve köylülerin menfaatleri birbirine uygun düştü. Bu, milli kurtuluş, yabancı, emperyalistlere karşı savaş devresiydi. Burjuvazi de, köylüler de emperyalistlerden çekiyordu. Burjuvazi, milli kurtuluş hareketinde köylülerin rolünü iyi biliyor ve kavırıyordu. Bu devrede köylülere bol vaatlerde bulundu. Bununla ilgili olarak, Atatürk'ün «*Memleketin efendisi köylüdür*». sözleri ilgi çekicidir.

Milli kurtuluş hareketinin birinci devresi başarıyla sonuçlandı. Emperyalistler ülkeden kovuldu. Onun başlıca dayanağı olan sultanlık yıkıldı. Cumhuriyet ilân edildi. Köylü yığınları ekonomik istemlerini gerçekleştirmek, milli kurtuluş hareketinin ikinci devresine, toprak devrimi safhasına geçmek eğilimini gösterdiler. Fakat bu teşebbüs, artık oldukça güçlenmiş, devlet idaresine hâkim burjuvazinin saldırısına uğradı. Türk burjuvazisi devrimden sonra köyde derebeylik artıklarıyla sıkı sıkıya bağlandı. Hattâ uzun yıllar Türki-

yede toprak meselesinin varlığını kabul etmek bile istemedi, ülkede ve özel olarak köyde sınıflar ve sınıf mücadelesi olduğunu inkâr etti, inkâr ediyor.

Cumhuriyet Halk Partisinin 1935 yılında IV. Kongresinde kabul edilen programında bu hususta aynen şu satırlar yazılıdır.

«Biz Türk halkını çeşitli sınıfların toplumu olarak değil, bir bütün olarak kabul ediyoruz. Küçük çiftçiler, küçük esnaflar, işçiler, serbest meslek sahipleri, sanayiciler, büyük toprak sahipleri, mutaaahhitler, küçük ve büyük tüccarlar Türk toplumunun başlıca emekçi gruplarıdır. Bu grupların her birinin emeği, öteki grupların ve bütün toplumun yaşaması ve refahı için zarfıdır.»⁽¹⁾ Böylece, Türk burjuvazisi, emekçilerin sınıf şuurunu körletmek, ve burjuva toplumunu sarsan sınıf mücadelesini bastırmak istiyordu.

Türk burjuvazisi bir sınıf olarak zamanın kendisine yüklediği tarihi ödevi yerine getiremedi. İlericiliğini çok erken kaybetti ve köylece ülkemizin gerek ekonomik, gerekse politik gelişmesinin temel problemlerini, bu arada toprak meselesini çözemedi. Ülkemiz, kazandığı politik bağımsızlığa rağmen, ekonomik bağımsızlık sağlayamadı, milli çıkarlarımıza en uygun idare şekli sıfatıyla kapitalist olmıyan gelişme yoluna koyulamadı.

Bugün ülkemizde bütün ekonomik, politik ve sosyal olaylar, toprak meselesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Adaletli bir toprak reformunun bugüne kadar yapılmamış olması, köyde üretim güçlerinin normal gelişmesini köstekler. Geçmişte olduğu gibi, bugün de toprak meselesi, ülkemizin bağımsız ve normal gelişmesinin temel dâvasıdır.

Komünist ve İşçi Partilerinin 1960 Bildirisinde de belirtildiği gibi, milli kurtuluşlarına kavuşan az gelişmiş ülkelerde «*derin, etrafli ziraat reformları yapılmadıkça, geçim meselesini çözmek, köy ekonomisinde ve sanayide üretim güçlerinin gelişmesini köstekliyen ortaçağ kalıntılarını silip süpürmek imkânsızdır.*»⁽²⁾ Bu durum, ülkemiz için de doğrudur, Bizde büyük toprak mülkiyetini yokedecek, topraksız ve az topraklı köylü yığınlarını yeter miktarda toprağa kavuşturacak bir toprak reformu yapılmadan, tarımsal niteliği ağır basan ülkemiz hiçbir zaman normal gelişmesini sağlayamayacaktır. Dolayısıyla, biz, Türkiyenin ilerde kapitalist olmıyan yoldan gelişmesini, ekonomik anlamda, her şeyden önce ziraat reformlarının gerçekleştirilmesinde ve ülkemizin sanayileştirilmesinde, bağımsızlığımızda görüyoruz. Şimdiye kadar hazırlanan sözümona toprak reformları, Türk toplumundaki, özel olarak Türk köyündeki sosyal-ekonomik gelişmeleri çözemediği gibi, bu gelişmeleri daha da derinleştirdi, derinleştiriyor.

⁽¹⁾ Bak: «Yön» — 7 Ekim 1962, sayı 47, sf 5 ve 19.

⁽²⁾ Bak: BİLDİRİ, 1960, sf 30.

Anti-emperyalist milli kurtuluş devriminden sonraki hükümetler, köydeki ortaçağ ve yarı ortaçağ ziraat bağıntılarını tamamen yıkmadılar. Hattâ ülke çapında üretim güçlerinin kapitalist yoldan gelişmesini bile sağlayamadılar. Burjuva devriminden sonra nispeten sanayie, ticarete ve ekonominin daha başka kollarına giren kapitalist üretim bağıntıları, zireet reformları yapılmadığından, köyümüze giremedi. Kapitalizm Türk köyünde cılız kaldı, dal-budak salamadı, büyüyüp gelişemedi. Dolayısıyla, ülkemiz bugün Orta-Doğunun en gelişmiş ülkesi sayılmakla beraber, tarımsal niteliğini korumuş, sanayii az gelişmiş bir ülkedir.

Biz toprak reformunu ülkemizde bazı özellikleriyle, daha konkre görüyoruz. Bu özellikler bize benzeyen bazı ülkelerde de belki böyledir, hiç olmazsa genel hatlarıyla bizde olduğu gibidir. Gözönünde tuttuğumuz bugünkü konkre durumdan genel hatlarıyla ne anlıyoruz?

1) Ülkemizde toprak reformunun başlıca amacı, köyde üretim güçlerinin normal gelişmesini köstekliyen büyük toprak mülkiyetini ortadan kaldırmak olmalıdır.

2) Toprak reformunun temeli, büyük özel toprakların, Vakıf topraklarının, işlenmeyen toprakların kamulaştırılarak topraksız ve az topraklı köylü yığınlarına parasız dağıtılmasına dayanmalıdır.

3) Kamulaştırılan toprakların bir kısmı milli önemde bir bütün teşkil ediyorsa, bu topraklar ya olduğu gibi örnek kooperatifler haline getirilmeli, ya da devlet çiftliklerine verilmelidir.

4) Mevcut devlet çiftlik ve meraları korunmalı, diğerlerine örnek çiftlikler haline getirilerek geliştirilmelidir.

5) Sosyalizme geçinceye kadar rant-icar münasebetleri, milli demokrasi devletin ve köylü yığınlarının çıkarlarına uygun olarak ayarlanmalıdır.

6) Son amacımız, kapitalist olmıyan gelişme yolundan geçerek, gereken maddi-teknik şartlar olgunlaştıktan sonra sosyalizmi kurmaktır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için Lenin'in «Kooperatif plânı»nın genel hatlarıyla konkre şartlarımıza tatbikini zaruri buluyoruz.

Bütün bu sorunların kapitalizmin şartlarında çözülemeyeceğini, başka ülkelerin olduğu gibi, Türkiyemizin de tarihi tecrübesi defalarca ispatlamıştır. Kapitalizm toplumsal formasyon olarak, emekçi yığınlarının, özellikle emekçi köylülerin durumunu düzeltemeyeceğini, varlığının bütün tarihi devirlerinde ve her konkre ülkede sayısız örneklerle göstermiştir.

Ülkemize çok daha geç, yenilikçilik ve ilericiğini kaybettikten sonra, ihtiyarlığında, emperyalizm çağında giren kapitalizm, Türk toplumunu yenileştirmekten çok uzaktır. Sosyalist devrime gebe kapitalizmin, halk yığınlarına artık yoksulluktan başka verecek bir şeyi kalmamıştır.

Marksist-Leninist teori öğretir ki, emekçi yığınlarının yoksulluktan ve yıkımdan kurtulması, şehirle köy arasındaki bağdaşmaz çelişmelerin yokedilmesi, ancak kapitalist üretim şeklinin yokedilmesiyle mümkündür.

Ülkemizin bugünkü konke şartlarında, yalnız *sosyalist eğilimli kapitalist olmıyan gelişme, emekçi yığınlarının çıkarlarına uygun köklü sosyal-ekonomik reform ve dönüşümlerle toplumumuzda ve köyümüzdeki sosyal çelişmelere son verebilecek ve ülkemizin daha sonraki sosyalist gelişmesine yol açacak biricik doğru yoldur.*

II. Ülkemizin endüstrileştirilmesi problemleri

Ülkemizin endüstrileştirilmesiyle ilgili problemleri doğru anlıyabilmek ve bundan böyleki gelişmesinin dayanıklı eğilimlerini doğru çözebilmek için bugünkü durumun reel olarak değerlendirilmesi gerekir. Bu, ülkemiz endüstrisinin, üretim güçlerinin gelişme derecesini, karakterini, bu gelişmenin ana halkasını, esas eğilimini göstermek ve anlamak demektir.

Doğrudan doğruya Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin kısılcımlarıyla tutaşan burjuva devrimi, üretim bağıntılarını, nispeten üretim güçlerinin karakterine uygun olarak dengeleştirdi. Burjuva devrimi, böylece, gelişen yeni üretim güçleriyle, bu güçlerin daha sonraki gelişmesini köstekliyen eskimiş ortaçağ-kölelik bağıntıları arasındaki anlaşmazlığı çözdü, Burjuva devrimi, yarı ortaçağ, yarı sömürge niteliğinde olan Türkiyeyi, başlıbaşına bir milli burjuva devleti haline getirmek ödevini yüklenmişti. Zaten burjuva devriminin ilerici karakteri de zamanın bu tarihi ödevini nispeten yerine getirmesindedir. Fakat burjuva devrimi, bu ödevi zikzaklarla, büyük aralık ve tereddütlerle Türk toplumunun hayatına geçiriyordu. Bunun başlıca nedenleri, bir yandan eski derebeylik düzeninin korunmasını istiyen ve emperyalistlerle işbirliği yapan sınıfların şiddetle karşı koymaları, öte yandan da devrime katılan güçlerin çeşitli menfaatler peşinden koşmalarıdır. Fakat bütün bu olumsuz ve eksik taraflarına rağmen, burjuva devrimi, Türkiyenin gelişmesinde kapitalizm devrini açtı. Ve burada durakladı. Köklü reformlara, dönüşümlere girişemedi. *Objektif şartları sübjektif istemlerle değiştirdi. Kapitalist olmıyan gelişme yoluna geçemedi.*

Devrimden sonra milli önemi olan bütün işletmeler (maden ocakları, demir yolları vb.) yabancı kapitalistlerin elindeydi. Milli burjuvazi,

yabancı kapitalistlerin, ülkenin ekonomik hayatına karışmaları imkânlarını sınırlandırmak, ülkenin bağımsızlığını sağlayarak kendi mevzilerini sağlamlaştırmak istiyordu. Böylece, milli burjuvazi, bu işletmeleri devletleştirmek zorunda kaldı; *etatizm politikasına* geçti; *Kemalizmin ekonomik politikasının özellikleri etatizmde belirdi, konk-releşti.*

Etatizm, Türkiye'ye özgü devlet kapitalizmidir. Ülkemizdeki etatizm, bir yandan devletin ekonomik hayata girmesiyle, öte yandan da özel teşebbüsün, özel sermayenin teşvik edilmesiyle karakterize edilir. Etatizm, ülkemizin sanayi gelişmesinde önemli ve olumlu rol oynamıştır. Etatizm, ülkemizin geriliğinden, Türk burjuvazisinin henüz ilk adımlarını atan milli sanayie büyük miktarda sermaye yatırımları yapmaktan korkmasından ve ülkede ekonominin gelişmesini sağlayabilecek sanayi kollarının olmaması zorunluğundan doğmuştur.

K. Marks'ın belirttiği gibi, *«kapitalist üretiminin başlangıcında, bazı üretim kollarının, bu devrede ayrı ayrı kimselerde bulunmayan kapitale ihtiyacı vardır.* Milli burjuvazi de etatizm yoluyla ülkemizde halkın bütün gelir kaynaklarından (özellikle vergilerden) faydalanmasını bildi; arzusunu gerçekleştirerek milli sanayiın bazı önemli kollarını kurdu.

Türk burjuvazisi, onun propagandası etatizmi bütün halkın «refahını» sağlayan bir sistem olarak göstermeğe çalıştılar. Burjuvazi ve burjuva iktisatçıları, devletleştirilen işletmelerin *«halk mülkiyeti»* olduğu iddiasının yıllarca reklâmını yaptılar. Burjuva devriminden sonra Türkiyede *sınıfsız bir toplumun doğduğu; bu toplumda zenginin ve fakirin, sömürenin ve sömürülenin olmadığı, devletin bütün milletin «refahını» koruduğu masalları, burjuva politikacılarının, piyasa kalemşörlerinin bugün bile geveledikleri tantanalı sözlerdir.*

Yine bunların iddialarına göre, *«kapitalizmle savaş demek olan etatizm, hakiki bir devlet sosyalizmidir».* Gerçekte, etatizmin hayata geçirilmesi her şeyden önce milli burjuvazinin çıkarlarına uygundu. Bunu, Atatürkün kendisi de şöyle itiraf etmişti:

«Bugün Türkiyenin gerçekleştirdiği devletçilik, XIX. yüzyılın sosyalist düşünürlerinden alınmamıştır. Bizce, devletçiliğin temeli, özel teşebbüs ve özel faaliyet olmalıdır; fakat büyük milletin ve geniş ülkemizin bütün ihtiyaçlarını gözönünde tutarak ekonominin devlet tarafından kontrolü gerektir.»⁽¹⁾

Devletçilik sisteminde Türk burjuvazisi oldukça kuvvetlendi. Tekelci karekterde sermaye birlikleri kuruldu. Daha sonraları bu tekelci birliklerinin menfaatleri etatizmle çatışmağa, çelişmeğe baş-

⁽¹⁾ «Atatürkün özlediği Türkiye'yi kurabildik mi?», «Yön» 7 Kasım 1962.

ladı. Etatizmden uzaklaşma eğilimleri belirdi. 1950 yılından sonra, önceleri yavaş, çekingен adımlarla, sonraları daha hızlı ve enerjik hareketlerle etatizmden uzaklaşıldı. İlk Menderes kabinesinin deklâ-rasyonunda «devletin ekonomik hayata karışmasının mümkün olduğu kadar sınırlandırılması, özel faaliyetin azami miktarda geniş-letilmesi gerektiği» belirtiliyordu.

Devlet sektörünün sınırlandırılması neticesinde, özel sermayenin faaliyetine geniş alanlar açılacağı fikri de ileri sürülüyordu. Başka deyimle, hükümet deklârasyonunun ve yarım ağızla söylenen bu söz-lerin arkasında, burjuvazinin, «*devlet kapitalizmi, devlet sektörü azami kâr sağlamamıza engel olduğundan, şekli değiştirilmelidir*» düşünceleri saklıydı. Menderes hükümetinin «*her mahallede bir milyoner*» poli-tikasının temeli, devlet sektörünü yoketmek prensipine dayanıyordu. Tekelci burjuvazi amaçlarını gerçekleştirebilmek için yabancı ser-maye ile bağlanma yollarını aradı. Devletin ekonomik hayata karış-masını sınırlandırmak için de yine yabancı sermayenin yardımına sarıldı. Meclis, 1951'de «yabancı sermaye yatırımlarını teşvik» kanununu kabul etti. Böylece, Demokrat Parti, milli menfaatler zararına, ekonominin bütün kollarına gittikçe daha çok özel (yabancı ve yerli) sermaye yatırmak politikasını hayata geçirdi. Böylece, yabancı ve yerli özel sermayeye faaliyet imkânları verilmesini ısrarla isteyen Amerikan tekellerinin de arzuları yerine getirilmiş oldu. Ameri-kan sermayesinin «yardımı» ile «Türkiye sanayi kalkınma bankası» kuruldu. Bankanın tüzüğünde, *yabancı ve yerli özel sermayenin sanayie celbedilmesine çalışılacağı* özellikle belirtiliyordu. Aradan çok geçmeden, yabancı ve yerli sermayenin birleştiği yeni kumpanyalar kuruldu. Türkiye ekonomisi böylece yavaş yavaş Amerikan, Batı Almanya ve başka devletler tekellerinin bağımlılığı altına girdi.

Burjuvazi artık yeter derecede kuvvetlenmişti. Böylece tekelleşen burjuvazi, yabancı sermayenin baskısı altında etatizmden gittikçe uzaklaştı, etatizm bayrağını fırlatıp attı.

Bugün ekonomimizin ana kollarına, çıkarlarına uygun olarak baskı yapan yabancı sermaye, yerli büyük sermaye ile ortaklaşa devlet sektörünü yutmak için dış biliyor. Kemalist devriminin başlıca ka-zançlarından sayılan devlet sektörü, bugün dağılma, özel ve yabancı sermayeye terk edilme, teslim olunma tehlikesiyle yüz yüzedir. Devlet sektörünün verimli olmadığından, zararına çalıştığından sık sık söz eden yönetici çevreler de, gerçekte özel sektöre yardım ediyorlar. Ülkemizde, tekelci özel sermaye ile devletin kaynaşması halleri git-tikçe daha açık olarak görülmektedir. Devletin, tekeller, özel sermaye tarafından baskı altına alındığı, bugün ülkemizin ekonomik ve poli-tik hayatının inkâr edilmez gerçeklerindendir.

Üretim güçlerinin yoğunlaştığı devlet sektörü korunmalı, takviye edilmeli, çağdaş teknikle donatılmalıdır. Devlet sektörü ekonominin

ana kolu olmalıdır. Özel sektöre tâbi, ek değil, özel sektörü yönetecek, onun gelişmesini ayarlayacak güçte olmalıdır.

Partimiz, devlet sektörünü onun doğduğu günden beri desteklemiştir. Ülke ekonomisinin gelişmesinde önemli rol oynayan, milli bağımsızlığımızı olumlu yönde etkileyen bu sektörün daha da gelişip kuvvetlenmesi için elinden gelen her şeyi yapmış, her tedbiri almıştır. Partimizin dokümanlarında da belirtildiği gibi, «*Türkiye Komünist Partisi, devlet sektörünü, onun geliştirilmesi, kuvvetlendirilmesi işini, memleketin ekonomik ve politik bağımsızlığı üzerinde yapacağı etkiler açısından ele almış, onu halkın gözünden düşürmek isteyenlere karşı mücadeleyi önemli bir vazife saymıştır.*»⁽¹⁾

Ülkemizin kapitalist olmayan yoldan gelişmesi, devlet sektörüne gereken imkânları vererek, ekonomimizin genel gelişmesini ayarlayabilir. Bu devrede durmadan genişleyip gelişerek yeni bir öz kazanan devlet sektörü, ekonomimizin yönetici kolu olarak üretim güçlerinin orantılı gelişmesini sağlar.

Genel olarak devlet sektörü, az gelişmiş ülkelerde ilerici, devrimci rol oynar, ülkenin ekonomik gelişmesine yardım eder, emekçi yığınlarının durumunu nispeten düzeltir.

Bugün ülkemizde ağır sanayi işletmelerinin kurulması, hiç olmazsa kendi ihtiyaçlarımızı karşılayacak ağır sanayi kollarının geliştirilmesi, toplumumuzun çözüm bekliyen en önemli sorunlarıdır. Zengin ham madde kaynaklarına sahip 30 milyonluk Türkiyemiz için bu bir zarurettir.

Ülkemizin ekonomik gelişmesinde belli olumlu rol oynamasına rağmen, Türk etatizmi kısır kaldı. Bu etatizm, sanayimizin gelişmesinde kapitalist yoldan ayrılamadı. Önce, daha çok kâr getiren ve yatırılan sermayenin tedavülünden daha çabuk döndüğü hafif sanayi kollarının kurulmasına sarıldı. Ağır endüstri kuramadı. Bunun tabii bir sonucu olarak da, milli burjuvazi, zamanındaki bütün çabalarına rağmen, ülkeyi yabancı sermayeye bağımlılıktan kurtaramadı.

Ülkemiz, ağır sanayiın temel kolları kurulup geliştirilmekle, yabancı tekellere, emperyalist devletlere bağımlılıktan, yabancı ve yerli tekелci kapitale hizmetkârlıktan kurtulur. Gelişmiş ağır sanayi, ekonominin diğer kollarına üretim araçları sağlar; köy ekonomisini, hafif ve gıda maddeleri sanayi kollarını yeni ve randımanlı üretim araçlarıyla donatır. Ülkemizin, *geri kalmış ziraat ülkesi niteliğinden çıkarak, gelişmiş sanayi — ziraat ülkesi* olmasıyle milli getirimiz artar, emekçilerin hayat seviyesi de normalleşir.

Tabiatıyla, emperyalistler, yabancı tekeller, Türkiyemizi sanayii gelişmiş, bağımsız, ve artık tekелci yabancı sermayeye bağımlı olmayan bir ülke olarak görmek istemezler. Türkiye gibi zengin bir

(1) Bak: «Yeni çağ», sayı 9—10, sf 560—561.

ham madde kaynağını ve stratejik üssü ellerinden kaçırmak hiç de işlerine gelmez. Türkiye emperyalist devletlerin sanayi mamullerine elverişli bir pazardır. Yabancı sermayenin ülkemizi geliştirmek niyetinde olmadığı, yıllardan beri Türkiyemizi emperyalist çıkarlarına kullandığı gerçeğini bugün resmi çevreler, hattâ Başbakan İnönü bile itiraf etmek zorunda kalmışlardır. Fakat ülkemiz, kuru itiraflarla, emperyalistlerin önümüze attığı kemikle, yabancı tekelci sermayenin himmetiyle kalkınamaz. Enerjik tedbirler almak gerektir:

Ancak ve ancak köklü ziraat reformları yapan, başka devletlerle milli çıkarlarına uygun eşit haklı ticaret münasebetlerinde bulunan, sanayiini geliştiren ve toplumsal düzenini demokratlaştıracak gerçek tedbirler olarak anti-emperyalist, anti-monopolist, milli çıkarlarımıza uygun bağımsız bir politika uygulayan bir Türkiye, önünde bulunduğu milli felâket uçurumundan kurtulabilir; devrimci, demokratik dönüşümler yoluna, kapitalist olmıyan gelişmeye geçebilir.

III. Yabancı sermaye sorunları

Askerî, teknik, ekonomik «yardım», borç ve krediler, bankalar ve dış ticaret sistemi, devlet yatırımları ve özel yatırımlar yoluyla ülkemize giren yabancı sermaye, acı bir geçmişî hatırlatır. Bugün önümüzde inkâr edilmez bir gerçek, geçmişte unutulmaz bir tecrübemiz var. Türkiyemiz ağır «kapitülasyonlar» devrini yaşamıştır. «Truman doktrini» ve «Marşal plânı»nın yüklediği borçları hâlâ ödüyoruz. Menderes-Bayar idaresinin yaralarını tedavi edemedik bugüne kadar. «Sosyal adalet», «köklü reformlar» vaatleri Meclis dosyalarında kaldı. Bugün Türkiyemiz, tekelci yabancı sermayenin kafesinde yaralı aslan gibi çirpinip durur.

Yıllar boyunca yardım maskesiyle, Türkiyeyi kalkındırmak sözleriyle, özellikle İkinci Dünya Harbinden sonra ülkemize hızla akan yabancı tekelci sermayenin niteliğini şu üç sözle özetleyebiliriz: *Ekonomik ve politik bağımlılık, gerilik ve milli gelirden insan başına yılda 163 dolar düşen sefil bir hayat seviyesi. . .*

Ülkemiz bugün yabancı sermayenin sömürme alanıdır. Amerika, Batı Almanya, İngiltere, Fransa, Belçika, Hollânda, Danimarka v.b ülkelerin 240-dan fazla tekel ve özel firmaları, ekonomimizin tekeli kâr getiren alanlarına, özellikle maden, petrol ve hafif sanayi kollarına sermaye yatırmakta birbirleriyle yarışıyorlar. Gerici çevreler, tekelci yabancı sermayenin ülkemize serbestçe girebilmesi için gereken bütün kolaylıkları gösterdiler. Menderes idaresi zamanında kabul edilen özel kanunlarla, yabancı sermayenin ekonomimizin bütün kollarına kolayca girebilmesi sağlandı. Yabancı sermayeye özel haklar tanındı. Yabancı sermayenin bütün kârlarını döviz olarak

Ülkemizden serbestçe çıkarması, özel bir kanunla kabul edildi. Yabancı sermayenin baskısı altında, Türk lirasının kıymeti 3 defadan fazla düşürüldü. Zamanında 2.80 TL değerinde olan bir Amerikan doları, bugün resmi kur üzerinden 9 TL, karaborsada ise 10 TL-dan fazladır. Bunun sonucu olarak, o zamana kadarki borçlarımız otomatikman 3 defadan fazla arttı ve ülkemiz kısıvrak enflasyonun kırsacına girdi.

Bugün Türkiyenin yabancı ülke ve bankalara 3 milyar 600 milyon dolar borcu vardır. Yapılan hesaplamalara göre, bu miktar, ülkemizin bütün altın ve döviz yedeklerinden 25 defadan daha çoktur. . .

Bizce yabancı sermaye, özel bir önem taşıyan, dikkatle incelenmesi gereken sorumlu bir meseledir. Bugün lkemizde tartışma konusudur. Yabancı sermayeye doğrudan doğruya hücum edenler olduğu gibi, denize düşenin yılana sarılması misali ona tek kurtuluş ve gelişme aracı olarak sarılanlar da var. Bu tutumları eleştirmek zorundayız.

Ülkemizin envestisyon ve kredi olarak yabancı sermayeye ihtiyaı vardır, ve uzun bir gelecekte de buna ihtiyaç duyacaktır. Fakat bunu söylerken, tutumumuzu açıklamak istiyoruz. Yabancı sermaye derken, ülkemizi, ebediyen emperyalizmin ham madde kaynağı olmağa mahkûm eden, normal gelişmemizi köstekliyen, sinsi amaçlar ve çeşitli şartlarla ülkemize girerek milli bağımsızlığımızı tehlikeye sokan sermayeyi kastetmek istemiyoruz. Partimiz, her zaman ve her konkre durumda bu cinsten sermayenin olumsuz niteliğini halkımızın önüne sermiştir. Partimiz, bu çeşit sermayenin, emperyalist ortaklarıyla beraber ülkemizin zenginliklerini soyan yerli büyük sermayenin ve gericilerin çıkarlarına hizmet ettiğini halk yığınlarına duyurmuştur.

Ülkemiz bugün yabancı sermayenin baskısı altında emperyalizmin roket rampası, barut fıısıdır. Nato yesi olmak, milli çıkarlarımız zararınadır; *Atatürkün «yurtta sulh, cihanda sulh»* parolasına aykırıdır. Türkiyemiz bugün Orta-Doğuda emperyalizmin bekçiliğini yapıyor.

Milyarlarca borcuyla emperyalist harp arabasına koşulan ülkemiz, 500 bin kişilik bir ordu beslemek, bütçe gelirlerinin % 40-ndan fazlasını dolaylı ve dolaysız olarak askeri masraflara ayırmak zorunda bırakılıyor. Emperyalizm, kumandasına da karıştığı ordumuzdan Kore halkının milli kurtuluş savaşını ezmekte faydalandı. Süveyş krizi günlerinde, ülkemizi de s olarak kullandı. 1958 Irak devrimini bastırmak hazırlığında ordumuzu istediği şekilde kullanacağını gösterdi. Kıbrıs halkının bağımsızlık mücadelesini bastırmak için, Trkiyemizden, NATO-nun sil deposu olarak faydalandı.

Bu durum karşısında TKP, lkemizdeki ağır çalışma şartlarına rağmen, halk yığınlarına, Türk hükümetlerinin dünya barışını teh-

likeye sokan halk aleyhtarı niteliğini her fırsatta anlatmıştır. TKP, özellikle, Kıbrıs olaylarının ülkemizi bir yıkım harbine sürüklemek eğilimi gösterdiği günlerde, «gerici çevreler tarafından körüklenen şövizmin hemen hemen halk yığınlarını kapsadığı o olağanüstü durumda», cesaretle Türk halkına seslenerek emperyalizmin ve gericilerin oyunlarını açıklamıştır.

Tekelci yabancı sermaye nüfuzunun ülkemizdeki ve ülkemiz durumunda olan başka ülkelerdeki konkre sonuçlarını gözönünde tutarak, bu cins sermayenin ülkemize girmesine, yeni bir kapitülasyonlar devri açmasına katiiyetle karşıyız.

Biz, coğrafi ve ekonomik özelliklerimize uygun ve orantılı olarak ülkemizin üretim güçlerini geliştirecek, bağımsız ve tarafsız politika yürütmemize imkân verecek sermayeye, envestisyon ve kredilere ihtiyaç duymaktayız. Bu, ülkemizin ekonomik kalkınmasını kolaylaştıracak gerçek bir yardım olur. Böyle bir yardım, aynı zamanda, bize, kredi aldığımız ülkelerle eşit şartlara dayanan ticaret yapmaya, bağımlığımızı çığnıyen emperyalist devletlere yok pahasına satmak zorunda bırakıldığımız kromumuzu, tütünümüzü, pamuğumuzu, ve köy ekonomisinin diğer birçok ürünlerini bu devletlere iyi fiyatlarla satmaya elverişli yolları açar. Böylece, dengeli bir dış ticaret sistemi kurarak, her yıl dış ticaret bilançosunda beliren milyonlarca açığı önlemiş oluruz.

Ülkeler arasında gerçek yardımlaşma vardır. Türk halkı bu şekilde yardımlaşmanın ve yardımın niteliğini iyi bilir. Bu yardım bize vaktiyle politik bağımsızlık, ekonomik bağımsızlık sağlamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında, en sıkıntılı günlerimizde yurdumuzu kalkındırmağa gelen, ülkemizdeki ilk beş yıllık (1929—1933) kalkınma plânı genel tutarının % 33-nü faizsiz krediyle garanti altına alan bu yardımdır.

Atatürk zamanında «ölmez Türk-Sovyet dostluğunun yıkılmaz âbideleri» denilen Nazilli ve Kayseri dokuma kombinaları bu yardımla kuruldu. Bu kardeşçe, menfaat gözetmez yardım, bize, *Atatürkün* «Karagün dostumuz» dediği ve dünyada ilk olarak toprak köleliğini, kapitalist düzenini yıkarak işçi-köylü idaresini, insanın insana kulluk etmediği sosyalist düzeni kuran, halklara milli kurtuluş, sosyalist devrimleri yolunu açan, büyük Lenin'in diyarı, Sovyet ülkesinden geldi; milli kurtuluş hareketinin en ağır günlerinde, Türk halkının bir millet olarak ölüm-kalım savaşı yürüttüğü o tarihi devrede bize dostça elini uzatan büyük komşumuzdan geldi.

Bundan birkaç yıl önce işletmeye açılan soda ve büyük cam fabrikaları yine bu yardımla kuruldu.

Ve eğer İkinci Dünya Harbinden sonra Türkiye'nin emperyalist blok ve paktlara girmesiyle iki iyi komşu ülke arasındaki münasebetler bozulmayıp, ülkemiz Amerikan harp makinesi ve tekellerinin

kıskacına girmeseydi, memleketimizde kimbilir daha böyle nice fabrikalar kurulacaktı.

Türkiyede de bir «Assuan» barajı, Arap ülkelerinde, Hindistanda, Pakistanda, Endonezyada ve daha birçok ülkede Sovyetler Birliğinin kardeşçe yardımıyla kurulan yüzlerce işletmeden hiç olmazsa ihtiyaçlarımızı karşılayacak olanları kurulamaz mıydı?

Böyle bir yardım ve kredi, Demokratik Almanya Cumhuriyetinden, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyetinden, Polonya, Romanya ve Bulgaristan Halk Cumhuriyetlerinden v.b. sosyalist ülkelere de sağlanabilir. Özellikle coğrafi şartları bize çok uygun olan komşumuz Bulgaristan Halk Cumhuriyeti ve Azerbaycan Sosyalist Cumhuriyeti, köy ekonomisi problemlerinin çözümünde, kooperatifçilikte, barajlar kurulmasında, eğitim, öğretim, kültür ve sağlığı koruma meselelerinin çözümünde, faydalı tecrübeleriyle ülkemize çok verimli yardımda bulunabilirler.

Ülkemizde normal bir gelişme sağlanabilir. Yeter ki ülkemiz, emperyalizmin bloklarından çıksın, milli menfaatlerimize ve dünya barışına uygun tarafsız bir politika yürütsün.

Bu durum karşısında ülkemizin birçok sorunlarının çözümü, iktidar partilerinin yabancı sermaye politikasına karşı takınacakları tutuma bağlıdır. Bu tutum iki yönlü olabilir: Ya «eski tas, eski hamam» hikâyesine, milli hiyanet politikasına devam ederek, tekelci yabancı sermayenin kuyruğuna takılmak, ki bugün bu politik hattın gerçekleri içinde bulunuyoruz, ülkemiz uçurumun ağzındadır, milletçe yıkım tehlikesiyle yüz yüzedir; ya da, sömürücü yabancı sermayenin kökünü kazıyacak, milli çıkarlarımıza uygun bağımsız bir ekonomik politika yürüterek, geri kalmış, gırtlığına kadar borçlanmış, ekonomisi ve politikası yabancı tekolci sermaye tarafından ezilmiş, soyulmuş ülkemizi geliştirerek bir milli felâketin önünü almak.

Çıkarları, tekolci yabancı sermaye ile sıkı sıkıya bağlanmış, ülkemizi Amerikan emperyalizmine teslim ederek yabancı sermayeye satan bir avuç büyük burjuvazi bir yana, sınıfı çıkarları yabancı sermaye tarafından ezilen milli burjuvazi de dahil olmak üzere halkımızın ezici çoğunluğu ikinci yolu seçmiştir.

Fakat bu politik hattın gerçekleştirilmesi, ancak Türk toplumunun bütün anti-emperyalist, yurtsever demokratik güçlerinin bir «*Milli Demokratik Cephe*», birleşmeleri ve emperyalistlerle göbeği kesilmiş gericipleri ülkenin idaresinden uzaklaştırıp, *kapitalist olmayan gelişme* yoluna koyulmalarıyla mümkündür.

İşçi sınıfı ve milli demokratik cephe

Milli demokratik cephe plâtförmünün genel hatlarını çizebilmek için, her şeyden önce ülkemizdeki temel gelişmenin, sosyal-politik

güçler arasındaki çelişmelerin konkre tâyin ve tesbiti gerekir. Bu bizim için çok önemli bir meseledir. Bu bizi objektif gerçeğe götürür; durumun tahlilinde sübjektivizme düşmekten kurtarır. Sonuçlar çıkarmada, konkrelîğe geçmede sübjektif istemlerle değil, objektif, diyalektik metodla çalışmamızı sağlar.

Marksizm-Leninizm, bütün ülkeler komünistlerinin bilimidir. Fakat Marksizm-Leninizm aynı zamanda konkredir. Her ülkede uygulanabilir. Marksist diyalektik ve olaylara Marksist açıdan yaklaşma metodu birer genel kavramdır. Bununla beraber, her konkre ülkede, Marksist diyalektik kanunlarından faydalanma, Marksist tahlil metodunu uygulama mümkündür ve bu, her ülkenin Marksist-Leninist partileri tarafından benimsemesi gereken bir zorunluktur.

Biz, Türk toplumundaki temel çelişmeyi ve çeşitli sosyal güçler arasındaki çelişmeyi bilmekle, köklü reformlara yanaşacak, demokratik dönüşümler yapabilecek devrimci güçleri tanımış oluruz.

Bizce, Türk toplumunun temel çelişmesi, bir yanda emperyalizm ve ortaçağ — yarı ortaçağ artıklarının temsilcisi toprak ağaları ve bunlarla bağlı tekelci burjuvazi ile, öte yanda işçi sınıfı, bütün şehin ve köy emekçileri, orta halli tabakalar, emperyalizm ve gerici çevrelerle bağlanmıyan milli burjuvazi, demokratik reformlar taraftarı gençlik, halkçı aydınlar, subaylar, tek sözle halkımızın ezici çoğunluğu arasındaki çelişmedir.

Bu durumu daha iyi açıklayabilmek için *büyük burjuvazi ve milli burjuvazi* kavramları üzerinde biraz daha ayrıntılı durmak istiyoruz.

Ülkemizde, büyük burjuvazi milli hiyanet politikasının temsilcisidir. Emperyalizmin ülkemizdeki köprüsüdür, tekelci yabancı sermayenin ülkemize giriş yoludur. Ülkemizin tekelci burjuvazisidir. Bunlar Koçlar, Taşkentler, Bayerler, Avunduklar, Burlarlar, Benliler Demireller, AP-nin elebaşlarıdır. Bunlar, milli gelirimizin %38-ni ceplerine indiren mutlu azınlıktır. Bunlar, ülke ekonomisinin kilit noktalarını ellerinde tutan, yerli ve yabancı bankalarla bağlanan 200 ailedir. 30 milyonluk Türkiye'nin kaderiyle istedikleri şekilde oynıyan, emekçi yığınlarını emperyalist ortaklarıyla en vahşi bir şekilde sömürenlerdir. Korede Mehmetçiklerimizi öldürtenler, üniversite gençliğine karşı ateş açtıranlardır. Ülkemizi milli çıkarlarımız zararına NATO-lara, SENTO-lara, emperyalist bloklara sokanlardır. Bu cins burjuvazi milletlerarası emperyalizmle sıkı sıkıya bağlanmıştır. Sınıfı pozisyonlarını daha da kuvvetlendirmek için ülkenin milli çıkarlarını emperyalizme satmaktan çekinmez, yeniliklere, reformlara karşıdır. Milli demokratik cephe politikasını büyük burjuvazi hiçbir zaman kabul etmez. Her zaman her ülkede bu cephe güçlerini ezmek, dağıtmak politikasını gerçekleştirmiştir. Bu burjuvazinin sınıfı çıkarları, milli demokratik cepheye giren bütün partilerin, sosyal tabakaların çıkarlarına karşıdır; ya da bir

bütün olarak bu cephenin çıkarları, tekelci burjuvazi ile bağdaşmaz bir gelişme halindedir.

TKP ve emekçi yığınlarının hiçbir partisi, bu cins burjuvaziyle birlik kuramaz, kurmamalıdır. Bu burjuvazinin izole edilmesi gerekir. Ülkemizin bütün ilerici güçlerinin bugün bir numaralı ödevi, bu burjuvazinin halk aleyhtarı, emperyalist niteliğini açıklamak, ona karşı savaşımdır.

Ülkemizin milli burjuvazisi, ikili karakterde, çok tereddütlü bir sınıftır. Bazan reformcudur. Bazan gericiler tarafına meyledir. Tekelci sermayenin, emperyalizmin sillesini yiyince devrimcidir, sosyal adalet taraftarıdır; emekçilerin yenilik, reform isteklerini destekler, bu isteklerin gerçekleştirilmesi için savaşır. Fakat halk yığınlarının köklü sosyal-ekonomik reform istekleri milli burjuvazinin sınıfı çıkarlarını sarsmak tehlikesini gösterdiği andan itibaren, milli burjuvazi, tekelci burjuvazi tarafına kayar, onunla anlaşmak yolları arar, yığınların savaşını bastırmağa çalışır.

Milli burjuvazi bizde çok kaypak, gelişmesinin bütün devirlerinde sağa ve sola yalpa vuran bir sınıftır.

Bugün milli burjuvazinin, özellikle alt ve orta tabakalarının çıkarları, tekelci burjuvazi ve emperyalizmden zarar görüyor. Milli burjuvazi, tekelci burjuvazinin ve emperyalizmin rakabetine dayanmak gücünü gösteremiyor. Milli burjuvazi, bugün daimi bir dağılma, tabakalaşma süreci içinde kıvranıyor. Milli burjuvazinin çoğunluğu, emekçi yığınlarıyla beraber milli felâkete sürükleniyor. Dolayısıyla, milli burjuvazi, *milli demokratik cephenin*, emperyalizme ve gericiye karşı aktif gücü olabilir. Milli burjuvazi bu savaşıyla, aynı zamanda bir sınıf olarak, sınıfı çıkarlarını korumuş oluyor. Öyle ki, kapitalizmin gelişme kanunları, ülkemizdeki objektif gerçek, milli burjuvaziye, emekçi yığınlarıyla beraber tekelci sermayeye karşı durmak, emperyalizme karşı savaşmak, ülkenin milli çıkarlarını korumak ödevini yüklüyor. Fakat bu durum karşısında bile, milli burjuvazi tereddütler gösteriyor, çekimser davranıyor, mülkünün, üretim araçlarının devletleştirilmesinden korkuyor.

Bununla ilgili olarak tutumumuzu açıklamak istiyoruz.

Sosyalizme geçişte köprü olan, geçit devresi saydığımız kapitalist olmıyan gelişme süresinde, ya da sosyalizmin kurulması devrinde devletleştirme sorunlarında tutumumuz belirlidir.

Kapitalist olmıyan devlet, mekanik olarak devletleştirmeye geçemez. Bu çok önemli meseleye çok dikkatli ve konkre yanaşmak gerektir. Ekonominin gelişmesine yön vermiyen, ülke çapında önem taşımiyan, milli bağımsızlığımızı tehlikeye sokmiyan işletmelerin *kapitalist olmıyan* devletin ve daha sonra da *sosyalist devletin* eline geçmesi, günün aktüel konusu değildir.

Tam tersine, milli ekonominin gelişmesi, sektörler arasında doğru proporsiyon ve denge kurabilmek için, devletin elinde olmayan küçük işletmelerin, ya da tekeli olmayan sanayi kolları üretim güçlerinin gelişmesini garanti altına almak ve böylece sektörler arasında tam düzgün bir gelişme sağlamak, hem kapitalist olmayan, hem de sosyalist devletin çözmek zorunda olduğu en önemli meselelerdir.

Ülkemizi emperyalizmin etki ve baskısından kurtarmak, milli ekonomimizi, zikzak ve krizlerle değil de, orantılı olarak geliştirebilmek için tekeli sermayenin (yabancı ve yerli) elinde bulunan, ve milli ekonominin gelişmesini tekeli sermayenin çıkarına göre yönelten bütün işletmelerin devletleştirilmesi kaçınılmaz bir milli meseledir. Bu, tekeli yerli ve yabancı burjuvazinin ekonomik gücünün yokedilmesi demektir. Halk yığınları ile emperyalizm ve yerli tekeli burjuvazi arasındaki bu temel çelişme, çoğu hallerde ancak devrim yoluyla çözülür.

Milli burjuvazi ile emekçi yığınları arasında beliren çelişme, uzlaşmaz çelişme olmayabilir. Bu çelişme emekçilerin faydasına, ülkenin gelişmesi faydasına, emperyalizmin ve tekeli sermayenin zararına çözülebilir ve çözülmesi gerekir. Aksi halde, emperyalizm, tekeli burjuvazi, bu çelişmeden faydalanabilir ve faydalandıkları zamanlar da olmuştur. Eğer proletaryanın partisi bu çelişmeyi çözemezse, bu çelişme, bir sınıf olarak milli burjuvazinin bütün tabakalarını kapsarsa, o zaman emekçi yığınlarıyla milli burjuvazi arasında temel çelişme şeklini alabilir. Ülkemizin tarihinde bu durum görülmüştür.

Bugün ülkemizde iyi öğrenilmesi gereken önemli çelişmelerden biri de, tekeli burjuvazi ile milli burjuvazi arasındadır. Türkiye artık 40 yıl önceki Türkiye değildir. Ülkemizin yapısında önemli değişiklikler oldu. Özellikle İkinci Harp sonrası devre, ülkemizde sınıflar arasında daha belirli ayrılmalarla karakterize edilir. Ekonomimizin bazı kollarında tekeli kapital beliriyor. Mali sermayenin önemli belirtilerinden biri olan bankacılık sistemi belli bir gelişme göstermiştir. Emperyalist tekellerle beraber ülkemizin tekelleri, ekonominin ana kollarını ele geçirmeye hazırlanıyor. Tekeli kapital, gelişebilmek, amacını gerçekleştirebilmek için bütün sosyal güçlere saldırmak eğilimini gösteriyor. Milli burjuvaziye de saldırıyor. Onu da yutmağa çalışıyor. Milli burjuvazi ile tekeli burjuvazi arasındaki çelişmeler günden güne keskinleşiyor, bazan uzlaşmaz karakter alıyor, barışmaz nitelik kazanıyor.

Ve biz, bu konke gerçeğe dayanarak, milli burjuvazi milli demokratik cepheye, girebilir, proletaryanın ve öteki emekçi yığınlarının emperyalizme, tekeli burjuvaziye karşı yürüttükleri savaşlarda müttefiki olabilir diyorsak, bu doğru sonuca, böyle olmasını istediğimiz için değil, böyle olduğu için geliyoruz. Bu durumda

biz, yalnız objektif gerçeğin filizlenmesine, gelişip güçlenmesine yol açıyoruz. Bu gerçeği kabul ediyoruz ve etmek zorundayız.

Milli burjuvazi meselesini iyi anlamak, onun devrimci hareketteki rolünü, önemini olumlu ve olumsuz taraflarını tâyin ve tesbit etmek demek, onun milli demokratik cephedeki rolünü, birçok ülkede önderliğini yaptığı milli kurtuluş hareketinin özelliklerini, eğilimini, devrimden sonraki değişmelerini, tek sözle toplumun gelişmesinde önemli rol oynayan bir sınıf olarak bütün ayrıntılarıyla tanımak, bilmek demektir. Toplumun en devrimci gücü olan işçi sınıfına, bu sorumlu ödevi tarih yüklemiştir.

Bu gelişmelerin tâyini ve tesbiti, proletaryanın emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşında müttefiklerini bulmamızı kolaylaştırır; güçler dengesinin, demokratik cepheye birleşen kuvvetlerin özelliklerini iyi bilip tanımamıza ve sonradan demokratik cepheye, çeşitli sosyal gruplar ve partiler arasında belirecek olan gelişmelerin derecesini, karakterini, önemini kavramamıza yardım eder.

Bu tahlilimizin sonucu olarak cesaretle diyebiliriz ki, bugün ülkemizin *kapitalist olmayan gelişmesine* yol açabilecek *politik etkenler, sosyal güçler* olgunlaşıyor. Bu güçleri birleştirebilecek **MİLLÎ DEMOKRATİK CEPHE**'nin temelleri objektif olarak atılmıştır.

Çağımız, artık Türk işçi sınıfını tarihi görevine çağırıyor. Hareketinde çeşitli politik akımlar ve eğilimler olmasına rağmen, bugün bir sınıf olarak, iki buçuk milyonluk gücüyle, emperyalizmin, tekelin, gericilerin karşısına dikilen işçi sınıfımız, Türk toplumunun en ilerici, en kararlı, en devrimci sosyal gücüdür. Bugün ülkemizin emekçi yığınları, ilerici gençliği, aydını, subayı, eri v.b. işçi sınıfının reformlar istemini destekliyerek onunla tam bir dayanışma gösteriyorlar. 27 Mayıs hükümet darbesinden sonra Türk toplumunu etkileyen gösteri ve grev hareketlerine bugüne kadar onbinlerce işçi katılmıştır. Öyle ki, Türk toplumundaki güçler dengesi, işçi sınıfının, emekçi köylü yığınlarının, yurtsever aydınların, subayların, tek sözle toplumumuzun bütün ilerici güçlerinin faydasına ağır basıyor.

Halkımızın bütün ileri güçleri bugün bir milli *demokratik cepheye* birleşebilecek durumdadırlar.

Demokratik cephe şu veya bu sınıfın diktatörlüğü prensipleri üzerine kurulmaz, kurulamaz, kurulmamalıdır. Bu cephe, ülkenin emperyalizm boyunduruğundan, tekelci sermayenin köleliğinden kurtulmasını ve Türkiyemizin bağımsız bir ülke olarak gelişmesini isteyen, milli burjuvazi de dahil, bütün ilerici, yurtsever güçlerin birleştiği bir cephedir. Cepheye giren sosyal güç ve gruplar arasında ikinci dereceli gelişmeler mevcut olmasına rağmen, cephe, emperyalizme ve gericiliğe karşı bir bütün olarak savaşır. Cepheye giren bütün sosyal, politik güçler arasında işçi sınıfı, Türk toplumunun

köklü dönüşümler ve bağımsızlık uğrunda savaşı en devrimci toplumsal gücüdür. Geçilen savaş devresi bunu ispatlamıştır.

Gereken sosyal, ekonomik şartlar gelişip olgunlaştıktan sonra, sosyalizme geçiş devresi saydığımız kapitalist olmanın devre aşarak sosyalizmin kurulması devresine girildiğinde, MİLLÎ DEMOKRATİK CEPHE'nin bütün güçleri işçi sınıfının önderliğinde birleşmeli, ortak çaba ve çalışmalarla Türk toplumunun tarihi gelişmesinin sonucu olan toplumsal sistemi — bilimsel sosyalizmi — kurmalıdır.

İşçi sınıfının bu tarihi görevini gerektiği gibi başarması için ülkemizde bütün objektif ve subjektif şartlar gelişmekte, olgunlaşmaktadır.

TKP, Marksist-Leninist tipten, Türk işçi sınıfının, toplumunun en devrimci, en dayanıklı partisidir. Partimizin emekçi yığınlarını kapsayan faaliyeti gittikçe genişliyor. Partimizi toplumun hayatından uzaklaştırmak isteyen bütün çabalara, gizli çalışma şartlarına, emperyalistler ve gericiler tarafından körüklenen anti-komünizme rağmen, *Türkiye Komünist Partisi* yığınlar içinde gereken çalışma imkânlarını arıyor, buluyor. Partimizin varlığı bugün inkâr edilmez bir gerçektir. Partimizin otoritesi emekçiler arasında gittikçe artıyor. Partimizin MİLLÎ DEMOKRATİK CEPHE parolası, bugün ülkemizde, emperyalizme, gericiğe karşı, milli bağımsızlık, köklü sosyal-ekonomik dönüşümler uğrunda savaşı bütün ilerici, yurtsever güçlerin savaş parolası olmalıdır. Partimiz 44 yıllık geçmiş boyunca bu savaş parolasını, köklü reformları Türk toplumunun hayatına geçirmek için savaşmıştır, bundan böyle de savaşacaktır.

Ağalık sistemi yıkılmadıkça topraksız köylünün toprağa kavuşamayacağını, gerçek ziraat reformları yapılamayacağını, Amerikalı Adana-İncirlik'ti, Çiğli'de, üsleri ve imtiyazlarıyla her yerde ve her işimizde ağalık sürdükçe, tam milli bağımsızlığın sözde kalacağını ülkemizin bugünkü gerçekleri olarak belirten Türkiye Komünist Partisi, halkımızı, Türkiyemizin bütün ilerici güçlerini, milletçe tam bir bağımsızlık savaşına, emperyalizme, gericiğe karşı mücadeleye, köklü reformlar savaşına çağırıyor.

TÜRKÇE YAYINLARIMIZ

I

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Programı

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XXII. Kongresinde
kabul edilmiştir.

II

Bildiri

Komünist ve İşçi partileri temsilcilerinin 1960'da Mosko-
vada toplanan ve önemli milletlerarası dünya komünist ve
İşçi hareketi meselelerini görüşen konferansı üstüne

Komünike

Türkiye Komünist Partisi

Doğuşu, Kuruluş, Gelişme yolları

Türkiye Komünist partisi tarihinden sayfalar.

Değerli okuyucularımız,

yayınlarımızı isteyiniz.

İÇİNDEKİLER

Blas Roca

Kübada sınıf mücadelesi gelişmesinin bazı yönleri üstüne . . . 89

Fuad Nasır

Yeni-sömürgecilik nedir 101

François Bilioux

Milletlerarası komünist hareketinin aktüel meseleleri üstüne . . 111

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN KOVUŞTURULMASINA KARŞI

Bon örneği adliye 121

MEKTUPLAR VE NOTLAR

Kürt meselesi âdil bir çözüm bekliyor 125

İ. ENTERNASYONALİN YÜZÜNCÜ YILDÖNÜMÜ

Milletlerarası ilmi toplantı 133

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Sudan Komünistlerinin gazetesi 149

ÖZEL SAYFALARIMIZ

Türkiye halkına çağrılar 151

Ahmet Akıncı

Kapitalist olmyan gelişme yolu ve Türkiye gerçeği 157

B A R I Ş V E S O S Y A L İ Z M P R O B L E M L E R İ

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita. Via delle Botteghe. ●scure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r, Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«Y E N İ Ç A Ğ» — Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira